

ΑΘΗΝΑΙ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΑ: 18, ΟΔΟΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΕΤΟΣ Α' — ΤΕΥΧΟΣ 13.

15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1901

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΥ: Διπλή ζωή (ποίημα).

Ε. Δ. ΡΟΪΔΟΥ: Κυνομουμαχία.

ΕΡΝΣΤ ΧΑΡΤ: Ἀρνόλδος Μπαϊκλιν.

ΚΩΝΣΤ. Γ. ΖΗΣΙΟΥ: Ἀρχαῖοι καὶ νέοι ἀθληταί.

Γ. Σ. ΦΡΑΓΚΟΥΔΗ: Ἡ Πάφος (ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς Κυπριακῆς Ἐκθέσεως).

ΠΑΤΡΟΣ ΥΑΚΙΝΘΟΥ ΛΟΑΖΟΝ: Ὁ θεῖος νόμος τῆς οἰκογενείας (μετ. Σ. Λοβέρδου).

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΩΤΗΡΙΑΔΟΥ: Ἀρχαῖος ἐλληνικὸς δίσκος.

ΑΓΓΕΛΟΥ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ: Ἡ ἀστάθεια τῆς ἐκτιμῆσεως τῶν ποιητικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν ἔργων.

Γράμματα — Τέχνη — Ἐπιστήμη.

Πινακίδες.

ΕΙΚΟΝΕΣ

ΑΡΝΟΛΔΟΥ ΜΠΑΙΚΛΙΝ: Αὐτοπροσωπογραφία.

Παιγνίδι τῶν κυμάτων.

Ποίσεις καὶ Ζωγραφικὴ.

Θερμὴ ἡμέρα.

Ἡλύσια πεδία.

Νῆσος τῶν νεκρῶν.

Προσωπεῖον.

Πανελλήνιοι ἀγῶνες: Δρόμος ταχύτητος 100 μέτρων.
Πάλη.

Ἀνακήρυξις τῶν νικητῶν.

Σχολικοὶ γυμναστικοὶ ἀγῶνες: Παρέλασις Δημοτικοῦ Σχολείου.

Τὸ Πάσχα εἰς τοὺς Στρατώνας: Ἡ ἄφιξις τῶν βασιλέων.

Ἀρχαῖος ἐλληνικὸς δίσκος (δύο εἰκόνες).

Ἐκ τῆς Κυπριακῆς Ἐκθέσεως: Τμήμα κτηνοτροφίας.

Υφαντήριον.

Τμήμα μεταξωτῶν.

Γ. Φραγκοῦδης.

ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

ὑπὸ Δόκ. ΜΑΡΙΑΣ ΣΚΟΥΦΟΥ.

ΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΟΙ: Meisenbach Riffarth et Co, Μόναχον — Ἑλ. Καζάνης, Ἀθήναι.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΙ: Σπυρ. Κοκόλης (φιλότεχνος) — Κ. Δημητρίου — Κ. Μπεριγγερ, Ἀθήναι.

Τὰ «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ», πωλοῦνται κατὰ φυλλάδια πρὸς δρ. 1.20 ἑκάστον, ἐν Ἀθήναις εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα Ἑστίας, Βίλνυπεργ, Μπένκ καὶ Ι. Κορτέση καὶ τὰ περίπτερα τῶν πλατειῶν. Ἐν Πειραιεῖ, εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα Ἀντ. Χούλιτα καὶ Γ. Ἀλεξάκη.

Ἐν Ἀθήναις Τυπογραφεῖον Ἑστία Κ. Μάιονερ καὶ Ν. Καργαδούρη — 2862.

ΔΙΠΛΗ ΖΩΗ

Πόσες φορές οἱ ἐνθύμησες, ποῦ ἦταν κι' αὐτὲς μιὰ μέρα
ζωὴ χειροπιάστη γιὰ μένα,
ἀπὸ τὴν ὑπερκόσμια πετοῦν σιμά μου σφαῖρα
καὶ μὲ τὴν τωρινὴ ζωὴ μου γίνοιντ' ἓνα.

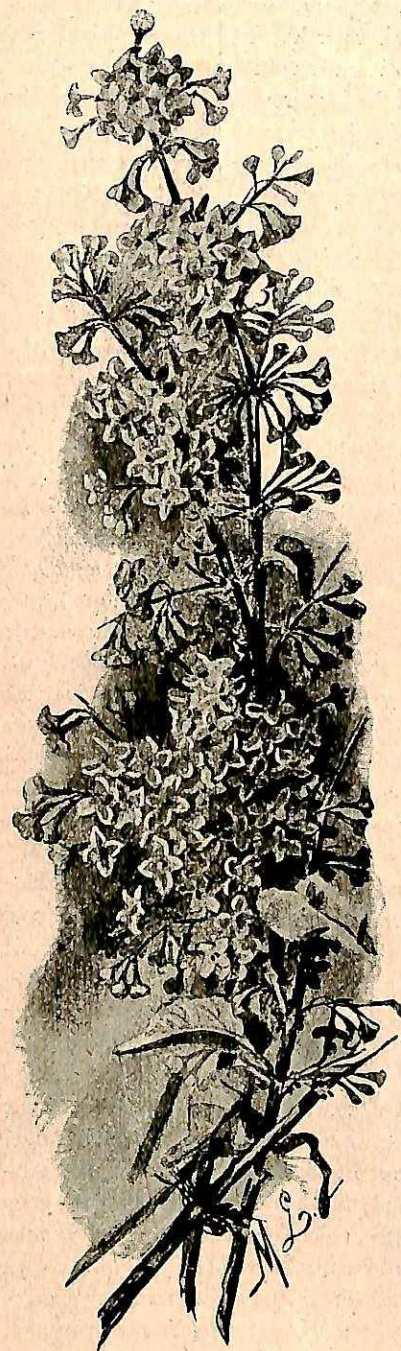
Καὶ ζῶ σὰν μέσα σ' ὄνειρο· κ' ἐνῶ περιγυρᾷ μου
βρυχᾷται τῆς ζωῆς τὸ κύμα,
ὅσ' ἀντικρῶζω πρόσωπα καὶ πράγματα μπροστά μου
κρυφὸ μὲ τὶς ἐνθύμησες τὰ σφικτοδένει νῆμα.

Ἕνας διαβάτης ἄγνωστος σιὸ νοῦ μου πίσω φέρνει
γλυκεῖα μορφή πῶχ'ω γνωρίσει
κι' ὅλα τὰ πράγματα στὴ φύσι:
ἐν ἄνθος ποῦ στὴ μοναξιά τὴν κεφαλὴ του γέρνει,

Σύννεφο ταξειδιάρικο σιὸν γαλανὸν αἰθέρα,
ἓνας χορταριασμένος τοῖχος,
ἓνα σπιτάκι ἐξοχικὸ κατὰ τὰ ὄρη πέρα,
ἐσπερινῆς καμπάνας ἦχος,

Ὅλα γιὰ μένα εἶν' ὄνειρο, πῶχει πελάγου βάθος
ὅλα μυστήριον καὶ μαγεία!
Ὅλα γιὰ μένα εἶνε ζωὴ, κ' εἶνε χαρὰ καὶ πάθος,
γνωστοῦ καὶ ἀγνωστοῦ νοσταλγία!

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΣ

Ἔτος Α' — 13.

ΚΥΝΟΜΥΟΜΑΧΙΑ

Εξ ὧν τῶν πόλεων τῆς Δύσεως καὶ τῆς Ἀνατολῆς, ὅπου ἔτυχε νὰ κατοικήσω, ἡ καθαρωτάτη εἶναι, ἡ τοῦλάχιστον ἦτο πρὸ ἡμίσεος αἰῶνος, πρὸ τῆς ἰταλικῆς δηλ. ἐνότητος καὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος, ἡ Γένοβα πρωτεύουσα τῆς Λιγυρίας. Ἡ ἱστορία τῆς πόλεως ταύτης συνδέεται στενῶς μετὰ τῆς ἡμετέρας μεσαιωνικῆς. Οἱ Γενοβέζοι ὑπῆρξαν πιστοὶ σύμμαχοι τοῦ αὐτοκράτορος Μιχαήλ τοῦ Παλαιολόγου κατὰ τῶν Ἑνετῶν, καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον δυνάσται τῆς Χίου, ὅπου, ἂν ὑπάγῃς, ἀναγνώστα, δύνασαι νὰ συναντήσῃς ἐπιζώντας τινὰς ἀπογόνους τοῦ Ἰουστινιάνη καὶ τοῦ Γριμάδῃ διατηροῦντας ἀκόμη τὰ οἰκόσημα, τὰ γενεαλογικὰ δένδρα καὶ τὴν πίστιν εἰς τὸν Πάπαν, κατ' οὐδὲν ὅμως ἄλλο διακρινόμενους ἀπὸ τῶν γειτόνων αὐτῶν, τῶν ὁποίων ἡ περιουσία περιορίζεται εἰς κτῆμα, οὐχὶ πολὺ μεγαλειότερον τῆς αἰθούσης χοροῦ τῶν ἀνακτόρων τοῦ βασιλέως Γεωργίου, ἀποδίδον κατ' ἔτος ἑκατοντάδας τινὰς πορτοκαλίων καὶ σακκιδίων ἀμυγδάλων.

Διὰ τὴν μοναδικὴν ἐν τούτοις καὶ ἀπαστρέπτουσαν τῆς Γενοῦς καθαριότητα ἐλάχιστα δαπανῶσι τὸ κράτος καὶ ἡ δημαρχία, χάρις εἰς τὴν πρακτικωτάτην καὶ ἀξίαν μιμήσεως ἰδέαν ν' ἀναθέσῃ τὴν φροντίδα ταύτην εἰς τοὺς καταδίκους εἰς ἰσόβια ἢ πρόσκαιρα δεσμὰ. Τρεῖς τῆς ἡμέρας ἀντηχεῖ εἰς τὰς ὁδοὺς βαρὺς κρότος ἀλύσεων καὶ τροχῶν καὶ μετ' ὀλίγον ἐμφανίζεται μέγα κάρρον συρόμενον ὑπὸ εὐρώστων ἡμιόνων, τοῦτο δὲ παρακολουθοῦσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν δύο ἀστυνομικῶν κλητῆρων περὶ τοὺς εἰκοσιν ἀλυσίδετοι ἀνὰ ζευγὸς δεσμῶται, οἱ μὲν ἐν ἐρυθρᾷ, οἱ δὲ ἰσόβιοι ἐν κιτρίνῃ στολῇ, ὥπλισμένοι διὰ μακρῶν σαρώθρων, τὰ ὅποια δὲν διαφεύγει ἔχνος βορβόρου ἢ σκιὰ κονιορτοῦ, οὔτε κόπρισμα ἵππου, οὔτε ἀπόρριμμα σιγάρου, οὔτε τεμάχιον χαρτίου οὐδὲ καστάνου φλοιός, ὥστε μετὰ τὴν διέλευσιν τοῦ κάρρου δύναται ἡ ἐπιφάνεια τῶν ἀσπίλων πλακῶν νὰ χρησιμεύσῃ ὡς κάτοπτρον εἰς τὰς φιλαρέσκους διαδαστρίδας. Πρὸς πλήρη ἐκτίμησιν τῆς μοναδικῆς ταύτης καθαριότητος ἐν μόνον δύναμαι νὰ προσθέσω, ὅτι εἰς ἐπισήμους τινὰς λιτανείας ἐπικρατεῖ ἡ συνήθεια νὰ ραίνωνται οἱ ἱερεῖς ἐκ τῶν παραθύρων διὰ

βροχῆς ῥόδων, κρίνων, ὑακίνθων καὶ γαρυφάλων, ἀλλὰ μετὰ τὸ τέλος τῆς τελετῆς σαρώνονται ἀμέσως καὶ ταῦτα θεωρούμενα ὡς εὐώδεις ἀκαθαρσίαι. Πολλάκις συνέβη νὰ ἐπιφοιτήσῃ εἰς τὸν νοῦν μου ὡς ὄνειρον καὶ ὅπτασι τῶν νεανικῶν μου χρόνων ἡ μαρμαρυγὴ τῶν γενουνησιακῶν πλακῶν, ἐνῶ ἐπιπόνως ἀναρριχώμαι εἰς τὸν ἀνήφορον τῆς ὁδοῦ Νικοδήμου, προσκόπτων ἀνὰ πᾶν βῆμα εἰς ζωντανὰς ἢ νεκράς ὄρνιθας, εἰς λόφους κονιορτοῦ, εἰς πυραμίδας σκουπιδίων, εἰς ἀπομαχα ὑποδήματα, εἰς φλοιούς καρπουζίων, εἰς μαύρους ῥύακας παρὰ τὸ πεζοδρόμιον ἢ ἐρυθροὺς πρὸ τῶν μακελλείων. Ἀλλὰ καὶ πολλάκις διερχόμενος τὴν ὁδὸν Ἀδριανοῦ καὶ βλέπων χάσκοντας εἰς τὸν ἐξώστην τοῦ Παλαίου Στρατῶνος πλῆθος εὐρώστων δεσμωτῶν, ἀναλογίζομαι πόσον χρησιμωτέρα θὰ ἦτο ἡ καταδίκη αὐτῶν ὡς ἐν Γενοῦῃ εἰς καθαρισμὸν τῶν πεζοδρομίων. Οὐ μόνον δὲ εἰς ἀπολύμανσιν τῆς πόλεως, ἀλλὰ καὶ εἰς σπουδαίαν ἐλάττωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐγκλημάτων θὰ συνετελεῖ πιθανῶς τὸ θέαμα τῆς καθημερινῆς παρελάσεως ἀνὰ τὰς ὁδοὺς τῶν Ἀθηνῶν τῶν ἐμπρηστῶν τῆς οἰκίας Μελά, τῶν ληστῶν τοῦ ταμείου τῆς Λαμίας, τῶν ἀπίστων ταμιῶν καὶ ἄλλων μεγαλοσχήμων ὁμοτέχνων τῶν ἀλυσιδέτων, μετ' ἐρυθροῦ ἢ κιτρίνου σκούφου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ μεγάλῃς εἰς τὰς χεῖρας σκούπας.

Ἀπαραίτητος πρὸς διατήρησιν πόλεως καθαράς εἶναι ἡ ὑπαρξίς εἰς τινὰ ἀπόστασιν ἀπ' αὐτῆς ἀκαθάρτου προαστείου, προωρισμένου δηλ. εἰς πᾶσαν ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν καθαριότητα βιομηχανίαν. Μόνοι οἱ Ἀθηναῖοι στέργουςι νὰ ἔχωσιν ἀμέσους γείτονας χοιροτρόφους, βαφεῖς, ῥακοσυλλέκτας, βουστάσια, βυρσοδεψεῖα καὶ ἐλαιοτριβεῖα. Πάντα ταῦτα ὡς καὶ τὰς ἀπεράντους αὐτῶν ἀποθήκας ἐλαίου, σάπωνος, τυροῦ, λίπους, τόνου καὶ παστοῦ κρέατος περιώρισαν οἱ Γενοβέζοι εἰς τὸ ἀπέχον ὅσον τὸ Φάληρον ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν χωρίον τοῦ Ἀγ. Πέτρου, καὶ ἔκτοτε ἡ πόλις αὐτῶν ἀπέβη ἐντελὲς ἄσμος κατὰ τὰ τρία τέταρτα τοῦ ἔτους, μόνον δὲ κατὰ τὴν ἄνοιξιν ἀπόζει ἐκ τῆς ἀνθήσεως τῶν δειδροστοιχιῶν.

Οὐδ' ἦτο τοῦτο τὸ μόνον τῆς καθαριότητος πλεονέκτημα, ἀλλὰ καὶ ἡ βαθμιαία καὶ τελεία σχεδὸν ἔκλειψις τοῦ βδελυρωτάτου τῶν παρασί-

των. Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ παρόντος αἰῶνος ἡ Γένοβα εἶναι ἡ μόνη ἴσως ἐν Εὐρώπῃ πόλις, ἡ μὴ φιλοξενούσα ποντικούς. Οὗτοι ἦσαν πρότερον ἐκεῖ ἀναριθμητοὶ καὶ παμφάγοι. Κατὰ τὴν παιδικήν μου ἡλικίαν ἔζων ἀκόμη γερόντισσαι διηγούμεναι περὶ τῆς θηριωδίας τῶν τετραπόδων τούτων πράγματα ἀπίστευτα καὶ φρικαλέα. Τὸ μέγεθος αὐτῶν ἦτο ὅσον μεγάλῃς γαλῆς ἤρῃμωσαν ὁλοκληρούς συνοικίας καὶ ἐκένωσαν τὰς ἀποθήκας τοῦ ναυτικοῦ ἔπνιγον τοὺς γάτους κατεβρόχθιζον τὰς λαμπάδας τῶν ναῶν ἔτρωγον ἐν τῇ κοιτῇ αὐτῶν τὰ βρέφη ἀνέσκαπτον τοὺς τάφους, ὅπως φάγωσι καὶ τοὺς νεκρούς, τὴν δὲ ἡγουμένην τῆς μονῆς τῶν Καρμηλιτῶν ὁσίαν Ροζαλίαν ἔφαγον ἐν τῷ κελλίῳ τῆς ζωντανῆς, ἐν ᾧ ἦτο βυθισμένη εἰς ἔκστασιν οὐρανίαν. Εἰς ταῦτα ἐδυσπίστουν οἱ οὐδέποτε ὑπερβάντες τὰ τεῖχη τῆς πόλεως, ἀλλ' οἱ ἐγκύψαντες καὶ εἰς τῶν περιχώρων τὴν γεωγραφίαν κάλλιστα ἐγνώριζον ὅτι ὁ παρὰ τῶν γραϊδίων ὑμνούμενος φοβερός καὶ γιγάντειος ποντικός δὲν ἦτο μυθώδης, οὐδὲ κἂν εὐρίσκετο μακρὰν, ἀλλὰ ζῇ, βασιλεύει καὶ πληθύνεται εἰς ἐλάχιστην ἀπὸ τῶν τειχῶν τῆς πόλεως ἀπόστασιν, μεταναστεύσας ἀπὸ ἡμίσεος ἤδη αἰῶνος εἰς τὸν Ἅγιον Πέτρον μετὰ τῶν ἐκεῖ ἐξορισθέντων ζωογδαρτῶν καὶ ἀλλαντοποιῶν, μετὰ τῶν σφαγίων καὶ τῶν ἀποθηκῶν στοχοφίσου καὶ ἀλειμματοκηρίων. Ἐν δὲ τῷ νέφ αὐτῶν καταυλισμῷ τοσοῦτον, ὡς φαίνεται, νῦν χαριστήθησαν οἱ μετανάσται, ὥστε οὐδέποτε ὑπερέβαινον τὰ ὅρια αὐτοῦ, οὐδ' ἐπεχείρησαν ὡς οἱ Ἑρακλίδαι κάθοδον εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν ἔδραν, τὴν ἀπολέσασαν πᾶν δι' αὐτοὺς θέλγητρον, ἀφοῦ ἔγεινε καθαρά.

Δυσάρεστος βεβαίως ἦτο εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ προαστείου ἡ ἐγκατάστασις τοιαύτης ἀποικίας, καὶ ζωηρὰ τὰ παράπονα κατὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς κυβερνήσεως νὰ συγκεντρώσῃ παρ' αὐτοῖς πάσας τὰς ῥυπαρὰς βιομηχανίας, μεταβάλλουσα τὸ χωρίον τῶν εἰς κοπρῶνα τῆς πρωτεύουσας. Ἄν ὑπῆρχον τότε βουλευταί, ὅπως ὑποστηρίζουσιν αὐτὰ, θὰ ἐματαιοῦτο πιθανῶς τὸ σχέδιον τῆς ἀπολυμάνσεως τῆς Γενοῦς. Μὴ ὑπαρχόντων ὅμως τοιούτων, ἡδυνήθη νὰ ὑπερισχύσῃ τὸ κοινὸν συμφέρον κατὰ πάσης ἀντιδράσεως τῶν προσωπικῶν. Μετὰ ματαίας τινὰς ἀναφορὰς καὶ διαμαρτυρήσεις ἠναγκάσθησαν οἱ διαμαρτυρόμενοι νὰ ὑποταχθῶσιν, ἀναλαμβάνοντες νὰ συμβιβάσωσι τὴν ἀκαθαρσίαν, ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας κατεδικάσθησαν νὰ ζῶσι, μετ' ἐπιμόχθων καὶ πολλάκις ματαίων ἀγώνων πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς μαστίγος τῶν ποντικῶν.

Ἐν πρώτοις ἀντετάχθησαν κατ' αὐτῶν τὰ δραστηκώτατα τῶν δηλητηρίων, ὁ φωσφόρος, ὁ στρύχνος, ἡ κανθαρίς καὶ τὸ ἀρσενικόν, καὶ αἱ παντὸς εἶδους καὶ πάσης ἐφευρέσεως μυάγραι. Ταῦτα ὅμως μόνον κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας ἀπεδείχθησαν κἄπως χρήσιμα, τάχιστα δὲ ἐδιδάχθησαν τὰ πονηρὰ ζῶα νὰ δυσπιστῶσι πρὸς τὰ φαρμακερὰ καταπότια καὶ νὰ διαφεύγῃσι τὰς τεχνικωτάτας παγίδας. Πρὸ πάντων δὲ ἀπέτυχον κατὰ τὸν ἀγῶνα τοῦτον τὰ ἀντιταχθέντα εἰς αὐτοὺς παντοῖα εἶδη γάτων, οὐ μόνον τῶν ἐντοπίων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀδρᾶ δαπάνῃ εἰσαχθέντων ἀνδρειοτάτων τῆς Ἀγκύρας, τῆς Ἰσπανίας, τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Περσίας. Πλείστους ἐκ τούτων ἐπνίξαν καὶ τοὺς λοιποὺς ἔτρεψαν εἰς ἐπαίσχυντον φυγὴν, μετ' ὀλίγον δὲ ἀπέβη ἀναμφισβήτητον, ὅτι ἀπὸ κυνηγουμένων μετεβλήθησαν εἰς φοβεροὺς γατοδιώκτας οἱ ποντικοί.

Ταῦτα δύνανται νὰ φανῶσιν ἀπίστευτα εἰς μόνους τοὺς τελείως στερουμένους ἱστορικῶν γνώσεων, ἀλλ' οἱ παρακολουθήσαντες τὰς ἀπὸ τῶν μέσων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων πολιτικὰς ἐπαναστάσεις τῆς εὐρωπαϊκῆς ἡπείρου κάλλιστα γνωρίζουσιν, ὅτι ἡ ἱστορία τῶν ποντικῶν συνδέεται ἀναποσπᾶστος πρὸς τὰς εἰσβολὰς τῶν ἐξ Ἀρκτοῦ καὶ Ἀνατολῶν βαρβάρων, τῶν Σκανδιναβῶν, τῶν Γότθων, τῶν Εῤοῦλων, τῶν Βανδάλων, τῶν Οὐννων, τῶν Ἀβάρων, τῶν Μογγόλων καὶ τῶν Τατάρων. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι ἐγνώριζον μόνον τὸν μικρὸν καὶ ἡμερον μὺν, ὅστις ἔχει πρὸς τὸν ἔπειτα ἐπιδραμόντα δεκαπλάσιον τὸ μέγεθος καὶ ἑκατονταπλάσιον κατὰ τὴν κακουργίαν βάρβαρον ποντικόν, ὡς ἡ γαλῆ πρὸς τὴν τίγριν καὶ ὡς πρὸς τὸν κροκοδείλον ἡ ἀθῶα σαῦρα. Ἐκάστη ἀπὸ τοῦ Ἀττίλα καὶ τοῦ Γελιμέρου μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων εἰσβολὴ συνωδεύετο ὑπὸ εἰσβολῶν τοῦ ἀνήκοντος εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν γένους τρακτικῶν τετραπόδων, τὰ ὅποια δυστυχῶς δὲν συναπῆρχοντο μετὰ τῶν ἐπιδρομῶν, ἀλλ' ἐνέμενον εἰς τὴν κατακτηθεῖσαν χώραν, μέχρις οὐ ἐπῆρχετο νέα εἰσβολὴ ἄλλου ἰσχυροτέρου γένους, οἵτινες διεδέχοντο καὶ ἔτρωγον τοὺς προκατόχους. Πρώτη μνημονεύεται ὑπὸ τῆς ἱστορίας ἡ τῶν Νορβηγῶν, οἵτινες διαπλεύσαντες τὴν Βαλτικὴν ἐπὶ τῶν πλοίων τῶν Νορμανδῶν καὶ Δανῶν πειρατῶν ἀπέβησαν εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἐκεῖθεν ἐπεξετάθησαν ἐφ' ὅλης τῆς Εὐρώπης, ἀπὸ τῶν πάγων τῆς Σκωτίας μέχρι τῶν ἰσπανικῶν παραλίων. Οὗτοι ἦσαν, ὡς φαίνεται, σιδηρόχροοι καὶ ὀνομάσθησαν ἐκ τούτου ὑπὸ τῶν λογίων

χρονογράφων Ἡρακλείδης, ἢ λατινιστὶ Vulcani. Τοὺς Ἡρακλείδους ἔφαγον καὶ διεδέχθησαν οἱ ἔπειτα εἰσορμήσαντες κατόπιν τῶν Οὐνῶν τεφρόχροοι Ἀσιᾶται. Τοὺς ἐπανακάμπτοντας εἰς τὰς ἐστίας στρατοὺς τῶν Σταυροφόρων παρηκολούθησαν ἀπειράριθμα πλήθη ποντικῶν, ἰδρυσάντων νέαν ἐν Εὐρώπῃ δυναστείαν, καταλυθεῖσαν ἥτοι φαγωθεῖσαν μετὰ δύο αἰῶνας ὑπὸ τῶν καὶ πάλιν ἐκ τῆς Βαλτικῆς ἐπελθόντων. Ἀλλ' ἀνιερὸν θὰ ἦτο νὰ παρακολουθήσω κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν πάντας ταύτας τὰς ἐπιδρομὰς καὶ ἀλληλοφαγίας. Παραπέμπων λοιπὸν τοὺς ὀρεγομένους εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς καὶ Λατίνους χρονογράφους καὶ συναξαρτίδας, περιορίζομαι νὰ μνημονεύσω τὴν φοβερωτάτην πασῶν καὶ σχεδὸν σύγχρονον τελευταίαν. Περὶ τὸ ἔτος 1725 σειρὰ ἀλλεπαλλήλων καταστρεπτικῶν σεισμῶν διέσεισαν πᾶσαν τὴν παρὰ τὴν Κασπίαν θάλασσαν χώραν, ὀρύξαντες βαθύτατα εἰς τὰς πέριξ πεδιάδας χάσματα. Ἐκ τῶν βαράθρων τούτων ἀνέπηδησαν ἀναριθμητὰ σμήνη ποντικῶν, οἵτινες ὑπερβάντες τὸν Βόλγαν, εἴτε νηχόμενοι εἴτε ἐπὶ ἀλιευτικῶν πλοίων, ἐτράπησαν ἔπειτα πρὸς δυσμὰς. Ἐκτοτε οὐδέποτε ἐστέρησε τὸ ρεῦμα τῆς εἰσβολῆς, οὐδ' ἔπαυσαν αἱ ἄβυσσοι τῆς Παρακασπίας ἐρευγόμεναι μυριάδας κακοποιῶν τετραπόδων. Ἡ παρ' αὐτῶν κατὰκτησις τῆς Εὐρώπης συνετελέσθη μετὰ ταχύτητος ναπολεονταίου καὶ ταύτην διεδέχθη ἡ πανωλεθρία τῶν προκατόχων. Ἐν Σουηδίᾳ, Ἀγγλίᾳ, Γαλλίᾳ, Γερμανίᾳ, Οὐγγαρίᾳ, Πολωνίᾳ, Ἰταλίᾳ καὶ Ἰσπανίᾳ, ἀπὸ τῆς Ὑγκανείας θαλάσσης μέχρι τῶν ὀχθῶν τοῦ Ἀτλαντικοῦ, οἱ ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας ἐπικρατήσαντες Ἡρακλείδαι, οἱ φαιοί, οἱ τεφροί, Σκανδιναβοί, Σταυροφόροι καὶ πάντα τὰ λοιπὰ γένη κατεπόθησαν ὑπὸ τῶν ἐπηλύδων καὶ κατήνησαν ἥδη τὸσον σπάνιοι, ὥστε ἀγοράζουσι τοὺς ἐπιζῶντας τὰ Μουσεία. Πρὸς σωτηρίαν ἀπὸ βεβαίου ὀλέθρου τῶν ἄλλων ἐπὶ τῆς γῆς ἐμψύχων ἠδύοκησεν ἡ Θεία Πρόνοια νὰ καταστήσῃ πάντα τὰ εἶδη τῶν ποντικῶν ποντικοφάγα, ἀλλ' οὐδὲν ἄλλο ἦτο κάλλιον τῶν παρακασπείων ἢ Μοσχοβιτῶν ὠπλισμένον πρὸς τοιαύτην θανάσιμον πάλιν. Τὸ μῆκος αὐτῶν, συμπεριλαμβανομένης τῆς οὐρᾶς, φθάνει ἐνίοτε τὰ τεσσαράκοντα ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου, ἥτοι τὸ σύνθημα τῆς γαλῆς, ἀνάλογος δὲ τοῦ ἀναστή-

Τοιοῦτους ἐν Ἑλλάδι γιγαντεῖους ποντικούς ἐτυχεν ἀπαξ νὰ ἴδω ἐν Σύρῳ κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν ὑπογείου ὀχετοῦ ἐν τοῖς θεμελίοις ἡρειπωμένης οἰκίας. Οἱ Συριανοὶ ὀνομάζουσι τοὺς νυφίτσας, φαίνονται δὲ ἀντιστοιχοῦντες εἰς τοὺς παρὰ τοῖς Γάλλοις λεγο-

ματος εἶναι τὸ θράσος καὶ ἡ θηριωδία. Πλὴν τούτου ὑπερβαίνουν πάντας τοὺς ἄλλους κατὰ τὴν πολυτοχίαν. Κατ' ἐξαιρέσιν τῶν λοιπῶν ζῶων ἔχουσι κοινὸν πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ὅτι δὲν ὑπάρχει δι' αὐτοὺς ὠρισμένη ἐποχὴ ἐρώτων, ἀλλ' ἐρωτεύονται καὶ πληθύνονται κατὰ πᾶσαν ὥραν, τρεῖς δὲ ἢ τετράκις τοῦ ἔτους γεννᾷ ἢ Μοσχοβίτισσα οὐχὶ ὀλιγώτερα τῶν δεκαπέντε τέκνων. Ὁ μόνος περιορισμὸς τοῦ φοβεροῦ τούτου πολυπλασιασμοῦ ἔγκειται ἐν τῇ διαφθορᾷ τῶν ἡθῶν καὶ τῇ τελείᾳ παρὰ τοῖς ζώοις τούτοις ἐλλείψει συγγενικοῦ φίλτρου. Αἱ μητέρες ἐν ἐλλείψει ἄλλης τροφῆς τρώγουσι τὰ ἴδια τέκνα, ταῦτα δὲ τοὺς γηράσαντας γονεῖς, ἀπαραλλάκτως ὡς ἔπραττον κατὰ τὸν Ἡρόδοτον οἱ πρόγονοι τῶν παρακασπείων Μοσχοβιτῶν ἀρχαῖοι Μασαγέται.

Εἰς τὰς ἱστορικὰς ταύτας λεπτομερείας ἠναγκάσθην νὰ ἐνδιατρίψω, ὅπως μὴ φανῶσιν ἀπίθανα ὅσα ἀπομένουσι νὰ διηγηθῶ. Πρέπει δὲ καὶ νὰ προσθέσω, ὅτι περὶ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἤρχιζεν εἰσαγόμενος παρὰ τοῖς Ἰταλοῖς ἐξ Ἀγγλίας ὁ νεωτερισμὸς ν' ἀντιταχθῇ ἀντὶ τοῦ γάτου ὁ σκύλος κατὰ τῆς ὀγκουμένης πλημμύρας τῶν τρισεγγίστων ποντικῶν. Εἰς τὸ κυνήγιον τοῦτο ἐπετύγχανε πρὸ πάντων μιγὰς τις γενεὰ ἔλκουσα τὴν καταγωγὴν ἐκ τῶν ἐρώτων Ἀγγλίδος βουλδογίσσης μετὰ τοῦ ἰθαγενεοῦς μολοσσοῦ τῶν Ἀπεννίνων. Τὰ φοβερὰ ταῦτα ζῶα ἐκαλοῦντο Ἀρλεκίνοι ἐκ τοῦ ὁμοιάζοντος τὸ προσωπεῖον Ἀρλεκίνου μαύρου αὐτῶν ῥύγχους καί, πρὶν ἢ χρησιμοποιηθῶσιν ὡς μυοκτόνοι, ἐξετέλουν καθήκοντα οἷα τὰ τῶν ἀρχαίων μονομάχων ἐν τῷ ῥωμαϊκῷ ἀμφιθεάτρῳ, σπαράσσοντες ἀλλήλους κατὰ τὰς πανηγύρεις πρὸς διασκέδασιν τοῦ πλήθους, ἢ καὶ παλαιότες κατὰ ταύρων.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἶχα τὸ μέγα εὐτύχημα νὰ εἶμαι δεκαπενταέτης καὶ τὸ οὐχὶ μικρότερον νὰ

μένους Surmulots ἢ rats de Montfaucon, κατὰ τινας ὅμως παρ' ἡμῖν λογίους ἢ Νυφίτσα ἀνήκει εἰς ἄλλο συγγενὲς εἶδος. Πρὸ τριακονταετίας περίπου ἀντήχει τὴν νύκτα ἐν τῇ ἐπὶ τῆς λεωφόρου Ἀμαλίας οἰκίᾳ τοῦ δαϊδίου Δ. Μαυροκορδάτου ἀνεξήγητος θόρυβος, τὸν ὁποῖον ἀπέδιδον αἱ γραῖαι γειτόνισσαι εἰς ἐπιφοιτήσεις βρυκολάκων καὶ ἐθεώρουν τὴν οἰκίαν ὡς στοιχειωμένην, τοῦτο δὲ συνετέλεσε ν' ἀπομακρύνῃ τοὺς ἐνοικιαστάς. Ἀλλὰ κατὰ τὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ κληρονόμου ἐπισκευὴν ἀνεκαλύφθησαν ἐν ὑπογείῳ ὀχετῷ οἱ παράσσοντες τὸν ὕπνον τῶν κοιμωμένων θορυβοποιοί, οἵτινες οὐδὲν ἄλλο ἦσαν ἢ τεραστίου μεγέθους ποντικοί.

κατοικῶ τέσσαρας κατ' ἔτος μῆνας ἐξοχικὴν οἰκίαν περικυκλωμένην ὑπὸ μικροῦ δάσους γηραλέων καστανεῶν, τοῦ ὠραιότατου τῶν δένδρων εἴτε ὅταν ἀνθῇ τὴν ἀνοιξιν, εἴτε ὅταν κύπτωσιν οἱ κλάδοι τοῦ ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ φθινοπωρινοῦ καρποῦ. Ὁ Ὀκτώβριος ἐπλησίαζεν εἰς τὴν λήξιν, ὁ καιρὸς ἦτο ψυχρὸς καὶ εἰς τὴν ἐστίαν ἐσπινθήριζεν ἡ πρώτη τοῦ ἔτους ἐκ ξηρῶν κλημάτων πυρά, ὅτε ἀντήχησεν ὁ κῶδων τῆς ἐξωθύρας καὶ εὐθὺς ἔπειτα ἐπὶ τῆς κλίμακος βαρὺ πάτημα μετὰ κλαγγῆς σπάθης ἐπὶ τῶν λιθίνων βαθμίδων. Ὁ ἀπροσδόκητος ἐπισκέπτης ἦτο γιγάντειος ὑπαξιωματικὸς τῶν Καραβινιέρων, ὅστις χαιρετίσας εὐγενέστατα παρουσίασεν ἡμῖν διαταγὴν τοῦ φρουραρχείου, «ὅπως χορηγήσωμεν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας κατάλυμα εἰς τὸν ἀποσπασματάρχην Ταραβόκιαν, ἐκτελοῦντα μεταβατικὴν ὑπηρεσίαν». Αἱ τοιαῦται φιλοξενίαι ἐπεβάλλοντο συνεχῶς εἰς τοὺς κατοικοῦντας μεμονωμένας ἐξοχικὰς ἐπαύσεις, ἀλλ' εἰς οὐδένα ἐπροξένουν ἀνησυχίαν ἢ τρόμον, ὡς εἰς τὰς ἐλληνικὰς ἐπαρχίας ἢ διάβασις τῶν πρὸς καταδίωξιν τῆς ληστείας μεταβατικῶν ἀποσπασμάτων, ἢ τρέπουσα εἰς φυγὴν ἀθρόους τοὺς χωρικοὺς ἐκ τοῦ φόβου τῆς παροιμιώδους Κοταπίττας. Οἱ ἀνήκοντες εἰς τὸ ἐπιλεκτὸν σῶμα τῶν Καραβινιέρων ἐφημιζόντο ὡς εὐγενέστατοι· ἐσέβοντο τῶν ξενιζόντων τὰς ὀρνίθας καὶ δὲν ἡσπάζοντο ἀνευ τῆς ἀδείας τῶν τὰς γυναῖκας. Οἱ ὑπαξιωματικοὶ ἦσαν πάντες ἐγγράμματοι, ἂν καὶ οὐδεὶς πτυχιούχος τοῦ Πανεπιστημίου, διότι ἡ Ἰταλία δὲν ἠτύχει, ὡς ἡ Ἑλλάς, νὰ ἔχῃ τοσαύτην πληθῶραν διδασκάλων, ὥστε νὰ ψηφίσῃ νόμον περὶ ἀπονομῆς εἰς αὐτοὺς θέσεων ὑπενωμοταρχῶν καὶ ὑπαστυνόμων. Πάντες ἐγνώριζον ἀνάγνωσιν, γραφὴν, τὰ τέσσαρα πάθη τῆς ἀριθμητικῆς καὶ τοὺς πρώτους κανόνας τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς, νὰ μὴ μεταχειρίζωνται δηλ. οὔτε τοὺς δακτύλους ὡς ῥινόμακτρα οὐδὲ τοὺς γρόνθους ὡς ἐπιχειρήματα ἐπὶ τῆς ῥάχεως τῶν φορολογουμένων. Ὁ δὲ παρ' ἡμῶν ξενιζόμενος ἦτο καὶ κατὰ τι λογιώτερος. Περιποιούμενος ἡμᾶς ὡς Ἑλλήνας ἐθεώρησε πρέπον νὰ μᾶς πληροφορήσῃ, ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἦτο τὸν παλαιὸν καιρὸν ἐνδοξὸν ἔθνος, πατρίς ἐξόχου ποιητοῦ καλουμένου Ὀμήρου, ὑμνήσαντος τὰ κατορθώματα τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἀκριβέστεραι ὅμως ἦσαν αἱ γνώσεις του περὶ ἄλλα χρησιμώτερα πράγματα, τὰ ὁποῖα εὐρηστήθη κατὰ τὴν διαμονὴν του νὰ μὲ διδάξῃ, τὴν διὰ κατόπτρου προσέκλυσιν τῶν κορυδαλλῶν, τὴν διάκρισιν τῶν φαγώσιμων ἀπὸ φαρμακερῶν ἀμμιτῶν, τὴν εἰς τὰ κοιλάματα τῶν κουφοκασ-

νέων σύλληψιν τῶν γλαυκῶν καὶ τὴν κατασκευὴν παγίδων πρὸς ἄγραν τῶν κουνελίων. Ἀλλ' ἡ μεγίστη τοῦ ἀγαθοῦ χωροφύλακος πρὸς ἐμὲ χάρις ἦτο νὰ μὲ προσκαλέσῃ εἰς τὸ δραματικώτατον τῶν ὅσα ἔτυχε νὰ ἴδω θεαμάτων, εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ σχεδιασθεῖσαν μεγάλην ποντικῶν κυνηγεσίαν. Αὕτη ἐμελλε νὰ διεξαχθῇ τὴν προσεχῇ Κυριακῇ κατὰ παράκλησιν τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου ὑπὸ τὴν στρατηγίαν τοῦ φίλου μου ἐνωμοτάρχου, συνοδευομένου ὑπὸ τῆς ἡμιλοχίας του καὶ ἐπικουρίας χωρικῶν. Πλὴν ἐμοὺ εἶχον προσκληθῇ οἱ συντάκται δύο ἢ τριῶν ἐφημεριδῶν καὶ νέος τις ποιητής, ὅπως περιγράψωσι καὶ ὑμνήσωσι πεζῶς καὶ ἐμμέτρως τὸ ἀξιωματικόν γεγονός. Τόπος συναθροίσεως εἶχεν ὀρίσθῃ ἡ μικρὰ πλατεῖα τοῦ Ἀγ. Πέτρου, ἡ ὀλίγον ἀπέχουσα ἀπὸ τοῦ σφαγείου τῶν ἵππων, καὶ ὥρα ἡ τετάρτη τῆς πρωίας, ἡ συνήθης πρὸς τοιαύτας κυνηγεσίας. Περιττὸν δὲ εἶναι νὰ προσθέσω, ὅτι ἐπεκράτει ἀκόμη τὸ βαθὺ σκότος ἀσελήνου καὶ ὀμιχλώδους φθινοπωρινῆς νυκτός, τὴν δὲ πορείαν ἡμῶν ἐφώτιζον χωρικοὶ κρατοῦντες μεγάλας ἐκ πίσης λαμπάδας. Τούτους ἠκολούθουν περὶ τοὺς τριάκοντα Καραβινιέροι, φέροντες πλὴν τῆς σπάθης βαρεῖαν ῥάβδον καὶ σύροντες ἕκαστος διὰ λωρίου ζεύγος τῶν ἀνωτέρω περιγραφέντων φοβερῶν μανδρουσκύλων. Οὕτω βαδίζοντες ἐν σιωπῇ ὁμοιάζομεν συνωμότας. Ἡ νύξ καὶ τὸ κόκκινον φῶς τῶν δάδων μετέδιδον εἰς τὴν παράταξιν ἡμῶν χροίαν Κατιλιναικὴν. Ἐφ' ὅσον ἐπλησίαζομεν πρὸς τὰ σφαγεῖα, τὸ ἔδαφος νοτισθὲν ἐκ τῆς προσφάτου βροχῆς καθίστατο σπογγώδες. Ὁ πιτυλίζων ἡμᾶς βόρβορος εἶχε τὴν βευστότητα τοῦ ὕδατος καὶ τὸ ὕδωρ τὴν πυκνότητά τοῦ βορβόρου. Αὐτὸς δὲ ὁ ἄγρ ἐφάνετο πυκνωθεὶς ἐκ τῶν παντοίων πνιγερῶν ἀναθυμιάσεων, καὶ ὅπως δυνήθη τις ν' ἀναπνεύσῃ ἠναγκάζετο νὰ φράξῃ τὴν μύτην.

Ἐπὶ τέλους ἐφθάσαμεν πρὸ χαμηλοῦ τινος περιτειχίσματος, ἐφ' οὗ στηρίζαντες κλίμακα ἀνήλθομεν καὶ ἐκαθίσταμεν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ τοίχου. Οὗτος περιέφρασεν ἱκανῶς εὐρύχωρον κυκλικὸν περίπου χώρον, εἰδὸς τι ἀμφιθεάτρου, τοῦ ὁποῖου τὸ πλακόστρωτον ἔδαφος διετέμενετο δι' αὐλακίων ἀποληγόντων εἰς κιγκλιδωφράκτους πρὸς ἐκροὴν τοῦ αἵματος ὀπάς. Ὁ τόπος οὗτος ἐχρησίμευε πρὸς σφάξιμον καὶ ἐκδορὰν τῶν ἵππων, ὡς ὑπεδείκνυνεν ὁ ἐν γωνίᾳ τινὶ σωρὸς κρανίων. Οἱ ἵπποι δὲν ἐθεωροῦντο ἀκόμη κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀνήκοντες εἰς τὸ γένος τῶν φαγώσιμων, ἀλλ' ἐν τούτοις ἀντὶ νὰ γείνωσι συνταξιῶχοι ἐσφάζοντο οἱ γηράσαντες πρὸς ἀμοιβὴν

τῶν μακρῶν αὐτῶν ἐκδουλεύσεων εἰς τὸ ἀχάριστον ἀνθρώπινον γένος. Νεκρὸς ἵππος ἐμελλε νὰ πρωταγωνιστήσῃ κατὰ τὴν πανήγυριν τῆς νυκτὸς ἐκείνης, οὐδ' ἐβράδυνε νὰ ἐμφανισθῇ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, συρόμενος διὰ σχοινίων μέχρι τοῦ κέντρου τοῦ ἀμφιθεάτρου ὑπὸ τεσσάρων τῶν συνοδούντων ἡμᾶς χωρικῶν. Οὗτοι ἔσπευσαν νὰ κλείσωσι τὸ δρύφακτον, δι' οὗ εἶχεν εἰσαχθῇ τὸ πτώμα, συγχρόνως δὲ ν' ἀνοίξωσι τὰς ὀπὰς τοῦ τοίχου, δι' οὗ ἐμελλον νὰ εἰσπληθῶσιν εἰς τὸ στάδιον οἱ ἀναμενόμενοι ἵπποφάγοι, ἐλκνόμενοι ὑπὸ τῆς ὁσμῆς τοῦ παρατεθέντος αὐτοῖς μεγαλοπρεποῦς συμποσίου. Οἱ πρῶτοι ἐμφανισθέντες ποντικοὶ ἦσαν ἐν ἀρχῇ ὀλίγοι καὶ ἐφαίνοντο δυσπιστοῦντες καὶ κᾶπως δειλοί. Ἀλλ' οὗτοι ἦσαν ἀπλοὶ πρόσκοποι ἀποσπασθέντες πρὸς κατόπτεισιν τοῦ ἐδάφους. Ἡ ἔκθεσις αὐτῶν ὑπῆρξεν, ὡς φαίνεται, ἐνθαρρυντική. Μετ' ὀλίγον ἐξώρμησαν ἐκ πάσης ἀνοιχθείσης ὁπῆς καὶ ἐξ ἄλλων πιθανῶς ὑπογείων ὀχετῶν, διότι ἐφαίνοντο ὡς ἀναδυόμεναι ἐκ τῆς γῆς, πυκναὶ φάλαγγες τρωτικῶν τετραπόδων. Ἀξίον δὲ σημειώσεως εἶναι, ὅτι ἐφ' ὅσον ἠῦξάνεν ὁ ἀριθμὸς ἐφαίνετο συναυξάνων καὶ τὸ μέγεθος αὐτῶν. Ἐνῶ οἱ πρῶτοι εἰσελάσαντες ἠδύναντο νὰ θεωρηθῶσιν ὡς μεγάλοι μόνον ποντικοί, τὸ ἀνάστημα πλείστων ἐκ τῶν ἤδη εισορμώντων δὲν ἐφαίνετο κατώτερον τοῦ τῶν γάτων. Μετὰ τινα δὲ λεπτὰ ὁλόκληρος ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου κενοῦ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ εὐρυτάτου ἐκείνου περιβόλου ἐκαλύπτετο ὑπὸ ἐμφύχου καὶ ἀεικινήτου τάπητος παρδαλοχρόου, διότι τὰ ζῶα ταῦτα διεκρίνοντο οὐ μόνον διὰ τοῦ ἀναστήματος ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ χρώματος τὴν ποικιλίαν. Ὑπῆρχον ποντικοὶ ὀλόμαυροι, καστανοί, ξανθοί, ὀρφνοί, μολυβδόχροοι καὶ τινες λευκοί, ἴσως ἐκ τῶν γηρατειῶν.

Ὁ νεκρὸς τοῦ ἵππου δὲν ἐφαίνετο πλεόν. Ἐκεῖ ὅπου ἔκειτο, οὐδὲν ἄλλο ἔβλεπέ τις ἢ πυκνότερον σωρὸν ποντικῶν ἔχοντα περίπου τοῦ πτώματος τὸ σχῆμα. Ἐκ τοῦ σωροῦ τούτου ἀνῆρχετο παράδοξός τις ἦχος ὁμοιάζων τὸν κροταλισμὸν τῶν πειρουνίων καὶ τῶν σιαγόνων κατὰ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος ἐν τῇ αἰθούσῃ πολυανθρώπου ξενοδοχείου. Τὸ συμπόσιον διήρκει ἀπὸ μιᾶς ἡδῆ ὥρας. Ἀλλ' ἡμεῖς οὐδὲν ἄλλο ἠδυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν πλὴν τοῦ ἀμόρφου, ἀεικινήτου καὶ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ὀγκουμένου ἐκείνου σωροῦ. Οὐδ' ἔπαυσαν νὰ προσέρχωνται πανταχόθεν νέα ἀδηφάγα σμήνη. Οἱ καταφθάνοντες ἀνέβαινον καὶ ἔτρεχον ἐπὶ τῆς βράχεις ἀλλήλων καὶ ἐπὶ τούτων ἄλλοι. Ὁ ζωντανὸς ἐκείνος τάπης ὁμοιάζεν ἡδὴ πρὸς τὰ νῶτα τρικυμιώδους θαλάσσης.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐρρίφθησαν κατὰ διαταγὴν τοῦ ἀρχηγοῦ τρεῖς ἀνημμέναι δᾶδες ἐπὶ τοῦ ἀποκρύπτοντος τὸ πτώμα σωροῦ καὶ ἡ ζέουσα ῥητίνη ἔσταξεν ἐπὶ τῶν δαιτυμόνων. Περὶ αὐτὴν ἐσχηματίσθη τότε εὐρεῖα ὁπῇ καὶ εἰς τὸ βάθος τοῦ λάκκου διεκρίνομεν οὐχὶ πτώμα ἵππου, διότι οὗτος εἶχε φαγωθῇ ὁλόκληρος, μὴ ἐξαιρουμένων τοῦ δέρματος καὶ τῶν σπλάγχχνων, ἀλλ' ἄσαρκον ἡδὴ καὶ λευκάζοντα σκελετόν. Ἐντὸς τῆς κοιλότητος αὐτοῦ ἀπέμενον ἐν τούτοις σκληροτράχηλοί τινες συμποσιασταί, μὴ πεισθέντες οὐδ' ὑπὸ τῆς βρογχῆς πυρὸς νὰ ἐγερθῶσι τῆς τραπέζης.

Καιρὸς ἦτο ἡδὴ νὰ ἐπιδείξωσι τὴν ἀνδρείαν αὐτῶν οἱ σκύλοι. Οὗτοι ἀνυπομόνουν πρὸ πολυλοῦ, ὠρούοντο, ἠνωρθοῦντο καὶ ἔσειον τοὺς ἱμάντας μετὰ τοσαύτης ὀρμῆς, ὥστε ἐκινδύνευον νὰ παρασυρθῶσιν οἱ κρατοῦντες αὐτοὺς ἄνδρες. Ὅτε ἀπελύθησαν ἐπὶ τέλους, δὲν ἀνέμειναν νὰ ἀνοιχθῇ αὐτοῖς ἡ πύλη τοῦ ἀμφιθεάτρου, ἀλλὰ κατεκυλίσθησαν ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ τοίχου εἰς τὴν παλαίστραν ὡς καταρράχτης οἱ ἐξήκοντα μολοσσοί, καὶ ἤρχισεν ἀξία ἐπικτῆς ἀνυμνήσεως ποντικοσφαγῇ. Φοβερά ἦτο ἡ μανία καὶ ἄσβεστος ἡ δίψα αἵματος τῶν σκύλων. Ἐδακνον, ἐπνιγον, ἐσπάρασσον καὶ ἐσκόρπιζον περὶ αὐτοὺς ἑκατοντάδας σπαιρόντων πτωμάτων. Τοῦτο διήρκεσεν ἐπὶ δέκα περίπου λεπτά, κατὰ τὰ ὁποῖα ἀσφαλῆς ἐφαίνετο ἡ ἔκθασις τοῦ ἀγῶνος. Τί ὅμως ἦσαν ἑκατοντάδες τινὲς νεκρῶν, ἐνῶ εἰς μυριάδας ἀνῆρχοντο οἱ περικυκλοῦντες αὐτοὺς ἐχθροί; Μετ' ὀλίγον ἀντήχησαν γαυγίσματα, ὁμοιάζοντα μᾶλλον πρὸς γοερὸν παράπονον ἢ ἀλαλαγμὸν θριάμβου. Οἱ ποντικοὶ συνελθόντες ἐκ τῆς ἐκπλήξεως ἤρχιζον ἡδὴ ν' ἀμύνονται κρατερῶς, ἀναρριχώμενοι καὶ προσηλούμενοι ὡς βδέλλαι ἐπὶ τῶν νῶτων τῶν μολοσσῶν, οἵτινες ἐξηκολοῦθουν μὲν νὰ σπαράττωσι τοὺς περὶ αὐτοὺς, ἀλλὰ μάτην ἠγωνίζοντο ν' ἀποτινάξωσι τοὺς ἐπικαθημένους. Ὁλόκληρον τὸ σῶμα τινῶν ἐκ τῶν σκύλων ἐκαλύπτετο ὑπὸ ποντικῶν ὡς πρὸ μικροῦ ὁ νεκρὸς τοῦ ἵππου, καὶ ἄδηλος ἀπέβαινε ἡ ἔκθασις τῆς μάχης. Ἀνδρεῖοι μὲν καὶ ρωμαεῖοι ἦσαν οἱ βουλδόγοι, ἀλλὰ καὶ πολὺ ὀλιγώτεροι τῶν ἐν Θερμοπύλαις συντρόφων τοῦ Λεωνίδα κατὰ τῶν ἀμετρήτων περσικῶν στιφῶν. Ὅπως λοιπὸν μὴ πέσωσιν οὗτοι ἔστω καὶ ἐνδόξως ὑπὸ τοὺς ὀδόντας τῶν ποντικῶν, κατεπέψουσα ἦτο ἡ ταχίστη παροχὴ εἰς αὐτοὺς ἐπικουρίας. Ἀνοίξαντες τότε τὴν μεγάλην πύλην εἰσῶρμησαν ἄθροοι εἰς τὴν παλαίστραν οἱ Καραβινιέροι μετὰ τῆς ἐφεδρείας τῶν χωρικῶν. Τρεῖς ἢ τέσσαρες μόνον ἐξ αὐτῶν ἐγύμνωσαν τὴν σπάθην,

ἀλλ' οἱ πλείστοι ἐπροτίμησαν ὡς ὄπλον τὰς μακρὰς καὶ βαρεῖας ράβδους. Ταύτας μετεχειρίζοντο ὡς κατὰ τὸ ἀλῶνισμα τοῦ σίτου οἱ γεωργοί. Ἐκάστη τῆς ράβδου καταφορὰ ἀνετίνασσαν εἰς τὸν ἀέρα ὁλόκληρον ὄρμαθον ποντικῶν καὶ ἐξ ἴσου δραστηρίως εἰργάζοντο οἱ πόδες. Οἱ Ἴταλοὶ Καραβινιέροι εἶναι, ὡς γνωστόν, κολοσσοί· τὰ μέχρι τοῦ γόνατος βαρύτατα ὑποδήματα ἠσφάλιζον τὰς κνήμας αὐτῶν ἀπὸ τῶν δηγμάτων καὶ ἕκαστον ἐπὶ τῶν πλακῶν βῆμα ἀπέβαινε θανατηφόρον. Ἀλλοὶ μὲν διεσκέδαζον χορεύοντες ἐπὶ τοῦ ποντικοστοῦ ἐδάφους εἰδὸς τι φονικωτάτης μαζούρκας, καὶ ἄλλοι ἐμιμοῦντο τὰς κινήσεις τῶν πατούντων εἰς τὸν ληνὸν τὰς σταφυλάς. Ἀλλὰ καὶ οἱ σκύλοι ἀναθαρρήσαντες ἐκ τῆς παρουσίας τῶν κυρίων αὐτῶν ἠγωνίζοντο καὶ πάλιν ἡρωϊκῶς. Ἡ νίκη αὐτῶν ἠδύνατο ἡδὴ νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀσφαλισθεῖσα, ἀλλ' ὁ ἀγὼν παρετίνατο, διότι ἐξ ἴσου δύσκολος ἦτο εἰς τοὺς ἡττηθέντας καὶ ἡ ἀντίστασις καὶ ἡ ταχέια ἀποχώρησις ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης. Αἱ ὀπαι τοῦ τοίχου, δι' ὧν εἶχον εἰσέλθει ἦσαν τόσον στεναί, ὥστε ὑπὲρ τὴν μίαν ὥραν εἶχε διαρκέσει ἡ εἰσέλασις τῶν ἀλλεπαλλήλων ταγμάτων καὶ ἀδύνατος ἐκ τούτου ἦτο ἡ ἀθρόα φυγὴ. Ἀλλως δὲ μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν ἐξόδων ὠρθοῦντο οἱ Καραβινιέροι καὶ ἔχαινον τὰ στόματα τῶν μολοσσῶν. Τὰ ἐμπόδια ταῦτα ἐπεχείρησαν νὰ υπερπηδήσωσιν ἀντλοῦντες θάρος ἐκ τῆς ἀπελπισίας. Ἐπήδων ἐπὶ τῶν νῶτων τῶν σκύλων, ἀνερριχῶντο εἰς τοὺς ὤμους τῶν ἀνδρῶν, ἔδακνον τὰς ράβδους μέχρι ἐκρίζωσεως τῶν ὀδόντων, πολλοὶ δὲ καὶ ἐρρίφθησαν κατὰ τοῦ τοίχου μετὰ τοσαύτης ὀρμῆς, ὥστε συνετρίβη ἡ κεφαλὴ αὐτῶν. Ἴσως ἦτο τοῦτο αὐτοχειρία.

Τὸ θέαμα ἀτέβη τοσοῦτον ἀπεχθές καὶ φρι-

καλέον, ὥστε ἀπέστρεψα τοὺς ὀφθαλμούς. Ἡ σφαγὴ παρετάθη ἐπὶ ἡμίσειαν περίπου ὥραν. Ἀριθμὸς τις θυμάτων κατώρθωσε νὰ σωθῇ διὰ τοιχαναβάσεως ἢ διὰ τῶν ὑπογείων ὀχετῶν. Ἀλλ' ὁ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀνατέλλων ὠχρὸς ἥλιος φθινοπώρου ἐφώτιζε κατὰ τὸν προχείρως γενόμενον ὑπολογισμόν ὑπὲρ τὰς δέκα χιλιάδας πτωμάτων. Μετὰ τῶν νεκρῶν ἔκειτο καὶ δύο μολοσσοί, εἰς εἶχε τυφλωθῇ κατὰ τὴν μάχην, τρεῖς ἢ τέσσαρες ἐχώλαινον καὶ πάντων αἱ πλευραὶ ἐστίζοντο δι' αἱματηρῶν κηλίδων. Ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἀνδρῶν αἱ χεῖρες ἔφερον τὰ ἴχνη τῶν ὀδόντων τῶν ποντικῶν. Πάντες ἐφαίνοντο κατάκοποι καὶ ἀπέσταζεν ἄφρονος ἐκ τοῦ μετώπου των ὁ ἰδρώς, ἂν καὶ ἦτο παγερὰ ἡ ὁμίχλη τῆς πρωίας, ἐρριγοῦμεν δὲ ἡμεῖς τῆς ὁμπρὶ κῆς μάχης οἱ ἀργοὶ θεαταί.

Ὑπάρχει παροιμία, καθ' ἣν οἱ σφοδραὶ συγκινήσεις ἀνοίγουσι τὴν ὄρεξιν. Ταύτην, ὡς φαίνεται, ἐγνώριζε τῆς πανηγύρεως ὁ ὄργανωτής, διότι κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἡμῶν εἰς τὸ ὑπαίθριον καφενεῖον ἀνέμενεν ἡμᾶς μικρὸς ἀγριόχοιρος στρεφόμενος ἐπὶ τῆς πυρᾶς, νωπὸς τυρὸς, μέγας λέβης βραστῶν καστάνων καὶ τινες φιάλαι οἴνου τοῦ τελευταίου τρυγητοῦ, κᾶπως μὲν θολοῦ, ἀλλὰ γλυκοῦ καὶ ἀφρώδους ὡς καμπανίτου. Τὸ πρόγευμα ἦτο βεβαίως ὀρεκτικόν, ἀδύνατον ὅμως ὑπῆρξε νὰ τιμήσω αὐτό, ἐνοχλούμενος ὑπὸ τῆς διακεχυμένης καθ' ὅλον τὸ προάστειον ὁσμῆς τῶν παντοίων ἐκεῖ βιομηχανιῶν, τοῦ συμμιγοῦς ἀρώματος μακελλείου, παντοπωλείου, ἀλείμματος, σάπωνος, δερμάτων καὶ λαϊκῶν μαγειρείων. Ἀπὸ τῆς ὑπερβολικῆς ταύτης εὐαισθησίας τῆς ὁσφρήσεως μ' ἐθεράπευσεν, ὡς ἐλπίζω, ριζικῶς ἡ δεκαετὴς ἡδὴ ἐν τῇ συνοικίᾳ τῆς Πλάκας διαμονή.

Ε. Δ. ΡΟΪΔΗΣ

ΑΡΝΟΛΔΟΣ ΜΠΑΙΚΛΙΝ

Ὅτε ὁ Ἀρνόλδος Μπαϊκλιν ἀπέθανεν, εἰς ἡλικίαν ἐβδομηντα καὶ τριῶν ἐτῶν, ἡδύνατό τις παντοῦ ν' ἀναγνώσῃ ὅτι ὑπῆρξεν ὄχι μόνον ὁ μέγιστος ζωγράφος τῶν χρόνων αὐτοῦ, ἀλλ' εἰς τῶν μεγίστων καλλιτεχνῶν ὄλων τῶν χρόνων, ἐφαίνετο δὲ τοῦτο ὡς κἀτι αὐτόδηλον καὶ πασίγνωστον. Πράγματι, σπανίως καλλιτέχνης ἐνίκησε τόσον ἀσφαλῶς, τόσον ἡσυχῶς καὶ τόσον ἐντελῶς ὅσον ὁ Ἀρνόλδος Μπαϊκλιν, εἰ καὶ μετὰ ἐβδομήκοντα ἐτῶν πικρὸν ἀγῶνα, κατὰ τὸν ὅποιον οὐδεμία ἐκ τῶν βασάνων τῷ ἔλειψε, τὰς ὁποίας συνηθίζουν νὰ προξενοῦν οἱ ἄνθρωποι εἰς τὴν μεγαλοφυίαν. Σήμερον ἡ ἱστορία ἀναγράφει τὸ ὄνομά του παρὰ τὰ ὀνόματα τῶν μεγάλων καλλιτεχνῶν τῆς Ἀναγεννήσεως, καὶ γνωρίζει ὅτι οὕτω διαωνίζει δόξαν ἀνθρωπίνην, ἥτις εἶνε τόσον μεγάλη ὅσον οἰαδῆποτε ἄλλη. — Πρέπει νὰ τὸ ὁμολογῶμεν, ὅτι οὐδὲν ἐξηυγένισε τόσον τὴν γενεάν μας ὅσον ἡ βραδεῖα ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἐπιτευχθεῖσα βαθεῖα κατανόησις καὶ ἡ κατ' ἀξίαν ἐκτίμησις τοῦ Ἀρνόλδου Μπαϊκλιν—διότι οὐδέποτε ἴστατο μέχρι τῶν συγχρόνων του ἀλλὰ πάντοτε ὑπὲρ τὸν χρόνον ὡς εἰς καὶ μοναδικός.

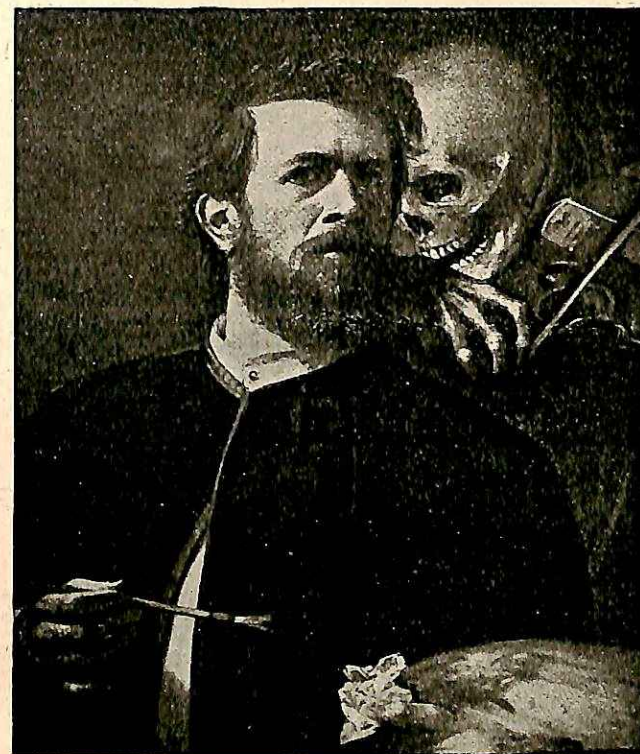
τόν χρόνον ὡς εἰς καὶ μοναχικῶς.
Ὁ Ἀρνόλδος Μπαϊκλιν ἐγεννήθη τῷ 1827
εἰς τὴν Βασιλείαν. Εἰς τὴν Βασιλείαν ὅπως καὶ
εἰς ὅλας τὰς παραρρηνίους ἐμπορικὰς πόλεις
οὐδὲν ἄξιον λόγου ἀπὸ τοῦ τριακονταετοῦς πολέ-
μου ἢ μέγα ἀπὸ τῆς μεταρρυθμίσεως παρήγαγεν
ἢ πλαστικὴ ἢ ἡ ζωγραφικὴ. Τὸ πρὸς τὰς εἰκα-
στικὰς τέχνας ἐνδιαφέρον μόλις ἐξήρκει νὰ θρέψῃ
ὀλίγους ἐντοπίους ζωγράφους, καὶ τοῦτο δὲ
προήρχετο μᾶλλον ἀπὸ συναισθήσιν τοῦ καθή-
κοντος πολιτῶν πρὸς πολίτας — δὲν ἦτο δυ-
νατὸν νὰ τοὺς ἀφήσουν ν' ἀποθάνουν ἀπὸ τὴν
πέιναν — ἢ ἀπὸ οἰανδήποτε ἀνάγκην τῆς τέχνης.
Μόνοι οἱ ἀρχιτέκτονες εὗρον πάντοτε εἰς τὴν
Βασιλείαν καὶ ἐργασίας καλῶς ἀμειβομένας καὶ
ἐπαρκῆ ἐκτίμησιν. Ὁ πατὴρ τοῦ Μπαϊκλιν ἦτο
ἐγκριτος ἔμπορος, εἶχεν ἐργοστάσιον τουρκικῶν
φεσίων καὶ διεκρίθη διὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ
ἀληθοῦς ἐρυθροῦ χρώματος, βραδύτερον δὲ ἀνέ-
λαβε τὴν διεύθυνσιν μεγάλου ἐργοστασίου ται-
νιῶν. Ἡ τοιαύτη περὶ τὰ χρώματα ἐνασχόλησις
τοῦ πατρὸς ἐνὸς καλλιτέχνου τόσοι κυριάρχου τοῦ
χρώματος οἷος ὑπῆρξεν ὁ Ἀρνόλδος Μπαϊκλιν

δὲν στερεῖται ἐνδιαφέροντος. Ἡ οἰκονομικὴ κατά-
 σταςις τῆς οἰκογενείας ἐπῆρκει ὅπως δοθῇ εἰς τὰ
 παιδιὰ ἀρίστη σχολικὴ ἀνατροφή, ὅταν ὁμως ὁ
 Θεὸς ἐξωντάνευσε μέσα εἰς τὸ στήθος τοῦ νεαροῦ
 Ἀρνόλδου Μπαϊκλιν καὶ παρώτρυνεν αὐτὸν πρὸς
 τὴν τέχνην, εὔρεν οὗτος σφοδρὸν ἀντίπαλον τὸ
 πρακτικὸν πνεῦμα τοῦ πατρὸς καὶ τὴν στε-
 νόψυχον ὡς γνωστικῶν ἀσπῶν ἀντίληψιν ὅλων
 τῶν συγγενῶν καὶ ἐν γένει ὅλης τῆς Βασι-
 λείας. Καὶ ὁ Θεὸς ἐξωντάνευσε γρηγόρα εἰς τὸ
 στήθος του.

Διηγούνται εἰς τὴν Βασιλείαν χαριτωμένον
ἀνέκδοτον περὶ τοῦ μαθητοῦ Ἀρνόλδου· ἡχα-
ριστεῖτο νὰ ζωγραφῇ ἐπάνω εἰς τὰ τετράδια τῶν
συμμάθητῶν του μυίας μὲ τὸςον φυσικότητα
ὥστε οἱ μικροὶ συμμάθηταί του ἐκλαμβάνοντες
αὐτάς ὡς ἀληθεῖς τὰς ἐκτύπουν δυνατὰ μὲ τὴν
χεῖρά των. Τοῦτο εἶνε βεβαίως τυπικὸν ζωγρα-
φικὸν ἀνέκδοτον, καὶ ἐλέχθη ἴσως πολλάκις ἤδη,
ἴσως ἤδη διὰ τὸν Ἀπελλῆ, ἀλλ' ὅπωςδὴποτε
χαρακτηρίζει ὠραία. Σοβαρώτεριν κάπως εἶνε
ὅτι τὸ παιδίον κατεσχόπευεν ἀνυτόμονον μήπως
ἐπισκεφθοῦν ξένοι τὰ ἀριστουργήματα τοῦ Χολμ-
πᾶν, τὰ ὁποῖα ἡ ἀπειρόκαλος ἀκμὴ τότε Βασι-
λεῖα εἶχεν ἀφήσῃ νὰ σκονίζονται εἰς σκοτεινὸν
ὀπισθοδρόμον τῆς Βιβλιοθήκης. Τότε εἰσῶρμα
ἐντὸς ὁ Ἀρνόλδος πρὸς πείσμα τοῦ φύλακος τοῦ
ἀγαποκαυτύντος διὰ τὴν περιέργεαν τοῦ μικροῦ
καὶ ἔμενε πρὸ τῶν εἰκόνων σιωπῆλος καὶ κατὰ-
πληκτος, εἰς μυστηριώδη βυθισμῶνος ἀπόλαυσιν,
ὅσον τῷ ἐπετρέπετο νὰ μείνῃ.

Καὶ τὸ τοπιογραφικὸν περιβάλλον τῆς πόλεως ἐπέδρασεν οὐσιωδῶς ἐπὶ τοῦ πνεύματος τοῦ παιδίου. Τρία βουνὰ περιβάλλουν, εἰς ὠραίας γραμμάς, τὴν κοιλάδα τοῦ Ρήνου, δάσ, βαθέα, ἀποκρημνοὶ βράχοι, φάραγγες ἐξεγείρουν εἰς ῥίγος καὶ παλαιὰ κατὰ τὸ ἥμισυ κρημισμένα ἐρείπια πύργων προσδίδουν εἰς τὸ τοπίον ποητικὸν θέλητρον, ζωογονοῦν τὴν φαντασίαν, βεθέως ἐντυπούμενον εἰς τὴν ψυχὴν.

“Ὅτε ὁ Ἀρνόλδος Μπαϊκλιν ἐγίνε δεκαεὶ
ἐτῶν, κατῶρθωσαν αἱ παρακλήσεις τῆς μητρός,
ἥτις ἐνωρίς ἐνόησε τὸ παιδίον, καὶ ἡ μεσολάβη-
σις τοῦ γνωστοῦ γερμανιστοῦ Βικερνάγκελ νὰ
πείσουν τὸν πατέρα περὶ τοῦ σταθμοῦ τοῦ τέκνου
του, νὰ φήσῃ αὐτὸ ἄνευ φανεροῦ ῥήξεως, νὰ

'Απολόδος Μπαϊκλιν.

Αὐτοπροσωπογραφία.

ὑπάγει εἰς Δυσσελδόρφη, εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ
ζωγράφου Ἰω. Γουλιέλμου Σχίρμερ. Ἡ μήτηρ
πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν αὐξηθεῖσων δαπανῶν
προσέλαβεν ἓνα ὑπότροφον εἰς τὴν οἰκίαν της,
ὁλόκληρον δὲ τὸ ἔθνος της εὐγνωμονεῖ πρὸς αὐτὴν
διὰ τὴν σοφὴν καὶ ὑπέροχον συναίσθησιν τοῦ
μητρικοῦ καθήκοντός της.

Τοιουτοτρόπως, στομωθεὶς τὴν θέλησιν διὰ τῆς ἀντιστάσεως τῶν περὶ αὐτόν, πλήρης περιφρονήσεως πρὸς τὸ πλῆθος ἐκ τοῦ πρωΐμου χλευασμοῦ τοῦ πλῆθους, φλεγόμενος ἀπὸ ἐσωτερικὴν ζωὴν, ἔχων τὸ χάρισμα τῆς θείας εὐθυμίας, τῆς σιδηρᾶς υἱείας καὶ τῆς καρτερικῆς ἀντοχῆς, τὴν ὁποίαν δὲν ἠδυνήθη νὰ συντρίψῃ ἡ οἰκοκυραϊκὴ στενοκεφαλιά τῆς γενεθλίου του πόλεως, ἤρχισε τὸ ταξιδεῖόν του ὁ νέος—τὸ ὅποιον διὰ στενὸν πετρωδὼν ἀτραπῶν τὸν ἀνεβίβασεν εἰς τὴν ἀθανάσιαν.

'Αφ' οὗ ὁ Ἀρνόλδος Μπαϊκλιν ἔμεινε δύο ἔτη εἰς τὴν Δυσσελδόρφην καὶ ἔγινε δεκαοκτὼ ἐτῶν, ὁ διδάσκαλός του ἐδήλωσε πρὸς αὐτὸν ὅτι δὲν ἔχει τίποτε πλέον νὰ τὸν διδάξῃ καὶ τὸν παρέπεμψε εἰς τὰς Βρυξέλλας, τὴν Ἀμβέρσαν καὶ τοὺς Παρι-

σίους. Εἰς τὰς Βρυξέλλας ὁ Μπαϊκλιν ἐξωγράφει: ἐπιμελῶς ἐκ τοῦ φυσικοῦ, εἰς τὴν Ἀμβέρσαν διήρ-
χето τὰς ἡμέρας του εἰς τὰ Μουσεῖα καὶ ἐβάνθανε
τὴν τέχνην ἐκείνην, ἥτις μετὰ τῆς ἀρχαίας ἐπέ-
δρασεν ἰσχυρότατα ἐπ' αὐτοῦ, τὴν τέχνην τῶν
Κάτω Χωρῶν τῆς δεκάτης πέμπτης ἑκατον-
ταετηρίδος, τοῦ Rogier, τοῦ van Eyck, τοῦ
Memling καὶ πρὸ πάντων τοῦ Dirk Bouts.
Εἰς Παρισίους, ὅπου εὕρισκετο ἐν τῇ ἀκμῇ της
τότε ἡ ἐξωτερικὴ ἀπὸς τέχνη τοῦ Δελακρόά καὶ
τοῦ Κουτούρ, ἔμεινε ψυχρὸς πρὸς τὴν ζωγραφικὴν.
Ἱστορικὰ ὅμως γεγονότα ἐπενήργησαν σπουδαίως
ἐπ' αὐτοῦ. Ἐν ᾧ μίαν ἡμέραν ἐπεριπάτει εἰς
τὴν ὁδόν, συμπαρασύρθη, κατὰ τὴν Φεβρουαρινὴν
ἐπανάστασιν, ὑπὸ τοῦ πλήθους τοῦ ἐφορμῶντος
κατὰ τοῦ Κεραιμειοῦ καὶ μετέσχε τῆς διαρπαγῆς
λαβῶν ὡς ἐνθύμιον ἀπὸ τὰ ἀνάκτορα τῶν
Γάλλων βασιλέων ὀφολόγιον. Μετὰ τινὰς ἡμέ-
ρας εἶδεν ἐκ τοῦ ὑποστέγου του ὅτι ἄρκετοί
ἐπαναστάται ἐνεκλείσθησαν εἰς μίαν γειτονικὴν
αὐλὴν καὶ ἐτουφεκίσθησαν ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον.
Αἱ σκηναὶ ἐκεῖναι τῆς μάχης, τοῦ ἐξαπολυθέντος
πάθους καὶ τῆς ἀγρίας πάλης πρὸς τὸν θάνατον

συνεκλόνησαν αὐτὸν σφοδρῶς καὶ ἀφῆκαν ἐντὸς τοῦ βαθείας ἐντυπώσεως· ἀνάμνησιν δ' αὐτῶν εὐρίσκομεν εἰς πολλὰς εἰκόνας τοῦ, αἰτίνες ἀκριβῶς εἰς τὰ γεγονότα ταῦτα, τὰ ὅποια διὰ τῶν ἰδίων τοῦ αἰσθήσεων ἡσθάνθη ὁ ζωγράφος, ὀφείλουσαν τὴν ὑψηλὴν καὶ βαθύτατα συγκινοῦσαν ἀλήθειάν των.

Εἴκοσι δύο ἐτῶν ὁ Μπαϊκλιν, ἀφ' οὗ ἐξεπλήρωσε τὴν στρατιωτικὴν ὑποχρέωσιν εἰς τὴν γενέθλιόν του πόλιν, μετέβη εἰς τὴν χώραν, ἥτις ἔγεινεν εἰς αὐτὸν ὡς καὶ εἰς ὅλους τοὺς μεγάλους γερμανοὺς καλλιτέχνας δευτέρα πατρίς—καὶ ἔμεινεν ἐπτά ἔτη εἰς τὴν Ρώμην.

Ἐδῶ ἔγεινε πλέον ἐντελῶς αὐτοτελής. Τὰ ἐρείπια χιλιετοῦς παρελθόντος ἐξωγονήθησαν ὑπὸ τοῦ καλλιτεχνικοῦ τοῦ πάθους, ἔμελλε δὲ ἐκ τοῦ βάθους τῆς ἰδίας του συγγενοῦς φύσεως, ὡς οὐδεὶς πρὸ αὐτοῦ, νὰ ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν μαρμαρίνην ἀκίνησιάν τὸν πλοῦτον καὶ τὸ σφρίγος τοῦ ἐλληνικοῦ κόσμου τῶν αἰσθημάτων καὶ νὰ χύσῃ αὐτὸν ἐκ νέου εἰς ἰδίας ἐαυτοῦ εἰκόνας, αἰτίνες μᾶς ἀποκαλύπτουν περισσότερα περὶ τοῦ ἀρχαίου πνεύματος παρ' ὅσον ἡδυνήθησαν νὰ τὸ πράξουν οἱ παρελθόντες μιμηταὶ αἰῶνες.

Κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐν Ρώμῃ διαμονῆς του ἐξωγράφει ἀκόμη ἐκ τοῦ φυσικοῦ· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον κατέλαβεν αὐτὸν ἐκεῖνος ὁ δημιουργικὸς τρόπος, ὅστις μόνος δύναται νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ ἐν μέρος τῆς θαυμαστῆς δυνάμεως καὶ ἰσχύος τῶν ἔργων του—περιεφέρετο εἰς τὴν φύσιν ἄνευ μολυβδίδος καὶ σημειωματαρίου, παρήττει τὰ πράγματα ἐπὶ ὥρας καὶ πανταχόθεν καὶ ἐπανελημμένως—καὶ ὅταν ἔπειτα ἐξωγράφει, ἐξωγράφει ἐκ συνδυασμοῦ τῆς μνήμης καὶ τῆς φαντασίας, ἀλλ' οὐδέποτε ἐκ μόνης τῆς φύσεως. Διὰ τοῦτο αἱ τοπιογραφαίαι του δὲν εὐρίσκονται οὐδαμοῦ καὶ ὁμῶς εἶνε παντοῦ, διὰ τοῦτο μᾶς φαίνονται ὅτι ἀντικατοπτρίζουν κόσμον ὑψηλότερον τοῦ ἰδικοῦ μας καὶ ὅτι ἐν τούτοις εἶνε ἐκφράσεις ἐπίσης τῆς ἰδίας ἡμῶν ζωῆς. Ἡ ἐπίτευξις τῆς τοιαύτης δημιουργίας εἶνε τὸ χαρακτηριστικώτατον γνώρισμα τῆς μεγαλοφυΐας του, ἀλλ' ὅχι συνταγὴ δι' ἄλλους καλλιτέχνας.

Ὅτε ὁ νέος Ἀνσέλμος Φῶνερμπαχ ἐπεσκέφθη τῷ 1856 τὸ ἐργαστήριον τοῦ Μπαϊκλιν, εἶπεν ὅτι ἐκεῖ εἰς τὴν Ρώμην ὑπάρχει νέος ζωγράφος, παρὰ τῷ ὁποίῳ θὰ ἐπεθύμει ν' ἀρχίσῃ ἀπὸ τὴν ἀρχὴν αὐτὸς ὁ ἴδιος τὰς σπουδὰς του. Ἀλλ' ἀκριβῶς ὁ νέος οὗτος ζωγράφος κατεβλήθη τέλος ὑπὸ τῆς ἐσχάτης ἐνδείας, ἐναντίον τῆς ὁποίας ἐπάλαισε γενναίως ἐπὶ ἐπτά ἔτη. Ἀπηλίπισθη περὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς διατροφῆς του καὶ ἐπείστροφεν εἰς Βασιλείαν μετὰ τὴν γυναῖκά του, μίαν

ἀρχαίᾳ ὥραϊαν Ἰταλίδα, τὴν ὁποίαν ἐγνώρισεν ἐν Ἰταλίᾳ κατὰ τὰς πικροτέρας ἡμέρας τῆς ἐνδείας καὶ τὴν ὁποίαν ἐν τούτοις θαρραλέως ἐνυμφεύθη. Ἐκεῖ ἀνετέθη εἰς αὐτὸν μεγάλη παραγγελία, ἥτις ἐξησφάλισε τὴν συντήρησίν του ἐπὶ τινὰ χρόνον, τέλος δὲ τῷ 1859 τῷ ἦλθεν, εἰς τὸ Μόναχον, ἡ πρώτη ἐπιτυχία. Ὁ μέγας αὐτοῦ Πὰν μέσα εἰς τὰ καλάμια εἶχεν ἐκτεθῇ εἰς τὴν Καλλιτεχνικὴν Ἑταιρείαν τοῦ Μονάχου καὶ ἐξηγήρεν ἀπερίγραπτον θαυμασμόν. Διεδόθη δὲ ἡ εἰδήσις ὅτι ὁ καλλιτέχνης μετὰ τὴν γυναῖκά του καὶ τὸ παιδί του πεινοῦν καὶ ὅτι κεῖται βαρέως ἄρρωστος ἀπὸ τυφόν. Ὁ ποιητὴς Παῦλος Χάϋζε συνηγόρησε θερμῶς ὑπὲρ τοῦ εὐφυοῦς καὶ ἀτυχοῦς ζωγράφου. Ὁ κόμης Σάκ ἡγόρασε τὴν εἰκόνα. Ὁ Ἀρνόλδος Μπαϊκλιν ἀνέλαβε καὶ ἡ ἐνδεῖα ἐξεδιώχθη πάλιν ἐπὶ τινὰ χρόνον.

Κατὰ τὰ ἐπόμενα δεκαπέντε ἔτη παρήχθησαν ὅλα ἐκεῖνα τὰριστουργήματα, τὰ ὅποια σήμερον θαυμάζομεν εἰς τὴν ἐν Μονάχῳ πινακοθήκην τοῦ Σάκ.

Τῷ 1860 ὁ Ἀρνόλδος Μπαϊκλιν προσεκληθὴν εἰς Βεῖμάρην ὡς καθηγητὴς τῆς πρὸ μικροῦ ἰδρυθείσης τότε καλλιτεχνικῆς Ἀκαδημίας, ἐπειδὴ δὲ τώρα εἶχε τίτλον διὰ τὸ ἐπισκεπτῆριόν του καὶ μισθὸν ἐτήσιον, συνδιηλλάχθη ὁ πατήρ του μετὰ αὐτὸν καὶ μετὰ τὸ ἐπάγγελμά του. Ἀλλ' ὁ Ἀρνόλδος Μπαϊκλιν μόνον δύο ἔτη ὑπέμεινε νὰ εἶνε ὑπάλληλος, ἔπειτα ἔδωκε τὴν παραιτήσιν του ἀπὸ τὴν θέσιν του καὶ τολμηρῶς ἐξώρμησε πάλιν μετὰ τὴν γυναῖκά του καὶ τὸ παιδί του εἰς τὸν ἐλεύθερον βίον καὶ τὰς στερήσεις.

Ἐδῶ φαίνεται ὅτι περατοῦται τὸ προπαρασκευαστικὸν μέρος τῆς ζωῆς του. Τὰ ἀκόλουθα τεσσαράκοντα ἔτη, τὰ ὅποια διῆλθε μετριοφρόνως εἰς τὴν Ρώμην, τὴν Βασιλείαν, τὸ Μόναχον, τὴν Ζυρίχην, τὴν Φλωρεντίαν, πολὺ βραδέως αὐξανομένης τῆς εὐπορίας του, εἶνε παραγωγικὰ ἔτη ἰσχυρᾶς ἀναπτύξεως καὶ τοῦ πλοῦτου ἐκεῖνου, τὸν ὁποῖον θαυμάζομεν ἐκπληκτοί. Ὑπεράνω αὐτῶν αἰρεται ἡ χρυσολαμπὴς φωταύγεια ἡρέμου χαρᾶς τῆς ζωῆς καὶ ὁ στέφανος, ὅστις περὶ τὴν ἐσπέραν ἔμελλε νὰ κατέλθῃ ἐπ' αὐτῶν, αἰωρεῖται ἤδη ὁρατῶς λάμπων εἰς τὸν οὐρανόν. Οὐδὲν ἐνδιαφέρον ἔχει ἡ λεπτομερὴς βιογραφικὴ περιγραφὴ τῶν ἐτῶν τούτων, ἀπαιτοῦσα προσέτι ἐξέτασιν τῆς καθαρῶς ζωγραφικῆς ἀναπτύξεως τοῦ καλλιτέχνου, ἥτις, ἄνευ τῆς ἀκριβοῦς γνώσεως τῶν ἔργων, θὰ ἐφαίνετο ἐξ ἅπαντος εἰς τὸν ἀναγνώστην σχοινοτενὴς, ἄμοιρος ἐνδιαφέροντος καὶ κουραστικῆς.

«Δύναμις, υἱεία, νηφάλιος νοῦς, εὐθύτης καὶ

ΠΑΙΓΝΙΑΙ ΤΩΝ ΚΥΜΑΤΩΝ

ἀδιάστος ἀγαθότης ἀπετέλουν τὰ χαρακτηριστικά, τὰ ὅποια ἐγίνοντο ἀμέσως καταφανῆ εἰς αὐτὸ τὸ ἄτομον τοῦ καλλιτέχνου, τὸν ὅποιον ἐν τούτοις ἐδυσφήμησαν ὡς οὐδένα ἄλλον διὰ τὴν νοσηρὰν ὑπερέξαψιν του, τὴν καλλιτεχνικὴν ψευδαισθησίαν του καὶ τὴν ὑπερβολικὴν ἐπιδίωξιν ἐντυπώσεως.

Ἐπὶ συνεσφιγμένου, ταυροτραχήλου σώματος πρόσωπον ὑπὸ ρυτίδων διατενόμενον, μὲ λεοντώδεις γλαυκοὺς ὀφθαλμούς. Τὸ ὄλον ἐξωτερικὸν ἐνθυμίζον ἀξιοματικὸν πολιτοφυλακῆς ἢ γερολύκον τῆς θαλάσσης. Εἰς τὴν συναναστροφὴν ψυχρὸς καὶ ὑπερήφανος μόνον πρὸς ἐκείνους, οἵτινες ἤθελον νὰ προσενεχθοῦν πρὸς αὐτὸν ὡς πρὸς ἀξιοπεριεργὸν ἀντικείμενον, ἄλλως εὐπροσῆγορος καὶ ὑπερόχως φυσικός. Εἰς τὴν συνομιλίαν του ἄνευ τοῦ ἐλάχιστου ἔχουσι ἐπιθυμίαν νὰ φανῇ πνευματώδης καὶ νὰ ἐκστομίσῃ περιουσίους λέξεις, ἀλλὰ πάντοτε πλήρης ἐκφραστικῶν παρομοιώσεων καὶ ὀξέων εὐφυολογημάτων. Κατὰ τὴν κρίσιν του περὶ καλλιτεχνῶν καὶ καλλιτεχνικῶν ἔργων ἐξυγίζε περιεσκεμμένως τὸν ἔπαινον ἢ τὸν φόγον, πάντοτε δὲ ἐπεζήτει τὴν κατάλληλον ἐκφρασιν, ὁμοίος πρὸς λόγιον μᾶλλον ἢ καλλιτέχνην.

Ἐκ φύσεως πρὸς μεγάλα προικισθεὶς, ἀνὴρ οὐδέποτε πωλήσας τὴν ἐλευθερίαν του, οὐδέποτε συνθηκολογήσας πρὸς τὰς περιστάσεις, κεκτημένος καθ' ὅλοκληρίαν ὅλα τὰ πατιούμενα εἰς τὸ ἔργον τὸ ὅποιον ἐξέλεξεν, εἶχε τὴν ἐντιμότητα τοῦ Ἰσχυροῦ, ταλαιπωρούμενος ὄχι ἀπὸ φιλοδοξίαν ἀλλ' ἀπὸ δημιουργικὴν δίψαν, μέτριος εἰς τὰς ἀνάγκας του, οὐδέποτε δὲ ὑποκύπτων εἰς τὸν πειρασμὸν ν' ἀποκτήσῃ διὰ δόλων καὶ μηχανορραφιῶν ἐξωτερικὰς τιμὰς, διεφύλαξεν ἐπίσης καὶ τὴν ἰσχύϊν τοῦ Ἐντίμου.

Εἰς τὸ πνεῦμα τῶν μαθητῶν του ἐνετύπου τὴν ἀρχὴν νὰ ἐκδηλώσουν ἑαυτοὺς ὅπως εἶνε ἕκαστος. Δὲν ἐξετίμα τὴν φήμην ὅπως ὁ Ἀνσέλμος Φώερμπαχ. «Προφυλαχθῆτε ἀπὸ τοῦ νὰ θέλετε νὰ γίνετε μεγάλοι ἄνθρωποι!» αὕτη ἦτο ἡ διαθήκη τοῦ Ἀρνόλδου Μπαϊκλιν.

Οὕτω χαρακτηρίζει τὸν ἀποθανόντα ἱστορικὸς τῆς τέχνης¹, ὅστις εἶχε τὸ εὐτύχημα νὰ τὸν γνωρίσῃ.

Εἶνε δύσκολον νὰ ὁμιλήσῃ κανεὶς περὶ τῶν ἔργων τοῦ Ἀρνόλδου Μπαϊκλιν, ἀλλὰ καὶ ὀδυνηρόν. Διότι τὸ κάλλος των εἶνε ἐκ τοῦ εἶδους

ἐκείνου, τὸ ὅποιον ἐπιβάλλει περὶ ἑαυτὸ βαθεῖαν σιγὴν, τὸ κάλλος των ἐμπνέει σιωπὴν ὅπως τὰ μεγάλα φαινόμενα τῆς φύσεως: ἡ ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου καὶ ἡ δύσις του, ἡ ὅταν ἤδη ἐξηφανίσθῃ, ἡ βασιλικὴ ἐπὶ τῆς θαλάσσης πορφύρα, εἴτε αὕτη ἢ θάλασσα, εἴτε ἡ νύξ, εἴτε ἡ ἀργυρὰ πλήμυρα τοῦ σεληνόφωτος, εἴτε ἡ λευκὴ καὶ τραχεῖα ἀνταύγεια τῆς μεσημβρίας· ἐνώπιον ὧν αὐτῶν ἀρεσκόμεθα νὰ σιωπῶμεν.

Εἶπα ὅτι ἐνώπιον τῶν ἔργων τοῦ Μπαϊκλιν μετὰ δυσκολίας δυνάμεθα νὰ ὁμιλήσωμεν, εἰς τοῦτο δὲ ἐνυπάρχει τὸ δυνάμενον νὰ τὸν χαρακτηρίσῃ. Ἄς ἀναλογισθῶμεν μίαν εἰκόνα π. χ. τοῦ Πέτρου Παύλου Ροῦμπενς καὶ θὰ ἐνθυμηθῶμεν ὅτι μᾶς ἦτο δύσκολον νὰ σιωπήσωμεν πρὸ αὐτῆς· ἐστράφημεν πρὸς τὸν παριστάμενόν μας καὶ ἀνεκοινώσαμεν εἰς αὐτὸν ὅ,τι ἀνῆλθεν εἰς τὸ στόμα μας κατὰ τὴν θέαν τοῦ ἔργου. Ἡ ἐκ τοῦ ἔργου τοῦ Μπαϊκλιν ἐντύπωσις τούνηντιον ἦτο πέρα πάσης λέξεως, ἴσως ἡ χεὶρ ἐζήτει σιωπηλὰ τὴν χεῖρα τοῦ φίλου, ἐὰν ἡγάπατο ἐπαρκῶς πρὸς τοῦτο.

Ἄς ἐξετάσωμεν καλλιτέρον τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἐντυπώσεως. Δύο θεάματα: Ἐὰν πρὸ ἡμῶν παρελαύνῃ ἡσύχως ἡγεμὼν μὲ ἐορτάσιμον λαμπρότητα καὶ πλοῦτον βασιλικὸν εἰς ποικιλόχρους στολὰς, τότε ὁμιλοῦμεν καὶ ἀνταλλάσσομεν λέξεις καὶ γνώμας — ὅταν ὅμως ὁ πορφυρόχρους δίσκος τοῦ ἡλίου κατέρχεται ἡρέμα ἡρέμα καὶ ἡ ἀκτινοβολία πυρὰ θίγει τὴν θάλασσαν, τότε σιωπῶμεν καὶ βλέπομεν καὶ βλέπομεν καὶ ἕκαστον δευτερόλεπτον τοῦ θεάματος ἐκείνου μᾶς φαίνεται πολὺτιμον καὶ παραδόξως συνδεδεμένον μὲ ἐσωτερικὴν ἐντὸς μας ζωὴν, παρατηρούμεν καὶ ἀκροώμεθα ὡς νὰ περιμένωμεν κατὶ — ἡ μεγάλη ἐκείνη εἰς τὸν οὐρανὸν κίνησις προσλαμβάνει σπουδαιότητα καὶ σημασίαν διὰ κατὶ ἐντὸς ἡμῶν, τὴν ὁποίαν δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξηγήσωμεν — καὶ μᾶς φαίνεται ὅτι δὲν ἐκφράζει ὅλα ὅταν κανεὶς θὰ ἔλεγεν: Ἡ ψυχὴ σου ἔχει βαθεῖα συγκινηθῇ.

Ὀμιλοῦμεν περὶ ὧν τῶν γεγονότων, τὰ ὅποια ἐντελῶς ἀντιλαμβανόμεθα καὶ κατανοοῦμεν καὶ τῶν ὁποίων ἡ σημασία δι' ἡμᾶς μίαν οἰανδήποτε στιγμὴν περατοῦται — σιωπῶμεν ἐνώπιον ὧν τῶν γεγονότων, τὰ ὅποια μόνον αἰσθανόμεθα, τῶν ὁποίων ἡ οὐσία ὅμως ὑπερβαίνει κατὰ πολὺ τὴν ἀνθρωπίνην μας ἀντίληψιν καὶ τῶν ὁποίων ἡ σημασία δὲν ἔχει δι' ἡμᾶς ποτὲ πέρα, ἀλλ' ἔχει αἰώνιαν σημασίαν — εἴτε ὁρατῶς, εἴτε μυστηριωδῶς. Ἡ θὰ ἐτόλμα κανεὶς νὰ εἴπῃ ὅτι ἡμπορεῖ πράγματι ν' ἀντιληφθῇ ὅτι ὁ ἥλιος

Ποίησις καὶ Ζωγραφική.

ἀνατέλλει ἀπ' ἐκεῖ καὶ δύει ἐκεῖ καὶ περιτρέχει κυκλοτερῶς τὴν γῆν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς πρώτης αἰωνιότητος μέχρι τοῦ τέλους τῆς τελευταίας αἰωνιότητος; Τὸ ἀσύλληπτον τῆς ζωῆς ἐπιβάλλει βαθυτέραν σιωπὴν: ὁ θάνατος. Θὰ ἔλεγον ἐπίσης καὶ τὸ κάλλος. Ἄλλ' εἶνε σπάνιον καὶ πάντοτε ὑπ' ὀλίγων μόνον αἰσθητόν.

Ἡ θὰ ἐτόλμα κανεὶς νὰ εἴπῃ ὅτι ἡμπορεῖ ν' ἀντιληφθῇ καὶ νὰ κατανοήσῃ ἐντελῶς ἐν εἶδος καλλιτεχνικῶν ἔργων, ἐν ἔργον τοῦ Μπαϊκλιν;

Θὰ ἦτο ἀνόητος καὶ ἐν τούτοις δὲν κυριεύει τόσον παραδόξως ἰσχυρῶς τὴν ψυχὴν μας τὸ ἀσύλληπτον, ὅσον ἡ αἰωνία σημασία ἐκάστου ἔργου τοῦ Ἀρνόλδου Μπαϊκλιν.

Εἶπα: ἡ αἰωνία. Ὅταν οἷοςδήποτε ζωγράφος ζωγραφῇ μίαν κυπάρισσον, εἶνε αὕτη ἀπλοῦν δένδρον, τὸ ὅποιον εὗρίσκετο ἐκεῖ καὶ ἐκεῖ — τὸ βλέπομεν, καλὰ, εἶνε κυπάρισσος. Ὅταν ὁ Ἀρνόλδος Μπαϊκλιν ζωγραφῇ μίαν κυπάρισσον, εἶνε ἡ κυπάρισσος, αἰσθανόμεθα ἐν αὐτῇ τὴν γειννίασιν ὧν τῶν πεπυρακτωμένων βράχων καὶ

ὧν τῶν γαλανῶν θαλασσῶν, καταλαμβάνουν ἡμᾶς πρὸ αὐτῆς ὅλα τὰ συναισθήματα, τὰ ὅποια ἐξεγείρει ἡ γενικὴ οὐσία τῆς κυπάρισσου — ἡ μόνωσις, ἡ βαρυθυμία, ἡ προαισθησις τοῦ θανάτου, ἡ μελαγχολία, ἡ σιωπηλὴ ἡσυχία — κατὰ τὴν ιδιοσυγκρασίαν μας. Ἡ κυπάρισσος τοῦ Μπαϊκλιν ἔχει αἰωνίαν, ὑψηλοτέραν ἀλήθειαν, ἢ ἡ κυπάρισσος τοῦ ἄλλου ζωγράφου, καὶ ἔχει ἐπίσης αἰωνίαν σημασίαν. Πῶς συμβαίνει τοῦτο;

Ἐπάρχουν δι' ἡμᾶς δύο τρόποι δυνατοὶ ν' ἀντιληφθῶμεν τὸν κόσμον, ν' ἀντιληφθῶμεν εἰς τὸ καθ' ἕκαστον τὸ καθ' ἕκαστον — ἢ εἰς τὸ καθ' ἕκαστον τὸ καθόλου καὶ κοινὸν εἰς πάντα, τὸ χαρακτηριστικόν. Ἐπιζητοῦμεν τὸν τύπον καὶ εἰς τὸν τύπον ἐπιδιώκομεν νὰ συλλάβωμεν τὴν ιδέαν, ἐὰν δὲ ἀπαξ τὴν εὗρωμεν, τότε μᾶς φαίνεται ἡ ιδέα αὕτη τὸ ἀληθές, τὸ καθ' ἕκαστον, θὰ ἡδυνάμην νὰ εἴπω τὸ πραγματικῶς ὑπάρχον καὶ ὅτι τὸ ἀντιφάσκον πρὸς τὴν ιδέαν δὲν εἶνε ἀληθές, ἐκ τοῦ ἀθροίσματος δὲ τούτου τῶν ιδεῶν, τὰς ὁποίας ἐσχηματίσαμεν ἀπὸ τὴν πραγματικό-

¹ H. A. Schmidt. Pav. 1898 III.

τητα, δημιουργοῦμεν εἰς ἡμᾶς ἓνα κόσμον, τὸν ὁποῖον εἰς τὰς παραστάσεις μας φέρομεν ὡς τὴν ἀληθῆ ἀπεικόνισιν τοῦ ὑπάρχοντος.

Ὁ Πλάτων πρῶτος μὲ ὅλην τὴν τόλμην του καὶ τὴν μεγαλοφυᾶ του βαθύνοϊαν καὶ τὴν μαγείαν τοῦ ποιητικοῦ του λόγου ἀνίδρυσε τὸν ιδεώδη τοῦτον κόσμον. Δι' αὐτὸν μόναι αἱ ιδέαι τῶν πραγμάτων εἶνε ἀληθεῖς καὶ αἰώνιαι ἐν τῇ ὑποστάσει των, αὐτὰ δὲ τὰ πράγματα τὰ ὁποῖα αἰσθανόμεθα ἐπὶ τῆς γῆς εἶνε ἀπλαῖ σκιαὶ τῶν ιδεῶν τούτων, αἵτινες ἐκ τῆς θείας πραγματικότητος τοῦ ἐπέκεινα καταπίπτουν πρὸς ἡμᾶς ὡς ἄνευ ἀξίας ὥχρᾳ ὀμίχλη. Μὲ τὸν Πλάτωνα ἐγεννήθη ἡ θρησκευτικὴ ὁρμή, ἥτις περιφρονεῖ τὴν τυχαίαν, τὴν φαινομένην εἰς ἡμᾶς, τὴν περιβάλλουσαν, τὴν ἀδιαλείπτως μεταβαλλομένην μορφήν τῶν ὄντων καί, ἐν ὑψηλοτέρῳ πνεύματι, θεωρεῖ αὐτὴν ὅχι ἀληθῆ. Αἰωνία ἀλήθεια, ἀληθὴς πραγματικότης ὑπάρχει μόνον ἐν τῷ κόσμῳ τῶν ιδεῶν. Λοιπὸν εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, εἰς τὸν ὁποῖον τὰ ὄντα ἀπογυμνοῦνται τῶν τυχαίων γνωρισμάτων των, καὶ ὅστις εἶνε ἡ ὑπέροχος ἀκτινοβολοῦσα ἔκφρασις τῶν αἰώνιων νόμων του καὶ τοῦ αἰωνίου καὶ ἀναλλοιώτου ὄντος του, εἰς τὸν κόσμον τοῦτον φαίνεται ὅτι μᾶς μεταγίγνεται ἡ τέχνη τοῦ Μπαϊκλιν.

Κατὰ τὴν ὠραιότητάν ταύτην, αὐστηρῶς πλατωνικὴν ἀντίληψιν, ὁ Μπαϊκλιν εἶνε ιδεϊστής. Ὅχι ὅτι μεταβάλλει τὴν πραγματικότητα χάριν καλαισθητικοῦ ιδανικοῦ ἐξωθεν προσαχθέντος, ἀλλ' ἐκ τοῦ ιδίου αὐτῆς ῥυθμοῦ καταλαμβάνει τὴν κατ' ἐξοχὴν ιδιάζουσαν οὐσίαν της καὶ ἀνακαλύπτει τοὺς νόμους της καὶ ζωγραφεῖ ὅ,τι ὡς κυρίως ὄν ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῶν φαινομένων.

Διὰ τοῦτο συγκινοῦσιν ἡμᾶς τὰ ἔργα του ὡς ἀποκαλύψεις, διὰ τοῦτο μᾶς φαίνονται γεμᾶτα ἀπὸ τὸ κάλλος τοῦ ἀγαπητοῦ μας κόσμου, τὸν ὁποῖον πάντοτε προσησθάνομεθα, ἀλλ' οὐδέποτε εὐρίσκομεν καθαρὸν, διὰ τοῦτο ἔχουν τὴν θερμότητα ἀττικῆς χαρᾶς τῆς ζωῆς, ἥτις εἶχεν ἐκλείψει ἐκ τοῦ κόσμου καὶ ἥτις ἐν τούτοις μᾶς καθιστᾷ μακαρίους καὶ ἀγαθοὺς διότι μᾶς ἀνυψώνει.

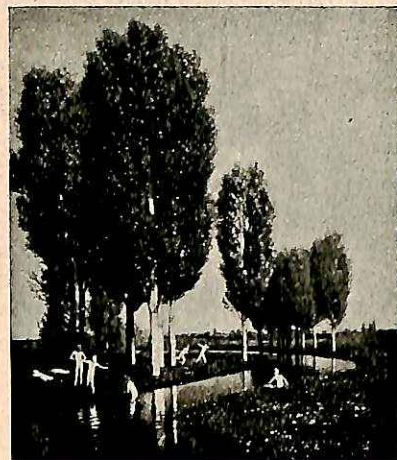
Ἡ τέχνη τοῦ Μπαϊκλιν μᾶς δίδει ἐπίγειον, ἀνέφικτον, ιδεώδη ὑπαρξίν, τὴν ὁποίαν ἡμεῖς

αἰσθανόμεθα ὡς πραγματικὴν, ὡς νὰ τὴν ἀντελήφθημεν, εἰς τὴν ζωὴν διὰ τῶν ιδίων μας αἰσθήσεων, διότι τὸ ιδανικὸν ἐξεβλάστησε δι' αὐτὸν ὁργανικῶς ἐκ τῆς πραγματικότητος.

Προκειμένου νὰ ὁμιλήσω περὶ τῶν καθ' ἑκάστον ἔργων του, θὰ μοὶ ἐφαίνετο ὅτι ἤρμοζε νὰ διαπραγματευθῶ ἀκριβῶς καὶ διὰ μακρῶν τὸ καθαρῶς ζωγραφικὸν τεχνικὸν μέρος, διότι ἐν πάσῃ καλλιτεχνικῇ πρὸς ιδιώτας μελέτῃ μᾶς ἐπιβάλλεται τὸ καθήκον νὰ τονίσωμεν ἀδιαλείπτως: ὅτι οὐδέποτε τὸ τί, ἀλλὰ πάντοτε τὸ πῶς ἀποτελοῦν τὴν χαρακτηριστικὴν ἀξίαν ἐνὸς καλλιτεχνήματος. Διότι τὸ τί καὶ τὸ πῶς εἶνε ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ἐντὸς τοῦ καλλιτεχνήματος—εἰς τὴν μουσικὴν τοῦτο εἶνε αὐτοδῆλον, εἰς τὰς ἄλλας τέχνας οἱ ιδιώται καὶ οἱ κακοὶ καλλιτέχνη δὲν θέλουν νὰ τὸ πιστεύσουν—καὶ διὰ τοῦτο ὑπάρχει αὕτη ἡ ἐλεεινότης εἰς τὸν κόσμον, ἡ ἀρκετὰ χαρακτηριστικῶς ἀποκαλουμένη ἐν γένει «τέχνη τοῦ κοινοῦ», Publicums-kunst.

Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ εἴπω ὅτι ὁ Ἀρνόλδος Μπαϊκλιν ἐν ὅλῃ τῇ δημιουργικῇ του βασιάνῳ ἐπὶ ἔτη μακρὰ ἐπεδίωξεν: οὐχὶ τολμηρὰς ιδέας καὶ ὠραίας ἐμπνεύσεις νὰ ἔχῃ,

αὐταὶ ἦλθαν μόναι των—ἀλλὰ τὰ χρώματά του νὰ καταστήσῃ διαυγῆ καὶ φωτεινὰ καὶ ἐλαφρὰ εἰς ὑπέρτατον βαθμόν· ὅτι μετὰ μακρὰν μελέτην ὅλων τῶν ζωγραφικῶν συνταγῶν ἐπέτυχε τέλος νάνακαλύψῃ μίαν, ἥτις ἐξυπηρετεῖ τὰς καλλιτεχνικάς του προθέσεις, ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς τέχνης του ἐκείτο εἰς τὸ νὰ ἐμβαθύνῃ τὸν χῶρον, δηλαδή εἰς τὸ νὰ εὕρῃ μέσον, τὸ ὁποῖον νὰ δίδῃ εἰς τὰς εἰκόνας του βάθος ἐμπροσθεν, μέσον, καὶ ὀπισθεν βάθος ἄγον εἰς τὸ ἀπέραντον, ὅτι τοῦτο κατ' ὅσον οὐδεὶς ποτε καλλιτέχνης, ὅτι ἡ διαβάθμισις τῶν τόνων τῶν χρωμάτων ἀπὸ τοῦ ἐμπροσθεν μέχρι τοῦ ὀπισθεν βάθους ἦτο δι' αὐτὸν πρόβλημα, τὸ ὁποῖον τὸν ἐβασάνισεν ὅλην τὴν ζωὴν του κτλ. κτλ.—Τότε θὰ ἔγραφον μικρὸν βιβλίον, τὸ ὁποῖον θὰ ὑπερέβαινε δεκάκις τοῦλάχιστον τὸν εἰς τὴν διαθέσιν μου ἐνταῦθα τεθέντα χῶρον...

Θερινὴ ἡμέρα.

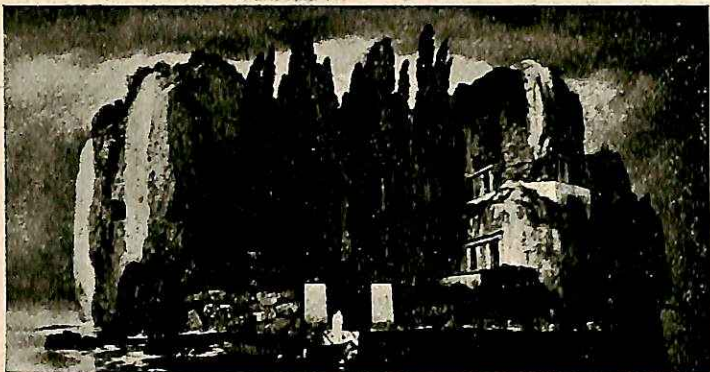
Ἡλύσια Πεδία.

Ὁ Ἀρνόλδος Μπαϊκλιν εἶνε ἴσως ὁ μέγιστος χρωματιστὴς ὅστις ὑπῆρξέ ποτε· ἀλλ' ἐπειδὴ καλλιτεχνικαὶ ἀναπαράγωγαί των ἔργων του μόνον διὰ μελανοῦ καὶ λευκοῦ χρώματος ἔγιναν ἕως τῶρα, μόνον ὑποδηλώσεις ἢ ἀναμνήσεις των ἔργων του ἔχομεν· ἐν τούτοις καὶ αὗται παρέχουν ἀρκετὸν μέρος τῆς τέχνης του ἱκανὸν νὰ μᾶς μαγεύῃ καὶ νὰ μᾶς κάμνῃ εὐτυχεῖς.

Αἱ εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῶν «Παναθηναίων» προσαγόμεναι εἰκόνες χρονολογοῦνται ὅλαι ἀπὸ τὴν μεγάλῃν φλωρεντινὴν ἐποχὴν τῆς ὑψίστης καλλιτεχνικῆς ὠριμότητος, τοῦ 1874-85, ἥτοι ἀπὸ τὸ 48^{ον} μέχρι τοῦ 59^{ου} ἔτους τῆς ζωῆς του. Μόνον ἡ Αὐτοπροσωπογραφία, ἥτις μὲ τὴν βαθύφροναν ἰσχυρὰν γερμανικὴν μελαγχολίαν της ἀνήκει εἰς τὰ μέγιστα ἄτινα ἐξέφρασε ποτε ἡ τέχνη, ἐδημιουργήθη πρότερον.

Ἡ Νῆσος τῶν νεκρῶν ἀπηχεῖ τὸν αὐτὸν ἀκόμη θλιβερόν τόνον, ἀλλὰ τὸ ἀδυσώπητον τῆς εἰμαρμένης πρᾶνεται ἤδη διὰ τῆς ἀπείρου, πανηγυρικῆς εἰρήνης, ἥτις ἐφαπλοῦται ἐπὶ τῆς φύσεως. Ἡ εἰκὼν ἀποπνέει πόθον τοῦ αἰωνίου ὕπνου, τὸν ὁποῖον καλοῦμεν θάνατον, ὅστις εἶνε ἀπεριγράπτως γλυκὺς καὶ δελεαστικός, πέρα πάσης γήινης βασάνου: ἀνάπαυσις καὶ ἡσυχία—ἡσυχία κυματίζουσα, ἀργυροχρῶς φλοισβίζουσα τὰ φωτεινὰ κύματα, θροοῦν τὰ σκοτεινὰ δένδρα καὶ κοιμώμεθα, κοιμώμεθα, κοιμώμεθα εἰς τὴν μοναξίαν!...

Χαρακτηριστικώτερα τῆς χρυσοῦς καλλιτεχνικῆς διαθέσεως τῶν φλωρεντινῶν χρόνων εἶνε τὰ Ἡλύσια πεδία καὶ τὸ Παιγνίδι τῶν κυμάτων, ἀμφότερα δὲ ἐγκλείουν τὴν τεραστίαν ἐκείνην παραστατικὴν δύναμιν καὶ χαράν, ἥτις ὥθησε τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας νὰ ἐπινοήσουν τοὺς θεοὺς των. Ἡ μικρὰ εἰκὼν τῆς Θερινῆς ἡμέρας, μία τῶν ὠραιωτάτων ἐξ ὅσων ἐζωγράφησεν ὁ Μπαϊκλιν, ἀνήκει ἐξ ἁπαντὸς εἰς αὐτὴν τὴν ἐποχὴν—καὶ αἱ τρεῖς ἔχουν τὰ αὐτὰ ὑαλώδη, φωταυγῆ χρώματα ἀπεριγράπτου λαμπρότητος καὶ μεγαλοπρεπείας, ἔχουν τὴν αὐτὴν ἀπαστράπτουσαν φωτοπλήμυραν—καταλαμβάνουσιν ὡς κύλιες χρυσοῦ οἶνου εἰς τὸν ἥλιον—ἔχουν τὴν αὐτὴν ἁγίαν χαράν τῆς ζωῆς καὶ ἀποκορυφοῦνται καὶ αἱ τρεῖς εἰς τὴν ἐξύμνησιν ἐκείνην καὶ τὴν δοξολογίαν τῆς πραγματικῆς φύσεως τῆς γῆς ταύτης, ἥτις μᾶς κάμνει νὰ νομιζώμεν εὐτυχίαν τὴν ἐπ' αὐτῆς ὑπαρξίν. Τὸ εἶδος τοῦτο τῶν ἔργων τοῦ Ἀρνόλδου Μπαϊκλιν δελεάζει πρὸς τὴν ζωὴν καὶ τὴν χαράν μετὰ δυνάμεως, ἥτις ἐνέχει ἐν ἑαυτῇ κατὰ τοῦ θεοῦ Διονύσου. Τέλος ἐπὶ τῶν τριῶν εἰκόνων—καὶ ἐπὶ τῆς τετάρτης—ἔχει ζωγραφιστὴν ὕδωρ. Εἰς τοῦτο εἶνε μάγος ὁ Ἀρνόλδος Μπαϊκλιν. Οὐδεὶς ὡς αὐτὸς ἐζωγράφσεν ποτε μὲ τόσην δύναμιν καὶ τόσον θέλγητρον τὸ ὕγρον τοῦ ὕδατος, τὸ ψυχρὸν, τὸ βαθύ, τὸ βευστόν, τὸ διαυγές, τὸ ἀργυρόχρουν, τὸ ἀτμώδες, τὸ ῥοχθοῦν, τὸ παφλάζον, τὸ βίαιον,

Νήσος τῶν Νεκρῶν.

τὸ ἀγαπητῶς οἰκεῖον, τὸ μορμυρίζον, τὸ σιωπηλόν, τὸ μαρμαῖρον, τὸ ῥέον, τὸ κελαρύζον, τὸ κατοπτρίζον τοῦ ὕδατος, τοῦ παραδόξου τούτου καὶ πολυμόρφου στοιχείου—καὶ ἐν τούτοις ἐγενήθη εἰς μεσόγειον πόλιν.

Ἡ εἰκὼν : Ποίησις καὶ Ζωγραφικὴ δεικνύει πόσον ἰσχυρῶς, εἰς τὸ ὕψος αὐτῆς, ἡ τέχνη τοῦ Μπαῖκλιν προσεγγίζει εἰς τὴν ἀρχαίαν. Αἱ μορφαὶ αὗται, αἱ τόσον αὐτοτελῶς ζωνταναί, φέρουν τὴν εὐγενῆ ἐκφρασιν, τὴν ἀπλότητα, τὸ ἀπείριστον καὶ τὴν υπερήφανον ἐκείνην ἐπιφύλαξιν τῆς ἐντελείας, ἡ ὁποία ἐπὶ τῶν ἀρχαίων εἰκαστικῶν ἔργων ὑποδηλοῖ σχεδὸν ὑπεράνθρωπον καταγωγὴν. Εἰκόνες τοιαῦται ὡς αἱ τοῦ Μπαῖκλιν προσωνυμοῦνται συνήθως ἀλληγορίαι. Ἄστοχος εἶνε ἐνταῦθα ἡ προσωνυμία αὐτῆ. Αἱ μορφαὶ αὗται δὲν σημαίνουν τίποτε, ἀλλ' εἶνε.

Καὶ ἡ Θερινὴ ἡμέρα δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς παράδειγμα ὅτι ὁ Μπαῖκλιν δὲν ζωγραφεῖ οἰονδήποτε τοπίον ἐν θέρει, ἀλλ' ὅτι τὸ ἔργον τοῦ σχηματίζεται ἰσχυρῶς ἐν τῇ φαντασίᾳ τοῦ ἐκ τοῦ αἰσθήματος τοῦ θέρους καὶ ὅτι περιέχει πᾶν ὅ,τι τὸ θέρος ἐξεγείρει ἐν τῇ ψυχῇ ἀνθρώπινον καὶ ζωῶδες καὶ φυτῶδες, διότι εἰς τὸ θέατρον τοῦ Μπαῖκλιν δὲν ὑπάρχει : θεωρεῖον = ἀνθρώ-

ποι, πλατεῖα = ζῶα, ὑπερῶν = φυτά, ἀλλὰ μόνον μία καὶ μόνη, μεγάλη, ἀγία φύσις. Διὰ τοῦτο εἰς πάντα τὰ ἔργα τοῦ ὅλα τὰ ὄντα ἐκφύονται ὀργανικῶς ἐκ τοῦ ἐδάφους, ὅπως ἐξω εἰς τὴν ἀγίαν φύσιν, καὶ δὲν προστίθενται ἔπειτα ὑπὸ τοῦ νοῦ ὡς ζωοποιούντα συμπληρώματα.

Τὸ κατωτέρω μικρὸν προσωπεῖον εἶνε πλαστικὸν ἔργον τοῦ Μπαῖκλιν, ὅστις ἐν τῇ τεχνικῇ τῆς πλαστικῆς ἐφάνη ὅχι ὀλιγώτερον πρωτότυπος. Ἡ ἐν τῇ ζωγραφικῇ. Ὡς γνωστόν, ὁ Ἀρνόλδος Μπαῖκλιν εἶνε ὁ πρῶτος γλύπτης, ὅστις, ἀκολουθῶν τὴν ἐπιστήμην, ἐγκατέλιπε τὸ ὄνειρον τοῦ λευκοῦ τῶν ἀγαλμάτων κόσμου τῶν Ἑλλήνων καὶ προσεπάθησε ν' ἀνεύρῃ τοὺς νόμους ἐγγράμμου πλαστικῆς.

Ἐν τέλει ἄς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ προσθέσω—βεβαιῶ δὲ ὅτι δὲν εἶμαι τόσον ἀνόητος, ὥστε νὰ ἐκφράσω τοῦτο ὡς εἶδος ὑποκλίσεως καὶ φιλοφρονήσεως—ὅτι, ἂν ὑπάρχῃ που πραγματικὴ φύσις, ἥτις προσεγγίζει πρὸς τὸν θαυμάσιον ὄνειρόκοσμον τοῦ Μπαῖκλιν, αὕτη εἶνε ἡ περιβάλλουσά μας, ἡ ἀττικὴ φύσις. Ἡ Ἰταλία ἐνέπνευσεν εἰς αὐτὸν τὸ ὄνειρον τοῦτο τῆς περικαλλεστάτης χώρας. Ὁ Ἀρνόλδος Μπαῖκλιν οὐδέποτε ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

ΕΡΝΣΤ ΧΑΡΤ

ΑΡΧΑΙΟΙ ΚΑΙ ΝΕΟΙ ΑΘΛΗΤΑΙ

ΕΥΒΩΤΑΣ

Ἀγῶν δρόμου

Μιχαὴλ Α. Ρωσσίδης

Ἡ Λαῖς—ἡ ἐταῖρα ἡ δολόεσσα, ἡ ὑφαίνουσα ἀπαύστως ἱστὸς πανουργίας διὰ τοὺς πλουσίους καὶ μαρούς τῶν ἐραστῶν, ἡ κληθεῖσα Ἀξίνη, διότι ὡς ἀξίνη πολεμικὴ σχίζουσα κατέπινεν εἰς τὸν βωμὸν τοῦ ἀμνηστῶν καλλοῦς τῆς τῷ χρόνῳ καὶ τῇ ζωῇ καὶ τὸν νοῦν τῶν λατρευτῶν τῆς—ἐγκαταλείπει πρὸς ὥραν τὴν βασιλικὴν καθέδραν αὐτῆς, τὴν Κόρινθον. Ἐπὶ ὀκτάδος πολυτελῶς ἐξωπλισμένης πλέει πρὸς τὴν ἄλλην τῆς Πελοποννήσου ἀκτὴν, τὴν πρὸς δυσμὰς. Πατεῖ τὸν πόδα εἰς τὴν ψαμμώδη ἀκτὴν τῆς Κυλλήνης, καὶ ἐπὶ δίφρου χρυσοπάστου κεκαλυμμένου ὑπὸ παραπετασμάτων τῆς Μιλήτου φέρεται εἰς τὴν Ἥλιν. Μετ' ὀλίγον ἀγονταὶ Ὀλύμπια, καὶ θὰ διέλθωσιν ἐντεῦθεν οἱ ἄβροὶ Ἴωνες καὶ οἱ φιλήδονοι τῆς Αἰολίδος κάτοικοι, οἱ πλούσιοι Βυζάντιοι καὶ Κυζικηνοὶ, οἱ χρυσοφόροι τῆς Μακεδονίας βασιλεῖς, τῶν Ἀθηναίων ἡ κομψὴ νεότης, οἱ τῶν πολυχρύσων πόλεων τῆς Ἰταλίας καὶ Σικελίας ἀνακτεες καὶ οἱ μεγαλοπρεπεῖς τύραννοι τῆς ὀλβίας Κυρήνης. Ἰδρύει λοιπὸν ἐν τῇ Ἥλιδι ἡ σκληρὰ Ἀξίνη τὸν θρόνον τῆς ἀπανθρώπου ἀρχῆς τῆς. Εἶναι ἡ Λαῖς ἡ μειδιάσασα οὐχὶ ἡδὺ καὶ φιλόανθρωπον μειδίαμα, ἀλλὰ μετὰ σοβαρότητος γελάσασα κατὰ πρόσωπον πάσης τῆς Ἑλλάδος. Ποία ἐξ ἀδάμαντος εἰργασμένη καρδιά ἀντέστη εἰς τὰς γοητείας τῆς ; Ποῖος διαρρήξας τὰ θελκτήρια δεσμά τῆς ἡδονῆς νὰ διαφύγῃ ; Εὐτυχὴς ὅστις δὲν ἤθελεν ἀπαντήσῃ τὴν ἀκαταμάχητον καλλονὴν τῆς, ἄλλως κολύμβημα διὰ πυρίνης θαλάσσης ἦτο ὁ βίος του. Ὅπου ἦτο, ἦρχε καὶ κακῶς ὁ παλαιὸς σοφὸς εἶπεν εἰς τὴν Ἀντιλαΐδα αὐτοῦ «τάδε οὐ Κόρινθος, οὐδὲ Λαῖς»· διότι ὅπου αὕτη διέτριβεν, ἐκεῖ κατελύοντο τὰ ἀγνὰ ἑλληνικὰ νόμιμα, αἱ σωφρονοῦσαι ἑλληνίδες πόλεις μετεβάλλοντο εἰς Κόρινθον, ἱεροδούλων ἄστυ, καὶ οἱ σεμνοὶ Ἑλληνες συνεφθείροντο ἀκόσμως περὶ τὴν θύραν τῆς.

Ἀλλὰ καὶ ἄλλη βαθυτέρα αἰτία ὠδήγει τὴν ἐταῖραν πρὸς τὴν κοιλάδα, ἣν περιβάλλει ἐν τῇ εὐρείᾳ ἀγκάλῃ τῆς ἡ δασώδης Φολόη. Πρὸ ὀλί-

γου χρόνου ὀκτὰς χιονόπτερος κατέπλεεν εἰς τὰς Κεγχρεὰς τῆς Κόρινθου. Προέρχεται ἐκ Κυρήνης φέρουσα διὰ τὰ Ἰσθμια θεωροὺς καὶ ἀθλητὰς τῶν γυμνικῶν ἀγῶνων. Κεῖται ἡ Κυρήνη ἐν τῇ Ἀφρικῇ, ἀλλ' ὡς ἀποικία τῆς Θήρας κατοικεῖται ὑπὸ Ἑλλήνων τὸ γένος καὶ τὸ φρόνημα, διὰ τοῦτο δύναται νὰ μετέχῃ τῶν πανελληνίων ἐορτῶν.

Οἱ παλαιοὶ ἐκεῖνοι Ἑλληνες ἀποκλείουσι τῶν ἀγῶνων τοὺς δούλους, τοὺς ἀτίμους καὶ τοὺς ξένους, ὅποιοι δὴποτε καὶ ἂν ἦσαν. Μὲ ὅλην τὴν ἀγάπην τοῦ πρὸς τὴν Ἑλλάδα, μὲ ὅλον τὸν κίνδυνον, ὃν ὑπέστη διαφωτίζων τοὺς Ἑλλήνας περὶ τῶν βουλευμάτων τῶν Περσῶν ἐν Πλαταιαῖς, ἦτο ἀνάγκη ν' ἀποδείξῃ τὸ ὁμόφρον τῶν Μακεδόνων πρὸς τοὺς Ἑλλήνας ὁ Ἡρακλείδης Ἀλέξανδρος ὁ Φιλέλλην διὰ νὰ τῷ ἐπιτραπῇ νὰ μετάρχη τῶν πανελληνίων ἄθλων. Καὶ ἂν Κύρος ὁ μέγας ὁ Ἀχαιμενίδης ἢ Ἀμασις ὁ Αἰγύπτιος ἤθελεν ζητήσῃ ν' ἀγωνισθῶν εἰς τὸ ὀλυμπιακὸν στάδιον δὲν ἤθελεν ἀνοιχθῇ εἰς αὐτοὺς τὸ πρόπυλον τοῦ ἱεροῦ χώρου. Καὶ οἱ ἀπὸ πόλεων ἑλληνικῶν μακρὰν καὶ ἐν μέσῳ βαρβάρων κειμένων ἐρχόμενοι θεωροὶ οὐδέποτε ὠδήγησαν ἄνδρας ἐκ τῶν προσχώρων ἐθνῶν δεξιούς περὶ τὰς σωματικὰς ἀσκήσεις· διότι ἡσχύνοντο νὰ ζητιανεύσουν τὴν ἀλκὴν καὶ τὴν δεξιότητα μετὰ τῶν ἄλλοδαπῶν διὰ νὰ παραστῶσιν εὐπρεπεῖς ἐν ἑλληνικῷ σταδίῳ. Τοῦτο θὰ ἦτο ὕβρις καὶ κατασχὺν διὰ τὴν υπερήφανίαν τὴν ἐθνικὴν. Καὶ ἂν δέ τις ἀσέβης ἤθελεν ὀδηγήσῃ παρὰ τὸν ἐκ τέφρας πεποιημένον βωμὸν τοῦ Ζηνὸς πρὸς θυσίαν τὸν εἰς ἄλλους θεοὺς πιστεύοντα ξένον, οἱ ἑλλανοδίκαι θὰ ἐπέβαλλον εἰς τὴν πόλιν τοῦ ἀσεβοῦντος τὴν διὰ τοὺς ἀδικοῦντας κατὰ τοὺς ἀγῶνας ἐπιβαλλομένην ποινὴν : θὰ ἀπέκλειον αὐτὴν τῶν ἀγῶνων, ἕως οὗ ἤθελεν ἰδρύσῃ ἐν τῇ ἱερᾷ Ἀλτεῖ μέγα ἄγαλμα τοῦ Ζηνός. Καὶ ἐν καταδήλῳ χώρῳ ἐκεῖ ἦσαν ἰδρυμένοι οἱ Ζᾶνες, τὰνάθημα τῶν τιμωρηθέντων.

Ἦσαν λοιπὸν Ἑλληνες οἱ θεωροὶ καὶ οἱ ἀθληταὶ οἱ προσερχόμενοι ἐκ Κυρήνης, ὁπόθεν ἄλλοτε εἶχον ἔλθῃ καὶ ἀναδειχθέντες νικηταὶ ὑμνήθησαν ὑπὸ τοῦ Πινδάρου ὁ Τελεσικράτης καὶ ὁ Ἀρκεσίλαος. Καὶ ἤδη νέοι ἐστάλησαν ἀθληταί, ἀλλὰ μετὰ αὐτῶν παῖς σταδιοδρόμος, ὁ Εὐβώτας,

ΕΥΜΑΣΤΑΣ

Ἄρσις βαρῶν

Γεωργίου Μάνεση

Δὲν περιείχετο εἰς τοὺς κανονισμοὺς τῶν Ἑλληνικῶν ἀγῶνων ἡ ἄρσις τῶν βαρῶν, ἀλλ' εὐχαρίστως ἔβλεπον οἱ Ἕλληνες ἀκρίμους ἄνδρας αἰρόντας ἐπὶ τῶν ὤμων ἢ διὰ τῶν χειρῶν μέγα βάρος. Τὸν ἔλυποῦντο μὲν ἀλλ' ἐθαύμαζον συγχρόνως τὸν Ἀτλαντα φέροντα τὴν γῆν καὶ τὸν οὐρανὸν ἐπὶ τῶν νώτων. Ὅτε δὲ ὁ Θάσιος Θεαγένης ὁ Τιμοσθένης ἐννεαστῆς ἐκ τοῦ σχολείου ἐπανερχόμενος εἰς τὴν οἰκίαν ἔφερον ἐκ τῆς ἀγορᾶς χαλκοῦν ἄγαλμα θεοῦ καὶ μετ' ὀλίγον ἐπανέφερον αὐτὸ πάλιν εἰς τὸ ἐν τῇ ἀγορᾷ βᾶθρον τοῦ ἐκ τῆς οἰκίας, διεθρυλήθη ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα ἡ ἀλήθεια, καὶ τὸ ἔργον τοῦτο ἐλέγετο συχνότερον ἢ οἱ χίλιοι καὶ τετρακόσιοι στέφανοι, τοὺς ὁποίους ἔλαβεν ὡς πύκτης, ὡς παγκρατιαστής, ὡς πένταθλος καὶ ὡς δρομεὺς εἰς τοὺς ἑλληνικοὺς ἀγῶνας. Καὶ ὁ Μίλων δὲ ὁ Διοτίμου ὁ ἐκ Κρότωνος διὰ τὴν ἐπὶ τῶν ὤμων ἄρσιν τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ἀνδριάντος κατ' ἐξοχὴν ἐθαυμάζετο.

Ἀλλὰ καὶ ὡς ἀγώνισμα, φαίνεται, προστίθετο ἐνίοτε τῶν βαρῶν ἡ ἄρσις. Ἐν Ὀλυμπίᾳ κατέκειται λίθος βάρους ἑκατὸν πεντήκοντα κιλογράμμων (περὶ τὰς 135 ὀκάδας) φέρων ἐπιγραφὴν δηλοῦσαν ὅτι Βύβων ὁ Φόλα ἔβαλεν αὐτὸν «μακρὰν ὑπὲρ κεφαλάν».

Καὶ αὐτὸς ὅμως ὁ Πολυδάμας ὁ Νικίου ὁ ἐκ τῆς Θεσσαλικῆς Σκοτούσης, ὁ κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ σώματος καὶ τὴν ἀλκὴν παρεμφερὴς πρὸς τοὺς μυθικοὺς ἡμίθεους, δὲν ἤθελε καταγελάσῃ τὴν ρώμην τοῦ Θηραίου Εὐμάστα. Ἐν τῇ νήσῳ Θήρῃ ὑπὸ τὴν Σελλάδα, τὴν στενὴν εἰς τὴν ἀρχαίαν πόλιν εἰσοδόν, καὶ πρὸς νότον αὐτῆς κεῖται ἐν τῇ πεδιάδι λίθος ὡσείδης μέλας τραχίτης ἔχων βάρος δέκα σχεδὸν στατήρων (480 κιλόγραμμα).

Τὸν λίθον τοῦτον τέσσαρες ἄνδρες σήμερον ἀκμαῖοι δύνανται ὅχι μετὰ πολλῆς εὐκολίας νὰ κυλίσωσιν. Καὶ ὅμως αὐτὸν τὸν λίθινον ὄγκον «ἄχθος οὐκ εὐάγαλον» ὡς θὰ ἔλεγεν ὁ Αἰσχύλος, κατώρθωσε, κατὰ τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἐπιγραφὴν, νὰ ἄρῃ ἀπὸ τῆς γῆς Εὐμάστας ὁ Κριτοβούλου.

Ἐκ χάλυθος ἦσαν εἰργασμένα οἱ τένοντες καὶ οἱ μῦες αὐτοῦ καὶ ἡ εὐλύγιστος καὶ ἄθραυστος ὀσφύς του; Ἐκ χρυσοῦ σφυρηλατημένου αἱ κνήμαι καὶ οἱ βραχίονες; Δὲν θὰ εἶχε νὰ μεμφθῇ δικαίως αὐτὸν ὁ Αἰτωλὸς Τίτορμος, ὁ κληθεὶς δεύτερος Ἡρακλῆς, ὁ δύο ταύρους ἐξηγριωμένους

κρατῶν ἀπὸ τῆς χηλῆς τῶν ὀπισθίων ποδῶν. Τόση τῶν δακτύλων τοῦ Εὐμάστα ἡ ρώμη, τοιαύτη τῶν ἀρμῶν τοῦ ἡ ἀδαμαντίνῃ κατασκευῇ.

ΔΙΑΜΑΝΤΩ

Διεθοβολία

Τῇ ἑνώσει τῶν Ἑλληνίδων

Συντρίμματα μεγάλου ναυαγίου εἶχον ἐπανέλθῃ ἐκ τῆς Μακεδονίας οἱ ἀραῖοι στρατιῶται τοῦ Νικοτσάρα. Παρὰ τὸ χωρίον Γιαννωτὰ τὸ ὑπὸ τὸν Ὀλύμπον, πατρίδα τοῦ ἀρχηγοῦ, στρατοπευδεύουν μέσα εἰς μίαν πτυχὴν τοῦ ὄρους. Λησμονήσαντες τὰ ἐλαφρὰ τραύματα, τὸν διωγμὸν εἰκοσι χιλιάδων Τούρκων καὶ Βουλγάρων ἀνὰ τὴν Μακεδονίαν, τὰς ἐπὶ μῆνας μάχας, τὴν ὅσῃ ἔνδοξον τόσῃ καὶ πολύνεκρον διάβασιν τῆς γεφύρας τοῦ Πράβι, περιβεβλημένοι ῥάκη, ὅπως κατήντησαν τὰ μεϊτανογέλεα αὐτῶν καὶ οἱ δουλαμάδες πολυτελῶς πρὸ τῆς στρατείας κεντημένα, σκέλεθρα ἀπὸ τὴν πείναν, τὴν δίψαν καὶ αὐπνίαν τὴν ἀνηλεῆ, δαρμένοι ἀπὸ τοὺς ὑετούς, μελανοὶ καὶ κατὰξῆροι ὑπὸ τῆς πάχνης τῆς νυκτερινῆς καὶ τοῦ ἡλίου τῆς ἡμέρας, ἀναπαύουσι τὰ μέλη των ὑπὸ τὰς ὑψηλὰς δρύς, ἢ παρὰ τὰ ἀργυρὰ ρεῖθρα καὶ τὸ τρίζον φύλλωμα μεταρσίων πλατάνων. Οἱ κίνδυνοι οἱ ἀδηφάγοι παρήλθον, αἱ ταλαιπωρίαι αἱ φονικαὶ ἐλησμονήθησαν. Ἐξέφυγον τὰς σιδηρὰς χεῖρας τοῦ θανάτου. Εἰς τὴν μονὴν τοῦ Ἁγίου Διονυσίου ἀφιερώνονται ἀποστελλόμενα τὰ τιμημένα ἄρματα τῶν πεσόντων ἀνδρείων. Μειδιῶσιν οἱ σωθέντες ἐκ χαρᾶς, καὶ μετὰ τινα χρόνον ἀμνοὶ καὶ κριοὶ σφάζονται, τράπεζαι δὲ στρώνονται ἐκ κλάδων ἐλάτης καὶ κομάρων καὶ πλατάνων καὶ μυρσινῶν. Ἄσματα τότε ἔδονται τὰ ὑμνοῦντα τῆς ἀδαμαντοψύχου στρατιᾶς τὰ περιάλητα ἔργα καὶ τὰ παθήματα.

Τὸ συμπόσιον ἀκολουθοῦσι κατὰ τὴν ἑλληνικὴν συνήθειαν οἱ ἀνδρικοὶ χοροὶ οἱ πολυδίνητοι. Βροντᾷ ἡ γῆ ἐκ τῶν πατημάτων αὐτῶν τῶν ἀρμονικῶν ἐκ τοῦ κρότου τῶν ἀργυρῶν κοσμημάτων καὶ τοῦ ὀπλισμοῦ ἀντηχοῦσι πέριξ αἱ χαράδραι τοῦ πολυπτύχου Ὀλύμπου καὶ οἱ βράχοι οἱ ἀπόκρημνοι. Εἰκόνες κάλλους ἀμωμήτου διαγράφονται ἀπὸ τὰς ἀρήτους στάσεις, ἀπὸ τὰς ἡλιοφειγγείς ὄψεις, ἀπὸ τὴν περιβολὴν τὴν γραφικὴν τῶν χορευόντων πολεμιστῶν.

Τὸν χορὸν διαδέχονται ἀγῶνες ἀθλητικοί, χαρὰς καὶ ὑπερφηανίας ἀνδρικῆς μαρτύρια. Πολεμιστὰι πρῶτον, τῶν ὁποίων ἡ τουρκεκιά ἦνοιξε

πολλάκις πύλην θανάτου εἰς τῶν Μουσουλμάνων τὰ μέτωπα, ἀγωνίζονται εἰς τὴν σκοποβολήν. Κορυφὴ ἐλάτης ὑπὸ τοῦ ἀνέμου δονουμένης εἶναι ὁ σκοπὸς· κόπτουν αὐτὴν καὶ ἄλλας κατόπιν. Μετὰ τοῦτο ὠμοπλάτῃ λαγοῦ εἰς ὀβελὸν σπινωμένη κεῖται ὡς σκοπὸς καὶ διατρύπεται. Τέλος ἀτρόμητος παῖς, ὁ ψυχογυῖος, κρατεῖ μὲ τὸν ἀντίχειρα καὶ τὸν δείκτην δακτύλιον ἀργυροῦν διὰ φύλλου δένδρου ἔχοντα σκεπασμένην τὴν ὀπὴν· αἱ βολαὶ διέρχονται καὶ οἱ δάκτυλοι τοῦ παιδὸς οὐδὲ καίονται ὑπὸ τοῦ θερμοῦ μολυβδου. Ἄλλοι παρὰ κάτω παλαίουσι· πλήττουσι τὸ ἔδαφος μὲ τὰ σιδηρὰ πέλματα, ἀσθμαίνουσι, σφίγγουσι τὴν λεπτὴν ὀσφύν, συγκρούουσι τὰ εὐρέα στέρνα καὶ διὰ τῆς σωματικῆς ἀκμῆς καὶ τῆς πανουργίας προσπαθοῦσι νὰ καταβάλλωσιν ἀλλήλους. Δρόμον τρέχουν ἄλλοι μετὰ ταῦτα· καὶ ἐδῶ ἐφάνησαν ἀκάματοι τοὺς πόδας οἱ κλέφται οἱ ἐφορμήσαντες κατὰ τῶν Τούρκων παρὰ τὸ Νευροκόπον, κατὰ τὴν Ζίγναν, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Στρυμόνος, κατὰ τὴν διάβασιν τῆς παρὰ τὸ Πράβι γεφύρας τοῦ Ἀγγίτου.

Ἀγὼν τῶρα σπάθης· πολεμιστῆς ἡλικίας ὥριμου καὶ νεαρὸς κλέφτης ἀγένης, οὐδὲ ἀρχὴν μυστακος ἔχων, μὲ μακρὰν ξανθὴν εἰς βοστρύχους καταβαίνουσαν κόμην ἐπὶ ὤμων κομψῶν, μὲ βλέμμα μέλαν, εἰς τὰς πανηγυρεῖς γλυκύ, εἰς τὰς μάχας κεραύνιον, μὲ ἥρεμον μέτωπον, τὸ στέρνον κυρτὸν ὀλίγον ἔχων καὶ εὐγενές, τὴν ὀσφύν λεπτήν, τοὺς βραχίονας καὶ τὰς κνήμας ἀδρὰς καὶ εὐτόνους, προβαίνουσιν ἐν μέσῳ τῶν πολεμιστῶν. Ἀναλαμβάνουν ἀστραπηβόλοι αἱ σπάθαι κατὰ τὰς ποικίλας τοῦ ἀγῶνος στιγμάς, ἀπειλητικαὶ κατέρχονται κατὰ τῶν κρανίων, τοῦ τραχήλου, τοῦ στήθους. Ἦδη σχίζοντα τὴν γαστέρα θὰ χύσωσι τὰ σπλάγχχνα κατὰ γῆς. Ἀλλ' οὐδ' ἐγγίζουσι τὸ δέρμα· ἀπειλοῦσι μόνον, δὲν πλήττουν. Κατὰ τὸν ἄθλον τῆς δεξιότητος τοῦτον ὑπέροχος φαίνεται ὁ νεαρὸς κλέφτης ἐρυθριῶν ἐκ χαρᾶς διὰ τὴν νίκην καὶ τὰς ἀνευφημίας τοῦ καπετάνου καὶ τῶν συστρατιωτῶν. Τότε ὁ ἀνταγωνιστῆς ἐξηρεθισμένος ἐκ τῆς αἰσχύνης καὶ τινων βλεμμάτων σκωπτικῶν πλήττει ἀπρονοήτως ἀπροφύλακτον τὸν ἀντίπαλον εἰς τὸ στέρνον.

Τὸ κτύπημα ἀπημβλύνθη ἐπάνω εἰς τὸ ἀργυροῦν κουστέκι τὸ καλύπτον τὸ στήθος τοῦ κλέφτου, ἐκόπησαν ὅμως τοῦ κοσμήματος αἱ ἀργυραὶ ἀλύσεις. Ὁ καπετάνος διέταξε τὴν παῦσιν τοῦ ἀγωνίσματος τούτου, διότι σταγὼν αἵματος ἐχρωμάτισεν ἐρυθρὸν τὸν χιτῶνα τοῦ κτυπηθέντος. Ἀλλ' ὁ τραυματισθεὶς οὐδὲ εἰς τὸν χειρουργὸν

γὼν τοῦ στρατεύματος ἐπιτρέπει νὰ ἴδῃ τὸ στήθος αὐτοῦ, εἶναι δὲ καὶ ἡ ἀμυχή ἐντελῶς ἀσήμαντος, ὥστε, ὅταν μετὰ μικρὸν τὰ κλεφτοπούλα ἀρχίζουσι νὰ ῥίπτωσι τὸ λιθάρι, ὁ διὰ τῆς σπάθης μονομαχῆσας νεαρὸς κλέφτης, ἀμέριμνος ὡς παιδίον καὶ ἀπρονόητος, μετέχει τοῦ ἀγωνίσματος.

Ἀποβάλλει δὲ ὅχι μόνον τὰ ὅπλα καὶ τὰ ἄλλα κοσμήματα, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ κουστέκι τὸ ἐν μέσῳ ἔχον τὸν τροπαιοφόρον Ἅγιον Γεώργιον καὶ κατὰ τὰ τέσσαρα τοῦ στέρνου ἄκρα θηλυκωμένον μὲ τριγωνικὰ θηλυκωτήρια, εἰκονισμένον ἔχοντα τὸν δικέφαλον τῆς ἑλληνικῆς τοῦ Βυζαντίου αὐτοκρατορίας ἀετὸν. Ἐπειδὴ κατὰ τὴν διὰ σπάθης μονομαχίαν ἐκόπησαν αἱ ἀλύσεις ἐνὸς ἀπὸ τὰ τέσσαρα θηλυκωτήρια, τὸ ἀφῆρσε καὶ τὸ κατέθεσεν, ὅπου καὶ τὰ λοιπὰ ἄρματα καὶ τσαπαζία.

Ρίπτεται ὁ στοργγύλος λίθος καὶ μὲ συριγμὸν σχίζει τὸν αἰθέρα. Ἡ ἀμιλλα παροξύνει τοὺς ἀνταγωνιστὰς καὶ ὁ ἥρως μας ἀποβάλλει πρῶτον τὸ διὰ μετάξης καὶ χρυσοῦ κεντημένον κατὰ τὰ ἄκρα λεπτοῦφαντον πόσι, τὸ περιδένον τὴν εὐγενὴ καὶ καλλίκομον κεφαλὴν του. Ἀποδύεται μετ' ὀλίγον τὸν δουλαμὰ μανδύαν ἐξ ἐρίου κεντημένου ὡσαύτως δεξιῶς καὶ περιβάλλοντα τὸν ὑψηλὸν καὶ λιγυρὸν κορμὸν του μέχρι τοῦ μέσου τῶν μηρῶν. Ἐρεθιζόμενος δὲ ἐκ τοῦ ἀνταγωνισμοῦ καὶ αὐτὸ τέλος ἐκδυθεὶς ἀποθέτει τὸ μεϊτάνι μὲ

τῆς δυὸ ἀράδαις τὰ κουμπιά τὰ μαλαματωμένα.

Μένει σιὸ γέλεκι. Τοῦτο θηλυκῶνεται κατὰ τὴν γαστέρα δι' ἀργυρῶν μεγάλων θηλυκωτῶν (θηλύκι)· ἀλλ' ἐκ τῶν ἀτελευτήτων μαχῶν, τῆς διὰ μέσου τραχέων θάμνων πορείας, τῶν κτυπημάτων τῆς σπάθης, τῆς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐντὸς τῶν χιόνων ἢ τοῦ πηλοῦ κατακλίσεως ἐφθάρησαν τὰ ἐνδύματα τῶν κλεφτῶν, καὶ ρακενδυτοὶ ἐφαίνοντο οἱ ὑπερήφανοι τῶν ὀρέων ἀετοί.

Νεαρὸς κλέφτης ἔβαλε τὸν λίθον καὶ ὑπερέβαλε πάντας. Καὶ ἤδη λαμβάνει αὐτὸν ὁ ἥρως μας· ἀνασύρει τὰς χειρὶδας τοῦ χιτῶνος καὶ φαίνονται βραχίονες παρθένου ἀδρὰς μᾶλλον ἢ τραχέος πολεμιστοῦ. Ἐν γένει ἡ μορφή, τὸ ἦθος, ἡ τοῦ σώματος φυή, ἐδείκνυε λιγερὴν μᾶλλον ἢ λεβέντην. Δὲν ἦτο ὁ Ἀπόλλων κρατῶν τὸν δίσκον, τὸν ὁποῖον θὰ ῥίψῃ κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ φιλότατου Ὑακίνθου, ἀλλ' ἡ σεμνὴ Ἀθηνᾶ ἢ ἡ ὀρεστέρα Ἀρτεμις θηρεύουσα ἐν μέσῳ τῶν δρυμῶνων. Κύπτει τὴν κεφαλὴν καὶ χύνονται οἱ ξανθοὶ βόστρυχοι περὶ τὸν εὐγραμ-

μον τράχηλον. Ὅρμα ὡς τρυγῶν ταχύπτερος ἐμπρός· ἡ κόμη κυματίζουμένη ὀλίγον φαίνεται ὡς καταρράκτης χρυσοῦ. Φθάνει εἰς τὴν ἀφιετηρίαν· αἶρεται ὁ βραχίον καὶ ὁ λίθος βληθεὶς μετὰ σφοδρᾶς βίας φέρεται πολὺ ἐμπρός ὡς χειροπληθῆς λίθος ριφθεὶς ὑπὸ δεξιοῦ σφενδονήτου. Ἐθαύμασαν πάντες καὶ ἀνευφύμησαν· ἀλλὰ κραυγὴ τρόμου ἐξέφυγε τὸ χεῖλος τοῦ νικητοῦ· ἐστράφησαν ἀμέσως ὅλοι καὶ ἐξεθαμβήθησαν πρὸ τοῦ θεάματος. Ἐκ τῆς ὀρμῆς μὲ τὴν ὁποίαν ἔβαλε τὸν λίθον τὰ θηλύκια διέρρηξαν τὸ ἐφθαρμένον γελέκι καὶ ἐξεφάνη τοῦ λιθοβόλου τὸ στῆθος· ὡς ἀστραπὴ ταχὺς ἐκάλυψεν οὗτος τὸ γυμνωθὲν στέρνον, ἀλλὰ τὰ κλεφτόπουλα εἶδον ποῖος ὑπὸ τὸ ἔνδυμα τοῦ κλέφτου ἀπὸ χρόνου ἱκανοῦ ἐκρύπτετο.

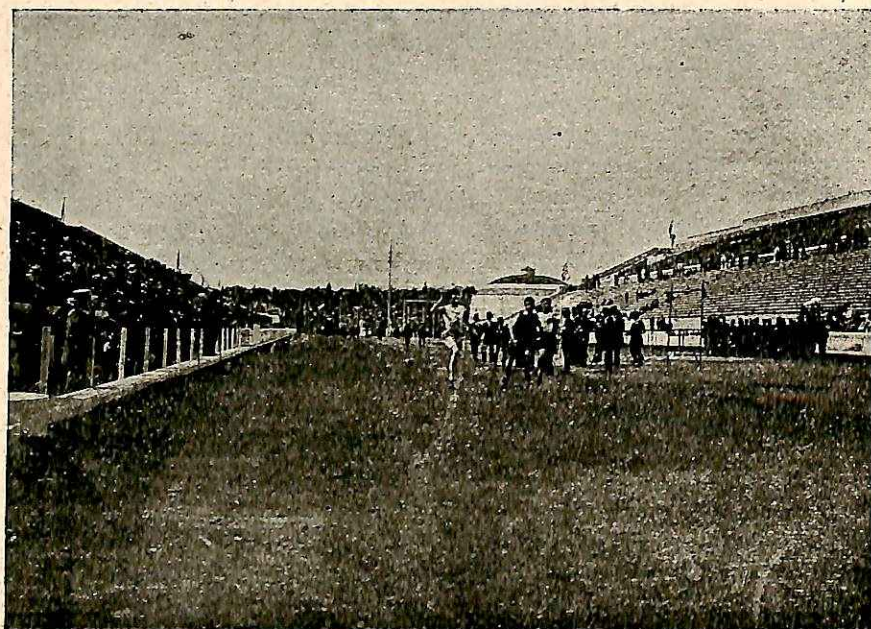
Κόρη Ἑλληνίς, ἡ Διαμάντω.

Ὁ πατὴρ τῆς ἐφονεύθη ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἓνα ἀδελφὸν τῆς ἀπέσπασεν ἀθέως καὶ ὠμῶς τὸ παιδομαζώμα, ἡ μήτηρ ἀτιμασθεῖσα ἴσως ὑπὸ τῶν Μουσουλμάνων ἀπέθανεν, οἱ δὲ λοιποὶ ἀδελφοὶ ἐπῆγαν μὲ τὰ κλεφτόπουλα. Μόνη ἔμεινεν εἰς τὸ χωρίον «σὰν καλαμιὰ στὸν κάμπο». Περιεβλήθη λοιπὸν τὴν στολὴν τοῦ πολεμιστοῦ, καὶ δὲν κατήσχυεν τὸ ὄνομα καὶ τὰ ὅπλα τοῦ κλέφτου. Τώρα ὅμως, ἀφ' οὗ πλέον ἐφανερώθη, δὲν δύναται νὰ μένη μετὰ τῶν ἀνδρῶν ἐπὶ τῶν ὁρέων. Πρὸς τοὺς ἐκπεπληγμένους συντρόφους κάτω νεύουσα ἡ σεμνὴ κόρη ἐρυθριῶσα καὶ δακρύουσα διὰ τὸν χωρισμὸν, λέγει :

Παιδιά μου, μὴ θαμιένεστε, μὴ παραξενευθῆτε· καὶ ἐμένα μὰ μ' ἔκαμε, μὰ μὰ σὰν τὴν δική σας· ἔκαμα Τούρκαις ὀρφαναῖς, ἔκαμα Τούρκαις χήραις· τώρα ποὺ φάνη ὁ κόρφος μου, καλόγρηα πάω νὰ γείνω.

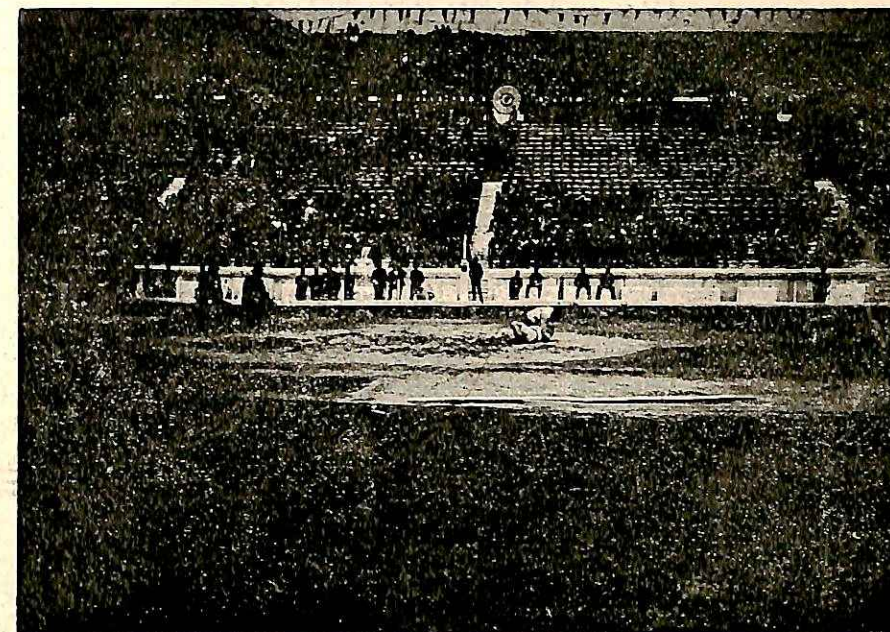
ΚΩΝΣΤ. Γ. ΖΗΣΙΟΥ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

Δρόμος ταχύτητας 100 μέτρων.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

Πάλη.

Ἀνακήρυξις τῶν νικητῶν.

Η ΠΑΦΟΣ

ΕΠ' ΕΥΚΑΙΡΙΑΙ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ

Καλυμμένη από έρείπια ή καυμένη αυτή Κύ-
προς, έρείπια πάσης τέχνης και περιόδου.
'Αλλά τὰ σεβαστότερα και άρχαιότερα πάντων
είναι τὰ έρείπια της Παλαιάφου της περιπότου
πατρίδος της 'Αφροδίτης. Παρά τὸ πενιχρὸν και
ἐλκεϊνὸν χωρίον Κούκλια, ἐπὶ τῆς νοτίας τῆς νή-
σου ἀκτῆς, τρεῖς ὥρας μακρὰν τῆς νεωτέρας Πά-
φου, 'Αγγλοι ἀρχαιολόγοι ἔφεραν πρὸ δωδεκαετίας
περίπου εἰς φῶς τὰ έρείπια τοῦ περιφήμου ναοῦ
τῆς Παλαιάφου, ἐν τῶν δύο ἢ τριῶν μεγάλων
κέντρων τῆς λατρείας τῆς 'Αφροδίτης κατὰ τοὺς
ἀρχαίους χρόνους, ἐγειρομένου λαμπροῦ ἐπὶ ὑψώ-
ματος, ὥστε νὰ βλέπουν αὐτὸν μακρόθεν οἱ εἰς
τὴν νῆσον καταπλέοντες πανηγυρισταί, οἱ ἐρχό-
μενοι ὅπως θύσουν εἰς τὸν βωμὸν τῆς Παφίας.

Διὰ τῶν γενομένων ἀνασκαφῶν ἦλθον εἰς φῶς
πολλὰ ἐπιγραφὰί ὡς και τὸ σχέδιον τοῦ ναοῦ,
ὅστις ἦτο ἀρχαιότατος φοινικικῆς ἐποχῆς. Μετὰ
τὴν ἐκ σεισμοῦ καταστροφὴν και παρακμὴν τῆς
Παλαιάφου ἐκτίσθη, τρεῖς ὥρας δυτικώτερον
και ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀκτῆς, ἡ Νέα Πάφος, ἣτις
ὑπῆρξε μία τῶν πρωτεύουσῶν τῆς νήσου και
ἀνῆλθεν ἐπὶ τῶν Ρωμαίων ἰδίως εἰς πολλὴν δόξαν
και πλοῦτον. 'Αλλὰ και τῆς νέας Πάφου δὲν
σῶζονται σήμερον παρὰ μόνον έρείπια, ταύτην
δὲ ἀντικατέστησεν ἐπὶ τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων ἡ
κωμόπολις Κτῆμα ἡμίσειαν ὥραν μεσογειότερον.

Και εἶναι σήμερον ἔρημος και ἀξιοθρήνητος
ὅλη αὕτη ἡ ἀπὸ Παλαιᾶς εἰς Νέαν Πάφον παρα-
λία, ὅπου τὰ κύματα κατέθεσαν μίαν πρῶταν
γυμνὴν και περικαλλῆ τὴν ὡραίαν μητέρα τοῦ
ἔρωτος και ὅπου ἡγείροντο βωμοὶ τῆς.

Αἱ κυριώτεραι ἐορταὶ τῆς 'Αφροδίτης ἐτε-
λοῦντο τὸ ἔαρ και ἰδίως ἐν καιρῷ νυκτὸς ἐντὸς
κῆπων πολυανθῶν μετὰ χοροῦ και παντὸς εἵδους
τέρψεως και ὀργίων, και ἐν τῷ μέσῳ συρροῆς
ἐπισκεπτῶν ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τοῦ τότε γνω-
στοῦ κόσμου, ἐρχομένου ν' ἀπολαύσῃ τῶν ἡδο-
νῶν τῆς Πάφου. Καὶ καθ' ὅλην τὴν τρίωρον
ὁδὸν μετὰ Παλαιᾶς και Νέας Πάφου ὑπῆρχε
κόσμος ἀνδρῶν και γυναικῶν, γερόντων και
παιδίων, οἵτινες ἐν ἄσμασι και ὀργάνοις ἐπανη-
γύριζον τὴν ἐορτὴν τῆς Θεᾶς. Τὸ πᾶν ἀπέπνεεν
ἔρωτα και ἡδονήν. Τὰ ἄσματα τῶν ἐντὸς τῶν

κῆπων πτηνῶν συνώδευον τὸν αὐλόν, τὸ προσφι-
λὲς ὄργανον τῆς 'Αφροδίτης και τοῦ Διονύσου,
τὸ καλοῦν εἰς τὰς ἡδονὰς και ὀδηγοῦν εἰς τρυ-
φηλὰ δεῖπνα. Ὑπὸ σκηνάς, ὑποκάτω ἐλαφρῶν
καλυβῶν ἐκ χλωρῶν και ἀνθισμένων κλάδων
ἐκάθηντο ὡς ἱέρειαι τῆς 'Αφροδίτης εἰς τὰ ἄλση
τῶν ἐρώτων, περικαλλεῖς κόραι τῆς Κύπρου,
τῆς 'Ελλάδος και τῆς Συρίας, καλυμμέναι μὲ
κοσμήματα, στολισμέναι μὲ ἄνθη, ἀναμένουσαι
ἐκεῖ τὸν κόσμον τῶν λατρευτῶν.

Λαμπρὸς ὁ ἥλιος ἔλαμπεν εἰς τὸ στερέωμα·
ἡ θαλασσία αὔρα ἡδέως προσανθοῦσα ἐκύρτονε
τὰς κορυφὰς τῶν φοινίκων και τῶν πλατάνων,
ὑπὸ τὰς ὁποίας ἀνεπαύοντο μειδιῶσαι προκλη-
τικά. Τὰς αὐλὰς τῶν ναῶν και τὰ ἱερὰ δάση
δὲν ἐπλήρου μόνον ἡ πληθὺς τῶν ἀγαλμάτων,
ἅτινα διηιώνιζον ἐκεῖ τὰς ἐκλιπούσας γενεὰς τῶν
βασιλέων και ἱερέων, τῶν πιστῶν και λατρευ-
τῶν τῆς 'Αφροδίτης, ἀλλὰ και τὸ μέγα πλῆθος
τῶν θνητῶν, τὸ ὁποῖον συνωθεῖτο περὶ τὰ θυσια-
στήρια, προσερχόμενον ὅπως προσφέρῃ μετὰ τῶν
μύρων και τῶν θυμιαμάτων πρὸς τὸν Θεὸν
και τὴν λατρείαν του εἰς τὰς ὡραίαις αὐτῆς
ιεροδούλους.

Καὶ ἐδῶ μὲν ὁ περιηγητὴς συναντᾷ έρείπια
τοῦ ἀρχαίου κόσμου, τὰ ὁποία τοιαύτας διη-
γοῦνται ἱστορίας· παρακάτω εὐρίσκει συντε-
τριμμένα νεωτέρων χρόνων, ἡ βαρέα μνημεῖα
τοῦ μέσου αἰῶνος.

Τὸ ἀκεραιότερον τῶν μεσαιωνικῶν λειψάνων
εἶναι ὁ μεταξὺ Λεμησσοῦ και Πάφου και παρὰ
τὸ ἀρχαῖον Κούριον λεγόμενος Πύργος τοῦ Κο-
λοσσίου, τὸν ὁποῖον ἀνήγειραν κατὰ τὸν 13ον
αἰῶνα οἱ ἐντεῦθεν διελθόντες ἱππῶται τῆς 'Ρόδου.

Ὁ πύργος, 23 μέτρων ὕψους, ὑφίσταται ἀκέ-
ραιος ὡς ὅτε ἐκτίσθη, μὲ τὰς σκοπιὰς και τὰ
ἀνδρὰ του, τὰς σχολιάς κλίμακας και τὰ σκο-
τεινὰ ὑπόγεια, γεμᾶτα σήμερον ἀπὸ ὄφεις και
ποντικούς. 'Ανήκει εἰς τινα γεωκλήμονα τοῦ ἐδῶ
χωρίου 'Επισκοπή.

'Αλλου εἵδους φρούρια ἦσαν τὰ ἐπὶ τῶν κο-
ρυφῶν τῶν ὀρέων τῆς Κυρηναίας πρὸς βορρᾶν
τῆς νήσου ἐγειρόμενα, κάστρα συγχρόνως και
παλάτια, περὶ τῶν ὁποίων ἡ ἱστορία και ἡ

παράδοσις διηγεῖται χίλια δύο. Εἶναι τρία τὸν
ἀριθμὸν, μετὰξὺ δὲ αὐτῶν τὸ ὠραιότερον εἶναι
τὸ ὑπὲρ τὴν Κυρήνειαν κάστρον τοῦ 'Αγίου 'Ιλα-
ρίωνος, ἐνθα κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ὑπῆρχε
βωμὸς εἰς τὸν Θεὸν 'Ερωτα. Φαίνεται δὲ ὅτι ὑφί-
στατο και ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν, οἱ δὲ Γάλλοι
βασιλεῖς κατέστησαν ταῦτα ὀχυρὰ ἐνδιστήματα,
ὅπως καταφεύγουν ἐκεῖ ἐν καιρῷ κινδύνου, και
τερπνὰς διὰ τὸ θέρος διαμονάς. Ὁ λαὸς τὰ καλεῖ
«'Εκατὸν Σπίτια» ἀπὸ τὰ πολλὰ δωμάτια, τὰ
ὁποῖα περιείχον. Οἱ 'Ενετοὶ καταλαβόντες τὴν νῆ-

σον, κατέστρεψαν τὰ φρούρια ταῦτα, τῶν ὁποίων
σῶζονται ἀσάλευτα ἀπὸ τριῶν αἰώνων τὰ έρείπια.

Καὶ ὁ ὁδοιπὸρος ἀποθαυμάζει σήμερον τὰ
κολοσσιαῖα ἐκεῖ πάνω τεῖχη, τὰ ἄπειρα δωμά-
τια, τὰς ἐπάλξεις και τὰς δεξαμενάς, και πρὸ
παντὸς τὴν ἀπερίγραπτον ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῶν
πέριξ δασῶν και τῶν μαγικῶν τοπίων θέαν,
τὴν ὁποίαν ἀπελάμβανον αἱ παλαιαὶ 'Ρήγαιναι,
αἱ εὐγενεῖς τοῦ μεσαιῶνος πυργοδέσποιναι, ὧν
τοὺς ἔρωτας και τὰ σκάνδαλα διηγεῖται ἀκόμη
ὁ λαὸς εἰς τὰς παραδόσεις και τὰ ἄσματα του.

Γ. Σ. ΦΡΑΓΚΟΥΔΗΣ

Ο ΘΕΙΟΣ ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Ἐκ τῶν ἐν τῷ Παρθενῷ Διαλέξεων.

Ὁ ἄνθρωπος παλαίων ἐναντίον δύο νόμων
μυστηριωδῶν και φοβερῶν, ἐναντίον τοῦ
νόμου τῶν φύλων, ὅστις διαιρεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἰδίᾳ
αὐτοῦ φυσικῇ και ἡθικῇ ὑποστάσει, και ἐναντίον
τοῦ νόμου τοῦ θανάτου, ὅστις τὸν περιορίζει ἐν τῇ
βραχείᾳ αὐτοῦ διαρκείᾳ, θριαμβεῖ τοῦ πρώτου
διὰ τῆς συζυγικῆς ἀγάπης, τοῦ δευτέρου διὰ τῆς
πατρότητος: Ἰδοὺ τὸ Διπλοῦν μυστήριον τὸ
ἀποτελοῦν τὸν θεῖον νόμον τῆς οἰκογενείας!

Θὰ ὁμιλήσω περὶ τῆς συζυγικῆς ἀγάπης, ἐρεί-
σματος και θεμελίου τῆς οἰκογενείας και τῆς
κοινωνίας, και περὶ τῶν δύο οὐσιωδῶν χαρακτή-
ρων τῆς ἀγάπης ταύτης: τῆς ἐνότητος και τοῦ
ἀδιαρρήκτου. Θὰ εἰπῶ περὶ τῆς ἀγάπης ταύτης
ὅ,τι περὶ τῆς θρησκείας: Εἰς παρόμοια θέματα
ἡ πρόοδος δὲν συνίσταται εἰς τὴν καινοτομίαν
ἀλλ' εἰς τὴν ἐπάνοδον πρὸς τὰ ἀρχικὰ αἰτία,
πρὸς τὴν γένεσιν, βαθύτερον ὅμως κατανοουμέ-
νην και κάλλιον συνεχιζομένην.

Τὸ Βιβλίον τῆς Γενέσεως, εἰς ἀφήγησιν βα-
θέως φιλοσοφικῇ, ἐκθέτει τὸν σχηματισμὸν τοῦ
πρώτου ἀνθρωπίνου ζεύγους, ὅπερ μόνον ἀπαρτί-
ζει τὸν τέλειον ἄνθρωπον. Ὁ ἀνὴρ μόνος δὲν
εἶναι ἐπαρκής. Φέρει εἰς τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ τὸ
ὀδυνηρὸν μυστήριον ὑπάρξεως, τὴν ὁποίαν ζητεῖ
και ποθεῖ και ἀνευ βοηθείας τῆς ὁποίας οὐδὲν

δύναται οὔτε κατὰ τῆς ζωῆς οὔτε κατὰ τοῦ
θανάτου. Τὸ ὄν τοῦτο, ὠραιότητος ὑπερτέρας τῆς
ἰδικῆς του, ὑψοῦται ὑπὲρ τὴν σμίλην τοῦ Φειδίου
και τοῦ Πραξιτέλους, ὑπὲρ τὸν χρωστῆρα τοῦ
Ραφαήλ και τὰς αἰθερίους συλλήψεις τοῦ Δάν-
του και τοῦ Μίλτωνος, τοῦ Λαμαρτίνου και τοῦ
Οὐγγῶ. Ἡ βίβλος αὕτη, τὸ ὄν τοῦτο ἀπεικονί-
ζει μετ' αἰσθηματος μικτοῦ ἀγάπης και δέους:
«Τίς αὕτη ἡ ἐκκλῦπτουσα ὡσεὶ ὄρθρος, καλὴ ὡς
ἡ σελήνη, ἐκλεκτὴ ὡς ὁ ἥλιος, θάμβος ὡς τεταγ-
μέναι;» (*Ἄσμα Ἄσμάτων VI, 4). Ἰδοὺ ἡ
γυνή, τὸ ἀπαραίτητον συμπλήρωμα τοῦ ἀνδρός,
ἡ κορωνὶς τῆς δημιουργίας, ὡς παρίσταται ἐν τῇ
ἐξελίξει τῆς κοσμογονίας. Ὁ Θεὸς πλάσας τὸν
κόσμον και κατιδὼν ἐπ' αὐτὸν ὡς καλλιτέχνης,
τὸν ὁποῖον δὲν ἱκανοποιεῖ τὸ ἔργον του, εἶπεν:
Οὐ καλὸν τὸν ἄνθρωπον εἶναι μόνον. Καὶ βυθί-
σας τὸν ἄνθρωπον εἰς ὕπνον, — εἰς ἔκστασιν, ὡς
λέγουν οἱ ἐκκλησιαστικοὶ πατέρες, ὅπως κατα-
νοήσωμεν ὅτι δὲν πρόκειται περὶ γεγονότος τῆς
ἐξωτερικῆς τάξεως ἀλλὰ περὶ συστατικοῦ νόμου
τοῦ ἐσωτερικοῦ κόσμου — ἔλαβε μίαν τῶν πλευ-
ρῶν αὐτοῦ και ἐπλασε τὴν γυναῖκα, πλάσμα
θαυμάσιον και ἱερὸν, τὸ ὁποῖον ἡ τέχνη δὲν
δύναται ἢ νὰ μιμηθῇ.

Οὐχὶ λοιπὸν ἐκ τῆς κεφαλῆς ὡς ἡ Παλλὰς

ὕμῶν πάνοπλος καὶ ἀπαστράπτουσα, ἀλλ' ἐκ τῆς καρδίας ἐξῆλθεν ἡ Εὐα. Ματαίως ὁ σημερινὸς φεμινισμὸς προσπαθεῖ νὰ μεταβάλλῃ τὴν φύσιν αὐτῆς. Ἡ γυνὴ προσωποποιεῖ τὴν ἀγάπην, ὅπως ὁ ἀνὴρ τὴν λογικὴν. Ἡ γυνὴ εἶνε ἡ καρδιά, ὅπως ὁ ἀνὴρ εἶνε ὁ ἐγκέφαλος. Εἶνε τρυφερὰ ὅσον ἐκεῖνος ἰσχυρὸς. Καὶ ἡ ἀδυναμία ἔχει ἀνάγκην προστασίας ὑπὸ τῆς ἰσχύος, ἡ καρδιά ἔχει ἀνάγκην διευθύνσεως ὑπὸ τοῦ νοῦ, ἀλλὰ καὶ ὁ νοῦς ἔχει ἀνάγκην ἐμπνεύσεως ὑπὸ τῆς καρδίας. «Αἱ μεγάλοι σκέψεις ἐκπορεύονται ἐκ τῆς καρδίας», εἶπεν ὁ μέγας φιλόσοφος. Καὶ ἰδοὺ διατὶ οἱ πρωτόπλαστοι ἐκλήθησαν νὰ συμπληρώσουν ἀλλήλους, ἰδοὺ διατὶ ὁ Ἀδὰμ ὁ ἀνὴρ, καὶ ἡ Εὐα ἡ ζώη, — τοῦτο σημαίνουν αἱ λέξεις τοῦτο καὶ τὰ πράγματα — ἐκλήθησαν νὰ ἀποτελέσουν τὸν ἄνθρωπον.

Παρατηρήσατε ὅτι ἡ Γένεσις μᾶς ὁμιλεῖ ἐν ἀρχῇ μόνον περὶ τῆς συζύγου. Ἡ μητρότης ἄρχεται πολὺ κατωτέρω ὡς ἀναγκαῖον καὶ ἔνδοξον συμπέρασμα. Διότι ἡ μητρότης δὲν ἀποτελεῖ τὴν οὐσίαν τῆς συζυγικῆς ἐνώσεως. Ἐν τῇ συζυγικῇ ἐνώσει ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ εἶνε ὁ εἰς διὰ τὸν ἄλλον ὁ σκοπός, ἀγαπῶνται καὶ συμπληροῦνται ἐν τῇ βαθείᾳ μεταλήψει τῶν ψυχῶν αὐτῶν κατὰ τρόπον ἀφιλοκερδῆ καὶ γενναϊόφρονα. Ἐν τῇ πατρότητι τὸ τέκνον εἶνε ὁ σκοπός καὶ ἡ μήτηρ, ὅσον εὐγενὴς καὶ ἄν ἦναι, δὲν χρησιμεύει ἢ ὡς μέσον. Δὲν εἶνε αὐτοτελὴς προσωπικότης ἔχουσα μεγάλην καὶ ὑψηλὴν ἀποστολήν, ἀλλὰ τὸ ἀπλοῦν μέσον πρὸς ἐπιτυχίαν ὀρισμένου σκοποῦ. Ἀλλὰ τὸ ἀνθρώπινον πλᾶσμα σύγκειται ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος καὶ ὑπῆρξεν ἡ ψυχὴ πρὸ τοῦ σώματος καὶ ἡ ἔνωσις διὰ τοῦτο, ἔάν ἦναι ἀξία τοῦ ὀνόματός της, ἐπιτελεῖται πρὸ παντός εἰς τὰς ὠθήσεις τῆς καρδίας, εἰς τὰς πεποιθήσεις τῆς διανοίας, εἰς τὰς ῥοπὰς τῆς θελήσεως. Ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ εἶνε πλέον μία σὰρξ, ἀλλὰ κυρίως μία ψυχὴ. Ὁρθῶς οἱ ἀρχαῖοι Ρωμαῖοι ὥρισαν τὸν γάμον ὡς «συγκλήρωσιν τοῦ βίου παντός, θεοῦ τε καὶ ἀνθρωπίνου δικαίου κοινωνίαν». Οἱ σύζυγοι κατοικοῦντες τὴν ἰδίαν ἐστίαν, μετέχοντες τοῦ αὐτοῦ λέχους ἐν τῇ ζωῇ καὶ τοῦ αὐτοῦ τάφου μετὰ θάνατον, ἔχοντες ἐν κοινὸν ὄνομα ἀποτελοῦν ἐν πρόσωπον, τὴν τελείαν ἑκφρασιν τοῦ ἀνθρωπίνου ὄντος. «Ἡ ἡμέρα ἔπλασεν αὐτοὺς, ὁ Θεὸς ἐκάλεσεν αὐτοὺς Ἀδὰμ» (Γένεσις V. 2).

Ὁμιλῶ εἰς χώραν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἡ ἐκκλησία ὑλόγησε πάντοτε τὸν γάμον τῶν ἱερέων. Ἀς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ διαμαρτυρηθῶ κατὰ τῆς προκαταλήψεως καὶ τῆς πλάνης, ἡ ὁποία ἀλλαχοῦ χωρίζει τὰ δύο μεγάλα ταῦτα μυστήρια, τὴν

Ἱερωσύνην καὶ τὸν Γάμον. Βεβαίως πρέπει νὰ σεβασθῶμεν τὴν ἀγαμίαν τῶν μοναχῶν, ὅταν εἶνε ἐκουσία καὶ οὐχὶ μοιραία, πραγματικὴ καὶ οὐχὶ πλαστική, δραστηρία καὶ οὐχὶ ὀκνηρά. Ὀλίγοι τῶν ψυχῶν, τῶν ἀγνωτέρων ψυχῶν, αἰτίνες κατῆλθον ἐδῶ, ἦσαν πλασμένοι διὰ τὸν προορισμὸν τοῦτον ὅσον τραχὺν καὶ ἥδυν συγχρόνως. Ἡ μοναστεία ἐνυπάρχει ἀληθῶς εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἀπαντῶσα εἰς τοὺς βουδιστὰς ὅσον καὶ εἰς τοὺς χριστιανούς, ἀλλ' ὁ ἄγαμος μοναχὸς ἄς μὴ περιφρονῇ τὸν ἱερέα ἢ τὸν χριστιανὸν τὸν νυμφευμένον, ἄς ἐνθυμῆται ὅτι εἶνε ἐξαιρετικὸν καὶ ἀτελὲς ὄν πολὺ κατώτερον τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, ὅταν δὲν εἶνε πολὺ ἀνώτερον.

Ὁσάκις ἄνθρωπος θνήσκει χωρὶς νὰ καταλίπῃ τέκνα, δὲν ἀρνείται μόνον τὴν ὑπαρξιν εἰς ταῦτα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ τέκνα τῶν τέκνων του καὶ εἰς γενεὰς γενεῶν τὴν ὑπαρξιν ὁμοίων του. Εἶνε λαὸς ὁλόκληρος ὅστις σθύνεται ἐν τῷ πρώτῳ σπινθρί του. Ὁλόκληρος κόσμος, ὅστις ῥίπτεται εἰς τὸ βράχθρον τῆς ἐξουδενώσεως. Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ στέρησιν τὴν ἀνθρωπότητα τῶν ψυχῶν ἐκείνων, εἰς τὴν γένεσιν τῶν ὁποίων ἡ δημιουργία κατέστησεν αὐτὸν ἱκανὸν καὶ ἔθηκεν ὡς ἕνα τῶν προορισμῶν αὐτοῦ. Ὁ Κάντιος οὐδὲν ἐθαύμαζε πλειότερον τοῦ ἐνάστρου οὐρανοῦ τοῦ σκέποντος αὐτὸν καὶ τοῦ ἠθικοῦ νόμου τοῦ χαρῆμένου εἰς τὰς καρδίας. Τὸ μυστήριον τῆς φωτοβολίας ταύτης ὑπερβεν τῆς κεφαλῆς του κατένυσε τὴν καρδίαν του καὶ ἡ φωνὴ τοῦ ἠθικοῦ νόμου ἐκράδαινε τὰς μυχίας χορδὰς αὐτῆς. Ὁ ἠθικὸς οὗτος νόμος, ἡ συνειδήσις τοῦ προορισμοῦ καὶ τῆς εὐθύνης, ἐπιτάσσει τὴν ἔνωσιν καὶ ἐπιβάλλει τὸν γάμον. Καὶ ἐὰν ὁ μὴ νυμφευόμενος ῥίπτῃ εἰς τὸ σκότος τῆς ἀνυπαρξίας ἕνα κόσμον ἐπιγόνων, μὲ ποῖαν ἀγάπην ὀφείλει νὰ λατρεύσῃ τὸν Θεὸν καὶ νὰ ἀγαπήσῃ τὸν πλησίον του καὶ ποῖας ἐξαιρετικὰς ὑπηρεσίας νὰ τοῖς παράσχῃ διὰ νὰ ἐξαγοράσῃ παρόμοιον ἑγκλημα ἢ μᾶλλον διὰ νὰ καταστήσῃ τοῦτο ὑπερτάτην ἀρετήν; Ὁρθῶς διὰ τοῦτο ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία καθιέρωσε τὸν γάμον τῶν ἱερέων καὶ δὲν ἐχώρισε τὴν δόξαν τῆς ἱερωσύνης ἀπὸ τὴν δόξαν τῆς οικογενείας.

Ὁ Θεὸς ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν αὐτοῦ. Τί λοιπόν! Ὁ νόμος τῶν φύλων ἐπανευρίσκεται ἐν αὐτῷ τῷ Θεῷ ὡς ἐφάντασθησαν καὶ παρέστησαν αἱ ἀρχαῖαι μυθολογίαι; Μακρὰν ἡμῶν παρόμοιος παραλογισμὸς, παρο-

μοία βλασφημία. Ὁ,τι ὑπάρχει ἐν τῷ Θεῷ εἶνε ἡ ἀπαρχή, ὁ ὕπατος τύπος τοῦ νόμου τοῦτου τῆς παγκοσμίου δημιουργίας. Εἰς ὁ Θεός, ἀπολύτως εἰς, ἀλλ' ἡ ἐνότης αὐτῆ δὲν ἀποκλείει τὴν τριάδα. Ὁ Πατὴρ δὲν εἶνε μόνος. Ἀναγνωρίζεται ἐν τῷ Λόγῳ αὐτοῦ ἡ καθὼς λέγουσιν αἱ ἅγαι γραφαὶ ἐν τῇ Σοφίᾳ αὐτοῦ. Καὶ προτοῦ δημιουργήσῃ τὸν ἐξωτερικὸν κόσμον παρήγαγεν ἐν ἑαυτῷ τρίτον καὶ τελευταῖον ὅρον τῆς Θείας Ζωῆς: τὸ ἅγιον Πνεῦμα, ἡ τὴν Ἀγάπην, ἥτις εἶνε, ὡς λέγουσιν οἱ θεολόγοι, ἡ κοινὴ πνοὴ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Λόγου ἡ τῆς Σοφίας αὐτοῦ.

Ὁ Πατὴρ, ὁ Λόγος καὶ τὸ Πνεῦμα. Ἰδοὺ ἡ Τριάς ἐν τῇ ἐνότητι τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Πατὴρ, ἡ Μήτηρ, τὸ Τέκνον, ἰδοὺ ἡ Τριάς ἐν τῇ ἐνότητι τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ Θεὸς ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν αὐτοῦ.

Ἰδοὺ τὸ βαθείως ἐπιστημονικὸν σύστημα τῆς κοσμογονίας, ὡς περιλαμβάνεται τοῦτο εἰς τὰς Γραφάς, ἀρκεῖ νὰ μὴ ἐκλάβῃ τις ταύτας ὡς ἱστορίαν χρονογραφικὴν ἀλλ' ὡς ἱστορίαν φιλοσοφικὴν. Ἀλλὰ ποῖος εἶνε ἡδὴ ὁ γάμος κατὰ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ὑπερτάτης ταύτης θελήσεως;

Ὁ Ἀδὰμ ἐγερθεὶς τοῦ ὕπνου αὐτοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Κυρίαρχος ἐθύθισεν αὐτὸν διὰ νὰ πλάσῃ τὴν σύντροφον αὐτοῦ, εἰσέρχεται εἰς νέαν ἐκστασιν. Ψιθυρίζει τοὺς λόγους τούτους, θὰ ἔλεγον ἄδει τὸν ὕμνον τοῦτον, ὅστις περικλείει τὴν θείαν καὶ ἀνθρωπίνην νομοθεσίαν τοῦ γάμου, ὑπεράνω πάσης ἀστικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς νομοθεσίας, διότι ἡ οἰκογένεια προηγήθη ὅλων τῶν κρατῶν καὶ ὅλων τῶν ἐκκλησιῶν.

Ἡ ἀγάπη ἀληθῶς ἐν τῇ εὐγενείᾳ καὶ βαθείᾳ ἐννοία τῆς μεγάλης ταύτης λέξεως εἶνε ὁ νόμος τοῦ Γάμου. Ἀλλ' ἡ ἀγάπη ὑποβάλλεται εἰς δύο νόμους: εἰς τὸν νόμον τῆς ἐνότητος, ὅστις ἀποκλείει τὴν πολυγαμίαν, καὶ εἰς τὸν νόμον τοῦ ἀδιαρρήκτου, ὅστις ἀποκλείει τὸ διαζύγιον. Ἀλλ' οἱ νόμοι οὗτοι δὲν εἶνε ἀπόλυτοι. Τὸ διαζύγιον ἀποτελεῖ ἐνίοτε σκληρὰν ἀνάγκην. Ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ὑπὸ ὅρους σοφῶς μετριοπαθείας ἐπέτρεψε τὸ διαζύγιον καὶ ἔπραξε καλῶς. Ἡ κατάχρησις ὅμως τοῦ διαζυγίου τί ἄλλο εἶνε ἢ μετημφισμένη πολυγαμία διασαλεύουσα τὰς βάσεις καὶ ἀπειλοῦσα τὴν διάλυσιν τῆς οἰκογενείας; Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον οἱ νόμοι οὗτοι ὑπαγορεύουσιν εἶνε ἡ εὐκαιρία καὶ ἡ εὐστάθεια. Ὁ ἐκφράζων τὴν ἀγάπην του πρέπει νὰ αἰσθάνεται αὐτὴν δονοῦσαν μυχιῶς τὴν καρδίαν του καὶ ἔχουσαν τὸ ὑπέρτερον καὶ ἀνεπίγνωστον ἑλατήριο τῆς μυστικῆς ἐπικοινωνίας καὶ ἀκατανίκη-

του ἑλξεως τῶν δύο ψυχῶν. Ὁ μὴ αἰσθανόμενος τόσον βαθεῖαν τὴν ἀγάπην ψελλίζει ὅρκους πετερόντας καὶ ὑποκριτικούς, ὅρκους γραμμένους ἐπὶ τῆς ἄμμου τῆς βρεχομένης, ἐπὶ τοῦ κύματος τοῦ κυλιόμενου, ἐπὶ τοῦ ἀνέμου τοῦ πνέοντος.

Εἰς τὸν μέγαν νόμον τῆς ἀγάπης βασιζέται ὁ γάμος. Ὅταν καταπέσουν αἱ προλήψεις τῆς ἀμαθείας, ὅταν συγκολλησθῇ ὁ ἐγωϊσμὸς, ὅταν ἐκλείψῃ ἡ ἀνδρική δεσποτεία, ὅταν ἡ εὐαγγελικὴ διδαχὴ ἐν τῇ ἀληθείᾳ αὐτῆς ἀντιλήψῃ καὶ ἐκδοχῇ ἀποτελέσῃ τὸ θεῖον μάννα ὅλων τῶν χειλέων, τότε ἡ ἀναρχικὴ κρίσις θὰ παρέλθῃ: Ἡ μεγάλη παράδοσις τῆς ἐστίας τῶν Ἀγγέλων καὶ τῆς ἐστίας τῶν Χριστιανῶν θὰ ἀναστηλωθῇ. Τὸ ἔμβλημα τοῦ τελείου πολιτισμοῦ θὰ ἀναγραφῇ εἰς τὰς μετόπας ὅλων τῶν ἐκκλησιῶν καὶ εἰς τὰς παραστάδας ὅλων τῶν οἰκιῶν: Λατρεῖα ἐνὸς μόνου Θεοῦ ἐν τοῖς Οὐρανοῖς, ἀγάπη μίᾳς μόνης γυναικὸς ἐπὶ τῆς Γῆς.

Ὁ πατὴρ τῆς φυλῆς τοῦ Ἰσραὴλ μετέβη ὅπως ζήτησιν ἀπὸ τοὺς μακρινούς συγγενεῖς του συζύγον, ἡ ὁποία νὰ μὴ εἶνε εἰδωλολάτρίς καὶ διεφθαρμένη ὡς αἱ κόραι τῆς Χαναάν.

Ἐστάθη μίαν ἐσπέραν εἰς τόπον ἔρημον καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ λίθου, τὸν ὁποῖον ἐχρησιμοποίησεν ὡς προσκεφάλαιον.

Εἶδεν ὄνειρον: Μυστηριώδη κλίμακα, ἥτις ἐστηρίζετο ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τῆς ὁποίας ἡ κορυφὴ ἐχάνετο εἰς τοὺς οὐρανούς. Οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἀνῆρχοντο καὶ κατήρχοντο τὴν κλίμακα ταύτην. Καὶ ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ Οὐρανοῦ ὁ Αἰώνιος ὦμιλε πρὸς τὸν ἐπὶ τῆς γῆς κοιμώμενον:

«Εἰμι ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου. Ἡ γῆ ἐφ' ἧς σὺ καθεύδεις ἐπ' αὐτῆς σοὶ δώσω αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματί σου καὶ ἔσται τὸ σπέρμα σου ὡς ἡ ἄμμος τῆς γῆς, καὶ πλατυνθήσεται ἐπὶ θάλασσαν καὶ λίθα καὶ βορρᾶν καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου».

Καὶ ἐξηγήθη Ἰακώβ ἀπὸ τοῦ ὕπνου καὶ εἶπεν ὅτι ἔστι Κύριος ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ἐγὼ δὲ οὐκ ᾔδειν καὶ ἐφοβήθη καὶ εἶπε:

«Ὡς φοβερός ὁ τόπος οὗτος, οὐκ ἔστι τοῦτο ἀλλ' ἡ οἰκὸς Θεοῦ καὶ αὕτη ἡ Πύλη τοῦ Οὐρανοῦ».

Καὶ ἔλαβεν Ἰακώβ τὸν λίθον ἐφ' οὗ ἀνεπαύσατο καὶ ἔστησεν αὐτὸν εἰς θυσιαστήριον καὶ καθηγάσεν αὐτὸν καταχέων ἑλαῖον.

Τέκνα τῶν Ἑλλήνων, μοῦ φαίνεται ὅτι τὸ ὄραμα τοῦτο ἀπευθύνεται πρὸς ὑμᾶς ὅπως πρὸς τὸν πα-

τέρα τῶν Ἑβραίων. Εἶνε τὸ ὄραμα τῆς πατρίδος τῶν πολυαριθμῶν οἰκογενειῶν τῶν εὐφυδῶν καὶ ἐναρέτων. Εἶνε ἡ προφητεία τῶν μεγάλων φυλῶν, τῶν φυλῶν τῶν ἐκπολιτιστικῶν, αἵτινες δὲν ἐγένοντο ὅπως κατακτήσωσι τὰς ἄλλας, ἀλλ' ὅπως ἐκπολιτίσωσιν αὐτάς :

«Καὶ εὐλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς».

Ὑψοῦται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὑμῶν δις ἐνδοξότερον διὰ τοῦ ἀρχαίου ἑλληνισμοῦ ἢ διὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἡ κλίμαξ αὕτη τῶν ὠραίων καὶ ἀγίων γενεῶν, κατὰ μῆκος τῆς ὁποίας ἀνέρχονται καὶ κατέρχονται αἱ ψυχαὶ τῶν ἀνθρώπων, τὰ πνεύματα τὰ ἐρχόμενα ἐκ τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς γεννήσεως καὶ τὰ ἀποδημοῦντα πρὸς αὐτὸν διὰ τοῦ θανάτου. Εἶνε οἱ πρόγονοι καὶ οἱ ἐπίγονοι ὑμῶν.

Ἡ πατρίς αὕτη ἀνήκει εἰς αὐτοὺς καθὼς καὶ αἱ ἐλευθεραὶ καὶ εὐδαίμονες ἀποικίαι ὑμῶν ἐν Μικρῇ Ἀσίᾳ, ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Εὐρώπῃ. Ἐκταθῆτε πρὸς δυσμὰς καὶ πρὸς ἀνατολάς, πρὸς βορρᾶν καὶ πρὸς νότον. Ἐντὸς τοῦ οἴκου τὸν ὁποῖον φρουρεῖ ἡ Ἀγάπη σκορπίσατε τὰ ἄνθη τῆς χαρᾶς. Σαλπίσατε τὸ κήρυγμα τῆς εἰρήνης. Διαιωνίσατε διὰ τῶν υἱῶν σας τὴν δόξαν τῆς πατρίδος σας καὶ τὴν δόξαν τῶν σπλάγχχνων σας. Καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη θὰ εὐλογήσωσιν ὑμᾶς, διότι δὲν θὰ ὑπάγετε πρὸς αὐτὰ ὅπως τὰ κατακτήσετε διὰ τῆς ἰσχύος, ἀλλ' ὅπως τὰ κερδίσετε διὰ τοῦ ἐμπορίου, διὰ τῶν ἰδεῶν,

διὰ τῶν γραμμάτων καὶ διὰ τῶν τεχνῶν.

Μὴ καταλεχθῆτε ποτὲ μεταξὺ ἐκείνων, οἵτινες δὲν θέλουν τὸν γάμον ἢ θέλουν αὐτὸν ἄγονον.

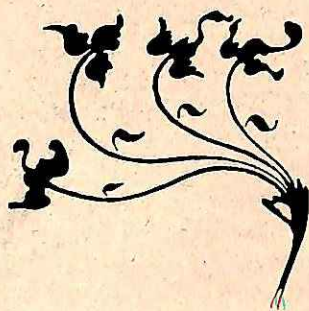
Τὸ προσκεφάλαιον τῆς κεφαλῆς ὑμῶν εἶνε ἱερόν, διότι εἶνε ὁ βωμὸς τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας καθηγιασμένος διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ θείου βαπτίσματος καὶ τοῦ θείου γάμου, διὰ τῶν προσευχῶν καὶ τῶν δακρύων, διὰ τῆς χαρᾶς καὶ τῆς ὀδύνης τῶν γενεῶν, αἵτινες διεδέχθησαν ἀλλήλας. Κατὰ τὰς κακὰς ὥρας τῆς νεότητός σας θὰ τὸν ἐθεωρήσατε χυδαῖον ἴσως καὶ ἀπεβλέψατε πρὸς τὰς μεγάλας καὶ μακρινὰς πόλεις τὰς ἀπαστραπτούσας ἐκ τῆς πολυτελείας τοῦ χρυσοῦ καὶ φρικιώσας ἐκ τοῦ αἰσθήματος τῆς ἡδονῆς.

Ἐπιστρέψατε εἰς Βαθὴλ, εἰς τὴν ἐστίαν τὴν ὁποίαν κατήκησαν οἱ πατέρες σας καὶ τῆς ὁποίας ὁ Θεὸς ἐνεπιστεύθη πρὸς ὑμᾶς τὴν κληρονομίαν καὶ τὴν προστασίαν. Εἶνε ἡ ἐστία τῶν εὐτυχῶν καὶ εὐδαιμόνων οἰκογενειῶν, εἶνε ὁ παράδεισος τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς. Εἶνε ἡ βᾶσις τῶν εἰρηνοφίλων καὶ ἰσχυρῶν κρατῶν, περισσότερον τῆς ἀγορᾶς τῶν λαῶν καὶ τῶν ἀνακτόρων τῶν βασιλέων. Εἶνε τὸ πρῶτον καὶ τὸ ἱερώτερον τῶν ἀδύτων. Ὑπῆρξεν ἐποχή, καθ' ἣν δὲν ὑπῆρχον ἐπὶ τῆς γῆς οὔτε ἔθνη συγκροτημένα, οὔτε ἐκκλησίαι ἰδρυμέναι, οὔτε ἀστικά θέσμιμα, οὔτε θρησκευτικοὶ νόμοι, ἀλλ' ὑπῆρχον πάντοτε ἐστία καὶ οἰκογένεια.

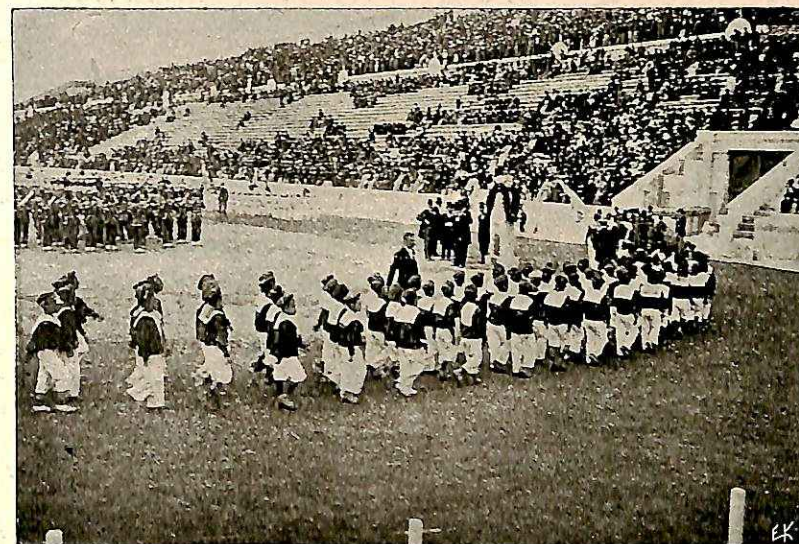
«ὦ λίθε τῆς ἐστίας μου! Ἀληθῶς Κύριος ἔσται ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ἐγὼ δ' οὐκ ἤδειν».

ΠΑΤΗΡ ΥΑΚΙΝΘΟΣ ΛΟΑΖΟΝ

Μετάφρ. Σ. Λοβέρδου.

ΣΧΟΛΙΚΟΙ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

Παράδεισος Δημοτικού Σχολείου.

ΤΟ ΠΑΣΧΑ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΤΡΑΤΩΝΑΣ

Ἡ ἀφιξίς τῶν Βασιλέων.

ΑΡΧΑΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΙΣΚΟΣ

Δίσκοι ἀρχαῖοι ἐλληνικοί, οἵτινες βεβαίως ἐχρησίμευσαν ποτε εἰς τοὺς φερωνύμους ἀθλητὰς τῶν σταδίων, δὲν εἶνε ἐκ τῶν πολὺ σπανίων ἀρχαιολογικῶν εὐρημάτων. Ἀκριβῶς ἐκ τοῦ κέντρου

τῶν πανελληνίων ἀγώνων, ἐκ τῆς Ὀλυμπίας, προέρχεται εἰς, ἀποκείμενος νῦν ἐν τῷ ἐκεῖ μουσεῖῳ, ἂν καὶ δὲν ἀνάγεται εἰς τοὺς ἐλληνικοὺς, ἀλλ' εἰς τοὺς ῥωμαικοὺς χρόνους. Ἐν Κερκύρῃ εὑρέθη ἄλλος τις, ἀπόκειται νῦν ἐν τῷ βρετανικῷ μουσεῖῳ, καὶ τρίτος ἐξ Ἀμυκλῶν τῆς Λακωνικῆς ὑπάρχει ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις ἀρχαιολογικῷ μουσεῖῳ. Ἀλλ' ὁ σπουδαιότατος πάντων κατὰ τὴν διατήρησιν, τὴν ἀρχαιότητα καὶ τὴν διὰ μορφῆς τινος διακόσμησιν εἶνε ὁ ἐνταῦθα ἀπεικονιζόμενος. Εἶνε καὶ ὁ μόνος, ὅστις ἀκριβῶς στατα δύναται νὰ χρονολογηθῇ.

Ἐν Ἑλλάδι δὲν εὑρέθη, ἀλλ' εἶνε βέβαιον ὅτι ἔφερόν ποτε αὐτὸν εἰς χεῖρας στίβαροι βραχίονες Δωριέων νεανιῶν, οἵποιοις ἔβλεπε καθ' ἡμέραν πρὸ ὀφθαλμῶν τοῦ ὁ αὐστηρὸς καὶ μέγας διδάσκαλος μεγάλων μαθητῶν, ὁ Πολύκλειτος, ὅτε ἐσωματοποιεῖ τὸ κατὰ τὸν ἑαυτοῦ κανόνα καλὸν ἐν τῷ Δορυφόρῳ του. Οἱ Δωριεῖς οὗτοι δὲν ἦσαν οἱ τῆς Πελοποννήσου, ἀλλ' οἱ κατοικήσαντες τὴν «πυροφόρον» Γέλαν τῆς Σικελίας, οἱ κατὰ τὸ 480 ἡρώικοι ἀθληταὶ πολέμου κατὰ τῶν ἐξ Ἀφρικῆς βαρβάρων οὐχ ἥττον γιγαντώδους ἐν τῷ παρὰ τὴν Ἰμέραν πεδίῳ καὶ αἰγιαλῷ, ἢ ὅσον ἦτο ὁ εἰς τὰ ὕδατα τῆς Σχλαμίνος καὶ τὰς πεδιάδας τοῦ Μαραθῶνος καὶ τῶν Πλαταιῶν ταυτοχρόνως πολεμηθεῖς. Τὸ ὥραϊον ὄργανον μιᾶς τῶν καλλίστων ἀθλητικῶν ἀσκήσεων τῶν ἀρχαίων ἔχει τοιοῦτοτρόπως καὶ ταύτην τὴν ἀνεκτίμητον ἀξίαν, ὅτι εἶνε ἱερὸν κειμήλιον τῆς κρατίστης γενεᾶς τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς, ἥτις ἐν τοιαύταις τοῦ σταδίου παιδικαῖς ἐκράτυνε τὸν βραχίονα καὶ ἐξήγειρε τὴν ἀκόρεστον δόξης φιλοτιμίαν τῶν τοὺς μεγίστους κινδύνους μετὰ χαρᾶς κατόπιν ὑποδυθέντων νεαρῶν τῆς υἱῶν.

Εὑρέθη ἐν Γέλῳ περιῆλθεν εἴτα εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ ἐν Βιέννῃ μουσεῖου, κατὰ τὸ ἀκριβὲς δὲ αὐτοῦ ἐκμαγεῖον καὶ τὸ βάρος καὶ τὴν διακόσμησιν πρόκειται νῦν νὰ κατασκευασθῇ τέλειον αὐτοῦ ἀπομίμημα ἐκ τῆς αὐτῆς ἐννοεῖται ὕλης, ἐκ χαλκοῦ, ἵνα χρησιμεύσῃ εἰς τὰς παρ' ἡμῖν ἀθλητικὰς ἀσκήσεις. Τὸ πάχος αὐτοῦ εἶνε 0,007 μ. καὶ ἡ περιφέρεια στρογγύλη, οὐχὶ γωνιώδης, ὅπως καὶ μόνον ἀρμόζει εἰς τὴν χρῆσιν τοιοῦτου ὄργανου. Ζυγίζει ἀκριβῶς 3,800 γραμμάρια, ἥτοι σχεδὸν ἀκριβῶς τρεῖς ὀκάδας· διάμετρον δὲ ἔχει 0,28 μ., ἔχει δηλαδὴ τοιοῦτον μέγεθος, ὥστε λαμβανόμενος διὰ τῆς χειρὸς θάναται ἀκριβῶς μέχρι τῆς κάμψως τοῦ ἀντιβραχίου ὠρίμου ἀνδρός. Κατὰ τὸ βάρος καὶ τὸ μέγεθος ὑπερτερεῖ πάντας τοὺς σωζομένους. Μόνον ὁ ἐν Ὀλυμπίᾳ εὑρέθη ἐκ ῥωμαϊκῶν, ὡς εἵπομεν, χρόνων καταγόμενος, ἔχει διάμετρον μεγαλειτέραν κατὰ 0,06 μ., ὁ δὲ ἐκ Κερκύρας εἶνε κατὰ 192 γραμμάρια βαρύτερος. Ὁ δὲ ἐξ Ἀμυκλῶν ἐν Ἀθήναις ἔχει διάμετρον 0,19 μ. καὶ ζυγίζει 440 γραμμάρια ὀλιγώτερον. Ἡ κατασκευὴ αὐτοῦ παραδόξως δὲν εἶνε σφυρήλατος, ἀλλὰ χυτὴ ἂν ἐπομένως αἰ ὑπὸ τινος ἀρχαιολόγου γεγόμεναι ἄλλοτε παρατηρήσεις εἶνε ὀρθαί, ὅτι οἱ μὲν ἀρχαιότεροι δίσκοι ἦσαν σφυρήλατοι, οἱ δὲ νεώτεροι χυτοί, τότε ὁ ἐνταῦθα ἀπεικονιζόμενος ἀνάγκη νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐξαίρεσις τοῦ κανόνος τούτου.

Ἡ ἐπιφάνεια αὐτοῦ εἶνε λεία. Αἱ δὲ σχηματισθεῖσαι ἐν τῇ πλευρᾷ ἀκριβῶς, ἐξ ἧς ὑπὸ τῆς χειρὸς ἐφέρετο, ρυτίδες, προέρχονται ἐξ ὀξειδώσεως τυχαίας. Ἀλλ' ἴσως καὶ δὲν εἶνε αὕτη τυχαία, μᾶλλον δὲ προῆλθεν ἐκ τῆς συγχῆς καθημερινῆς χρήσεως, ἐκ τῆς ἐπαφῆς τῆς χειρὸς. Διότι βεβαίως, ὡς ἡ διὰ τοῦ δελφίνος διακόσμησις δεικνύει, μόνον ἐκ τῆς πλευρᾶς ταύτης ἐλαμβάνετο εἰς τὴν χεῖρα. Ὅτι ἡ ὅλη ἐπιφάνεια ἦτο λεία, μανθάνομεν ἐκ τοῦ κλασικοῦ χωρίου τοῦ Λουκιανοῦ (ἐν Ἀναχάρσιδι 27) περὶ γυμναστικῆς, ἐν τῷ ὁποίῳ ὁ Σόλων τοιαῦτα πλάττεται λέγων πρὸς τὸν Σκύθην ξένον: «Καὶ μὴν καὶ δρομικοὺς εἶναι ἀσκοῦμεν αὐτοὺς ἐς μῆκος τε διαρκεῖν ἐθίζοντες καὶ ἐς τὸ ἐν βραχεὶ ὠκύτατον ἐπικουφίζοντες· καὶ ὁ δρόμος οὐ πρὸς τὸ στερεὸν καὶ ἀντίτυπον, ἀλλὰ ἐν ψάμμῳ βαθεῖα, ἐνθα

οὔτε βεβαίως ἀπερεῖσαι τὴν βᾶσιν, οὔτε ἐπιστηρίζαι ῥᾶδιον ὑποσυρομένου πρὸς τὸ ὑπεῖκον τοῦ ποδός. Ἀλλὰ καὶ ὑπεράλλεσθαι τάφρον, ἢ εἴ τι ἄλλο ἐμπόδιον, καὶ πρὸς τοῦτο ἀσχοῦνται ἡμῖν, ἔτι καὶ μολυβδίδας χειροπληθεῖς ἐν ταῖν χεροῖν ἔχοντες... Εἶδες δὲ καὶ ἄλλο τι ἐν τῷ γυμνασίῳ χαλκοῦν περιφερέες, ἀσπίδι μικρᾷ ἰσοκὸς ὄργανον οὐκ ἐχούση οὐδὲ τελαμῶνας, καὶ ἐπειράθης γε αὐτοῦ κειμένου ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἐδόκει σοι βαρὺ καὶ δύσληπτον ὑπὸ λειότητος. Ἐκεῖνο τοῖνον ἄνω τε ἀναρριπτοῦσιν εἰς τὸν ἀέρα καὶ ἐς τὸ πόρρω, φιλοτιμούμενοι ὅστις ἐπὶ μῆκιστον ἐξέλθοι καὶ τοὺς ἄλλους ὑπερβάλῃτο, καὶ ὁ πόνος οὗτος ὧμους τε αὐτῶν κρατύνει καὶ τόνον τοῖς ἀκροῖς ἐντίθησιν».

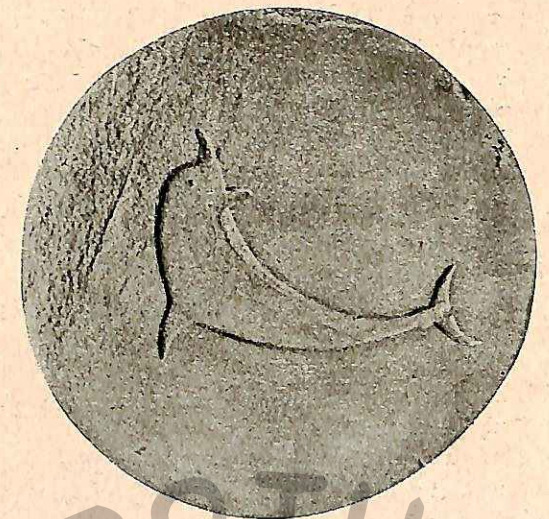
Ἡ διακόσμησις δὲ αὕτη εἶνε καὶ τὸ μοναδικόν, κάλλιστον τοῦ ἡμετέρου δίσκου κόσμημα, μεστὸν ἐννοίας καὶ μετὰ λεπτότητος ἄκρας ἐκλελεγμένον ἐν τῇ ἀρμοδιωτάτῃ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ ὄργανου καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ μορφῇ.

Τὸ κόσμημα τοῦτο δεικνύει τὸ περίγραμμα δελφίνος δι' ἐγγλυφῆς βάθους 0,002 μ. Διὰ τοῦ περιγράμματος ὅμως τούτου ἀπλῶς δὲν ἐδηλοῦτο ὁ δελφίν, ἀλλὰ κατασκευασμένος οὗτος ἐξ ἄλλου μετάλλου, βεβαίως ἀργύρου, ἐνετίθετο εἰς τὴν ἐγγλυφὴν, ὡς καὶ τὸ κατ' ὀξείαν γωνίαν εἰσέχον περίγραμμα φανερώνει. Τὸ ἀργυροῦν τοῦτο ἐνθετον ἐξέλιπεν, ἀλλ' ἡ μορφή τοῦ δελφίνος παρέχει ἀσφαλέςτατον τεκμήριον πρὸς χρονολόγησιν τοῦ ἐκ Γέλας δίσκου.

Διότι τὸ σχῆμα τοῦτο τοῦ δελφίνος παρατηρεῖται μόνον εἰς τὰς εἰκόνας τῶν ἀγγείων τῶν περὶ τὰ 550-500 περίπου χρόνων, εἰς τὰ μελανόμορφα δηλονότι καὶ εἰς τὰ πρώιμα ἐρυθρά, ἀττικὰ ἢ μὴ. Φιάλη τις μάλιστα τοῦ μεγάλου ἀγγειογράφου Εὐφρονίου, ἀποκειμένη ἐν τῷ Λούβρῳ καὶ παριστάνουσα τὸν Θησέα παρὰ τῇ Ἀμφιτρίτῃ, δεικνύει πάντα ἀκριβῶς τὰ γνωρίσματα τοῦ ἐν τῷ ἡμετέρῳ δίσκῳ σχήματος τοῦ δελφίνος, ἥτοι τὴν κοίλην πρὸς τὰ ὀπίσω κάμψιν τοῦ πτερυγίου τῆς ῥάχεως, τὸ ἐν εἰδεί κομβίου τερματιζόμενον σῶμα, τὴν μηνοειδῆ διαγραφὴν τῆς οὐρᾶς καὶ τὴν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς στρογγύλην ἐγκοπὴν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ τελειότατον τοῦτο τοῦ καλλιτέχνου ἔργον πίπτει εἰς τὰ 500 περίπου πρὸ Χριστοῦ, πάντως δὲ οὐχὶ μετὰ τὸ 490, ἄρα καὶ ὁ δίσκος τὴν αὐτὴν ἡλικίαν ἔχει. Ἀλλὰ καὶ ἐν ὥραϊον τοῦ Τάραντος δίδραχμον, τὸ ὁποῖον ἀπεικονίζεται ἐνταῦθα, παριστάνον τὸν μυθολο-

γούμενον κτίστην τῆς πόλεως φερόμενον ἐπὶ δελφίνος, δεικνύει πλήρη πρὸς τὸ σχῆμα τοῦτο ἀναλογίαν κατὰ τὴν κάμψιν καὶ τὴν κίνησιν, ἐνῶ πάντα τὰ ὑστερώτερα ὁμοίωτα τοῦ Τάραντος δίδουσιν ἄλλοιαν εἰς τὸν δελφίνα μορφήν· ἀλλὰ καὶ τὸ δίδραχμον τοῦτο ἀνήκει εἰς τὸ 500 περίπου πρὸ Χριστοῦ.

Ποῖαν ὅμως ἐννοίαν ἐνέχει τὸ ἐμβλημα τοῦτο τοῦ δίσκου, δὲν χρήζει ἐρεῦνης. Τὴν ταχύτητα τοῦ δελφίνος ὑμνησεν ἤδη ὁ Πίνδαρος, ἀλλ' ἡ τοξοειδὴς αὐτοῦ ὑπὲρ τὴν θάλασσαν ἀναπήδησις, ἐν ᾗ θέσει ἀκριβῶς διαγράφεται ἐπὶ τοῦ δίσκου, εἶνε ἀκριβῶς ἡ χαρακτηριστικὴ τοῦ δίσκου ἀνάρ-

Δίσκος.

ριψις καὶ περιδίνησις. Λεπτοτάτην καλαισθησίαν δεικνύει καὶ ἡ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ δίσκου θέσις τοῦ δελφίνος, διότι οὗτος δὲν κατέχει τὸ μέσον τῆς περιφερείας, ἀλλ' εἶνε τοιοῦτοτρόπως τεθειμένος, ὥστε νὰ μένῃ χώρος κάτωθεν ἱκανὸς διὰ τὸν ἐπιδέξιον «βουτηγὴν» τῆς θαλάσσης. Οὕτω δὲ ἐπετεύχθη καὶ πλήρης ἰσορροπία μεταξὺ τῶν δύο ἡμίσεων τοῦ σώματος αὐτοῦ, τοῦ βραχέος συμμαζευτοῦ προσθίου καὶ τοῦ λεπτοῦ αἰχμηροῦ ὀπισθίου. Ὡς νὰ ἐξέφευγε τὸ ζῶον διὰ τῆς χειρὸς τοῦ λαμβάνοντος εἰς τὴν δεξιάν τὸν δίσκον ἢ ἀπὸ τῶν δακτύλων τῆς ἀριστερᾶς, ἐὰν ἀνάστροφα εἰς τὴν ἀριστερὰν ἐκρατεῖτο, δίδει διὰ τῆς θέσεως ταύτης θαυμασίαν τὴν εἰκόνα τῆς ιδιότητος καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ ὄργανου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ

Η ΑΣΤΑΘΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΣ

ΤΩΝ ΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

Όταν ο ποιητής, πρὸς τὸν ὅποιον συχνὰ παραβάλλεται τώρα ὁ ἰδικὸς μας Jean Moréas, ὁ 'Ρονσάρ, ἀπέθανε τὸ 1585, ἡ Γαλλία ὁλόκληρος ἔχυσε κρουνούς δακρύων· οἱ ῥήτορες τῶν ἐπιταφίων του εἶπον, ἄνευ δισταγμοῦ, ὅτι μετ' αὐτοῦ καταβαίνουν δευτέραν φοράν εἰς τὸν τάφον ὁ 'Ὀμηρος καὶ ὁ Πίνδαρος· ὁ δὲ θαυμασμός ἔλαβε τὴν μεγαλοπρεπῆ μορφήν μαρμαρίνου μνημείου. ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὠρθώθη ὁ ἀνδριὰς τοῦ ποιητοῦ. Μετὰ δεκαπέντε ἔτη ὁ Μαλέρμπ ἔσθυσε τὰ ἡμίση ποιήματα τοῦ 'Ρονσάρ ὡς ἀνάξια λόγου, ὅταν δὲ τὸν ἠρώτων ἂν ἦσαν καλὰ τοῦλάχιστον τὰ ὑπόλοιπα ἀπῆντα, ἄφ' οὗ ἐσκέφθη ὀλίγον, ὅτι προτιμότερον ἦτο νὰ ἐξαφανισθοῦν ὅλα.

Ἡ νέα καλαισθησία ἐκρήμνιζε τὸ κράτος τῆς προγενεστέρας. Ἡ νέα γενεὰ διὰ νὰ προχωρήσῃ ἐποδοπατεῖ τὴν πρὸ αὐτῆς. Τὰ τόσον λατρευθέντα εἰδῶλα τῆς χθὲς ἐρρίπτοντο ἀμειλίχτως εἰς τὸ πῦρ καὶ ἀνιδρύοντο ἄλλα.

Πράγματι, οὐδὲν ἀσταθέστερον τῆς ποιητικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς δόξης. Ἡ πρὸς τὸ μέλλον ἐρώτησις, καὶ τῶν μεγαλειτέρων ἀκόμη, μένει ἄνευ ἀποκρίσεως· παρὰ δὲ συντελοῦνται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ζώντων· στέφανοι δάφνιοι, αἰωνίως ἀμάραντοι θεωρούμενοι, ἀποτρίβονται εἰς κόνιν· ἄφ' ἐτέρου νεκροὶ ἀποκυλίου, ὡς ὁ Χριστός, τὸν λίθον τοῦ μνήματος καὶ ἀνίστανται, νικηταὶ τοῦ θανάτου.

Ὁ μέγας Μπάχ ἀπὸ τοὺς συγχρόνους του ἐξετιμᾶτο πρὸ πάντων ὡς ἐκτελεστής· πάντες ἐθαύμαζον τὴν τέχνην τῶν δακτύλων του, καὶ μόνον μετὰ τὸν θάνατόν του ἤρχισαν, κατὰ μικρόν, νὰ ἐννοοῦν τὴν ὑπεργνήνην καὶ αἰθερίαν γλῶσσαν τῶν θρησκευτικῶν ὕμνων του. Ἡ καταδίκη τοῦ Φάουστ τοῦ Μπερλιόζ, ἥτις τῷ 1846 ἐξήγειρεν ἐν Παριsaίis χασμήματα καὶ ἀγανάκτησιν, τὸ 1870, ὅτε ἐξετάφη ἐκ τῆς λήθης, ἀνεβιβάσθη εἰς τοὺς οὐρανοὺς.

Ὁ Σέλλεϋ εἶχεν ἤδη πνιγῇ ἀπὸ δεκαπενταετίας — ἡ μᾶλλον ὅπως εἶναι σήμερον μετὰ βεβαιότητος γνωστόν, εἶχεν εὖρην τὸν θάνατον ῥιφθεὶς εἰς τὴν θάλασσαν ἀπὸ Ἰταλοὺς κακούργους — ὅτε ἐξεδόθη ἀπὸ τὴν σύζυγόν του ἡ

πρώτη ἐκδοσις τῶν 'Απάντων του· ἐδέησε νὰ παρέλθουν εικοσιπέντε ὁλόκληρα ἔτη, διὰ νὰ δημοσιευθῇ ἀξία πως λόγου βιογραφία του, ἐν τούτοις περὶ τὸ 1850 ἀνεκνήρυχθη ὁ μέγιστος τῶν ποιητῶν, τὸν ὅποιον παρήγαγεν ἡ 'Αγγλία ἀπὸ δύο αἰώνων, ἀνώτερος καὶ τοῦ Μπούρνε καὶ τοῦ Βύρωνος καὶ τοῦ Μοῦρ καὶ τοῦ Οὐόρτσουορθ.

Ἡ πρώτη καὶ μόνη ἔκθεσις τῶν «Pre-Raphaelitic Brotherhood» τῷ 1849 ἐκίνησεν εἰς γενικὴν ἱλαρότητα τὸν κόσμον· ἀπὸ τοῦ 1880 καὶ ἐντεῦθεν ὅλη ἡ περὶ τέχνης ὁμιλοῦσα Εὐρώπη καὶ 'Αμερικὴ ἀποκαλύπτεται καὶ ὑποκλίνεται πρὸ τῶν εἰκόνων τῶν ἁγγλῶν προρραφαλιστῶν καὶ τῶν πανταχοῦ τοῦ κόσμου μιμητῶν αὐτῶν.

Μεταξὺ τῆς περιφρονήσεως καὶ τῆς ἀποθεώσεως ὅπως καὶ μεταξὺ τῆς λατρείας καὶ τῆς ἀρνήσεως μεσολαβοῦν 20 μέχρι 40 ἔτων, ὁ μέσος λοιπὸν ὅρος εἶναι 30 ἔτη. Ὁ ἀριθμὸς οὗτος ἔχει τὴν σημασίαν του· ἀντιπροσωπεύει κατὰ μέσον ὅρον τὴν διάρκειαν μιᾶς γενεᾶς. Ἡ γενεὰ ἥτις ἐνεθουσιάσθη δι' ἐν ἔργον ἡ τὸ παρεγνώρισεν καὶ τὸ ἀπέκρουσεν ἐκλείπει μετὰ τριάκοντα ἔτη, ἡ δὲ νέα τριακονταετία φέρει μαζί της νέαν γενεάν, ἥτις ἀνατρέπει τὴν κρίσιν τῆς προηγούμενης.

Τὴν κλειδα λοιπὸν τῆς μεταβολῆς τῆς καλαισθησίας πρέπει νὰ ἀναζητήσωμεν εἰς τὸν στατιστικὸν νόμον τῆς διαδοχῆς τῶν γενεῶν. Ἡ δὲ μεταξὺ ἡττης καὶ νίκης ἀπόστασις εἶναι ἡ ἀριθμητικὴ ἔκφρασις τοῦ ψυχολογικοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ καλαισθησία εἶναι τι πεισματωδὲς ἀμετάβλητον, ὅτι οἱ ἄνθρωποι εἶναι προσκεκολλημένοι ὡς ὅστρεα εἰς τὰς συμπαθείας καὶ τὰς ἀντιπαθείας των, ὅτι οὔτε λόγοι, οὔτε ἀποδείξεις, οὔτε εἰρωνεῖαι, οὔτε ἐνθουσιασμοὶ κάμνουν ἐντύπωσιν εἰς τοὺς σχηματίζοντας τὸν θαυμασμόν των περὶ ἐνὸς ἔργου ἢ περὶ μιᾶς σχολῆς, καὶ ὅτι πρέπει ν' ἀποθάνῃ ὅλη ἡ προγενεστέρα γενεὰ διὰ νὰ ἀποτελεσθῇ νέα ἐκτίμησις τῶν ἔργων καὶ τῶν σχολῶν.

Οἱ μεγάλοι θρίαμβοι τῆς τέχνης καὶ τῆς ποιήσεως ζοῦν ὅσον ζῇ ἡ γενεὰ ἥτις συνειργάσθη εἰς αὐτούς· ἀποτελοῦν μέρος τῆς ζωῆς τῆς γενεᾶς ταύτης, συμφύονται μὲ τὰς προσφιλεστέρας τῆς

ἀναμνήσεις. Τὸ ἔσχατον τὸ ὅποιον ἄλλοτε τὴν συνεκίνησεν, ἡ κωμωδία ἥτις ἐξήγειρε τόσον τὸν γέλωτά της, τὸ μυθιστόρημα διὰ τὸ ὅποιον ἐλησμώνησε τὸν ὕπνον, οἱ στίχοι τοὺς ὁποίους ἐψέλισεν εἰς ἀγαπημένον οὐς, αἱ στροφαὶ αἱ ὁποῖαι ἀνεβίβασαν εἰς τὰ χεῖλη, τὰ τρέμοντα ἀπὸ ἀγάπην ἢ ἐνθουσιασμόν, ὅ,τι ἐκινεῖτο μέσα εἰς τὴν ψυχὴν, μένουν διὰ πάσαν γενεάν ἀρίστουργήματα τοῦ εἶδους. Οἱ μεταγενέστεροί εὐρίσκουν τὰ ἔργα ταῦτα ἀνούσια ἢ γελοῖα καὶ πόσον ἀμειλίχτοι εἶναι πρὸς τοὺς προηγούμενους των, λησμονοῦντες, ὅταν ὑψώσουν πρὸς ἐπίθεσιν τὸν βραχίονα, ὅτι ἐπιφυλάττει καὶ δι' αὐτοὺς τὴν φοβερὰν του αὐστηρότητα ὁ νόμος τῆς ἐναλλαγῆς καὶ διαδοχῆς, τὸν ὅποιον ὁ 'Ερμπερτ Σπένσερ ἀνεκῆρυξε παγκοσμίως διέποντα ὅλην τὴν ἐνόργανον καὶ ἄνθρωπον δημιουργίαν! . . .

Ὅτε ἐνεφανίσθη ὁ Βίκτωρ Οὐγγῶ φυσὼν μὲ τὴν γιγαντιαίαν του πνοὴν τὴν χαλκὴν σάλπιγγα τῆς ἐπαναστάσεως εἰς τὴν ποίησιν, οἱ κατὰ πλῆκτοι ἀκαδημαῖκοι ἐκραύαζον γεμάτοι ἀγανάκτησιν διὰ τὴν βεβήλωσιν τῶν ἱερῶν των:

Avec impunité les Hugo font des vers!

'Αλλ' ὁ Οὐγγῶ ἀνταπήντα μετ' ὀλίγον, θριαμβευτής:

J'ai de la périphrase écrasé les spirales. . .

καὶ οἱ θορυβῶδεις κοκκινογέλεκοι ὀπαδοὶ του ἔσυρον εἰς τὴν λάσπην τὰς ἀκαδημαϊκὰς φρενάδας, ποδοπατοῦντες τὸν περρουκινισμόν.

Ἡ γενεὰ μεταβάλλεται καὶ ἔρχονται νέοι θεοί· εἰς τὴν ἀμειλίχτως βιαίαν κατὰ τοῦ ρωμαντισμοῦ ἐπίθεσιν του ὁ Ζολᾶ χλευάζων τὰς νεφελώδεις ἀεροβασίας καὶ τὰ ὄργια τοῦ λυρισμοῦ ἀπεκάλει τὸν Βίκτωρα Οὐγγῶ, προφητεύοντα ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ βράχου τῆς Γουερνι-σέης, «Jocrisse à Pathmos».

'Αλλ' ἡ αἰωνία Νέμεσις ἐξακολουθεῖ τὸν δρόμον της καὶ τὸ ἔργον της. Οἱ συμβολισταί, οἱ εὐλαβεῖς ἱερεῖς τοῦ ἀναγεννηθέντος ἰδανικοῦ, θὰ ἀποτείνουν μετ' ὀλίγον ἐπίσης σκληροὺς καὶ δριμύεις λόγους πρὸς τὸν Ζολᾶ. Οἱ πρότερον ὀπαδοὶ του τὸν ἠρνήθησαν καὶ τὸν ἐγκατέλιπον. Τῷ δὲ 1889 ἤκουσε τὸ ἀνάθεμα τοῦτο ἐκτοξευόμενον κατὰ τῶν ὀλίγων πιστῶν ὀπαδῶν του: «Οἱ νέοι νατουραλισταί . . . εἶναι ἤδη πολὺ παλαιοί . . . ἀντιγράφουν τὴν φύσιν ὅπως περίπου θὰ τὴν ἔβλεπον εἰς τυφλός. Οἱ καὶ μὲν! . . . θὰ πλῆττον φαίνεται πολὺ. Δὲν γράφουν, καθὼς φαίνεται, παρὰ ὅταν δὲν ἔχουν ὄρεξιν . . . Πλῆξτε στάζει ἀπὸ τὰ ἔργα των, πλῆξτε καὶ ἀηδία».

Καὶ οἱ συμβολισταί ἄφ' οὗ ἐφθασαν εἰς τὸ κατακόρυφον τῆς ἀκμῆς των, εἶδον φθίνοντας τοὺς θρίαμβους των καὶ εὗρον ἐτοιμοὺς τοὺς νεκροθάπτας των. Ὁ τροχὸς στρέφεται, στρέφεται! . . .

Τόσον δὲ ἀληθὲς εἶναι τοῦτο, ὥστε σχεδὸν δὲν ὑπάρχει ἐξαιρέσις. Καὶ ἐκεῖνα ἀκόμη τὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα εἶναι προσωρισμένα νὰ ζήσουν ἑκατοντάδας καὶ χιλιάδας ἐτῶν, ἐπισκοτίζονται κατ' ἀρχάς, ὅταν ἐκλίπουν ἐκ τῆς σκηνῆς τοῦ βίου οἱ σύγχρονοί αὐτῶν. Ἡ νέα γενεὰ, κατὰ γενικὸν κανόνα, εὐρίσκεται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὴν προγενεστέραν, λίαν δ' εὐφυῶς ἐλέγχθη ὅτι εἰς τὰ γράμματα καὶ τὴν τέχνην οἱ ἀπόγονοι κληρονομοῦν ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἐδολοφόνησαν, χρησιμοποιοῦν ὑπὲρ ἑαυτῶν τὰς προσπάθειάς των ἀμέσως πρὸ αὐτῶν τοὺς ὁποίους διασύρουν· ἀλλ' οἱ ἔργοι καὶ δισέγγοι ἀπορρίπτουν πάλιν τὴν κρίσιν τῶν πατέρων των καὶ ἀποδίδουν τὸ δίκαιον εἰς τοὺς πάππους των. Αὕτη εἶναι ἡ τύχη τῶν μεγάλων ἀριστουργημάτων, ἅτινα γίνονται τὸ αἰώνιον κτῆμα τῆς ἀνθρωπότητος. Τὰ παροδικὰ δημιουργήματα ἔχουν μόνον τὴν διάρκειαν τοῦ συρμοῦ των, δὲν ἀναβιοῦν πλέον, ὁ δὲ συρμὸς οὗτος διαρκεῖ ὅσον καὶ ἡ σύγχρονος γενεὰ, οὔτε περισσότερον οὔτε ὀλιγώτερον. Εὐρίσκονται καὶ σήμερον ἴσως ἄνθρωποι ὁμιλοῦντες μετ' ἐνθουσιασμοῦ περὶ τοῦ «Ὀδοιπόρου» τοῦ Παναγιώτου Σούτσου. 'Εφ' ὅσον καὶ εἰς ἀκόμη ἐκ τούτων ζῇ, δὲν δυνάμεθα ν' ἀρνηθῶμεν τὴν ζωσαν ἐπιδρασιν τοῦ ἔργου τούτου. 'Αλλ' ἄφ' ἧς στιγμῆς κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ὁ ἔσχατος τῶν θαυμαστῶν τῆς ἀνόστου θρηνηλογίας του, τότε θὰ ριφθῇ τελεσιδικῶς εἰς τὸν λάκκον τῆς λήθης καὶ τὴν κόνιν του θὰ ταράττῃ μόνον κάπου κάπου κανεὶς τυμβωρύχος ἱστοριογράφος τῆς νεοελληνικῆς ποιήσεως.

Ὁ 'Αλέξανδρος Οὐμβόλδος ὁμιλεῖ κάπου περὶ ἐνὸς παπαγάλου, ὅστις εἰς τὴν νεότητά του ἔζη μετὰ τῆς φυλῆς τῶν 'Ατούρων καὶ ἔμαθε πολλὰς λέξεις αὐτῆς· ἡ ἰνδικὴ αὕτη φυλὴ τῆς νοτίου 'Αμερικῆς ἐξέλιπεν ἐντελῶς, ὅτε δὲ ὁ παπαγάλος ἐφθασεν εἰς βαθὺ γῆρας, δὲν ὑπῆρχε πλέον ἐπὶ τῆς γῆς κανεὶς ἐννοῶν τὴν γλῶσσάν του· ἦτο τὸ τελευταῖον ζωντανὸν ὃν τὸ ὅποιον διήρθησε λέξεις τῶν 'Ατούρων, λέξεις ἀνθρώπων πρὸ πολλοῦ ἐξαφανισθέντων, καὶ μόνον ὅταν ἐξέπνευσε καὶ τὸ πτηνόν, ἐσίγησε διὰ παντός ἡ γλῶσσα τῆς ἰνδικῆς φυλῆς.

Ἐκαστος ἐξ ἡμῶν εἶναι εἶδος παπαγάλου τῶν 'Ατούρων ὡς πρὸς τὰ ἔργα τῆς γενεᾶς του. Ζοῦν ὅσον ζῶμεν, ἀποθνήσκουν ὅταν ἀποθνήσκωμεν.

Ὅσον ἐνθουσιώδης καὶ ἂν εἴνε ἡ παρελθοῦσα γενεά, δὲν θὰ πείσῃ τὴν νεωτέραν νὰ ζητήσῃ εἰς αὐτὰ τὸ καλλιτεχνικὸν ἰδανικόν της καὶ τὰν ἀπαλιν. Δύο γενεαὶ εἶνε δύο κόσμοι, οἵτινες ἴστανται ἐχθρικῶς ἀπέναντι ἀλλήλων. Εἶνε ἀναντίρρητον ὅτι πᾶσα γενεὰ κατέρχεται εἰς τὸν τάφον, παρακολουθουμένη ὑπὸ ὧλων ἐκείνων, τὰ ὅποια ἀπετέλουν τὴν πνευματικὴν περιουσίαν της. Ἐπὶ τῆς πυρᾶς τῆς ἀποτεφρώσεως της σφάζονται οἱ συγγραφεῖς της καὶ οἱ καλλιτέχναι της, ὅπως εἰς τοὺς βαρβάρους χρόνους ὅταν ἀπέθνησκον εἰς βασιλεὺς ἐθυσιάζοντο ἐπὶ τοῦ τάφου του αἱ γυναῖκες του, οἱ δοῦλοι του καὶ ἡ ἀκολουθία του.

Ὅπως δ' ἀπαιτεῖται ἡ διάρκεια μιᾶς γενεᾶς πρὶν ἐκλίπῃ ἐντελῶς μέγας καλλιτεχνικὸς θρίαμβος, ὁμοίως παρέλευσις μιᾶς γενεᾶς ἀπαιτεῖται πρὶν στεφανωθῇ ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ παραγνωρισμένον ἔργον. Ἀκριβῶς διὰ τὸν αὐτὸν λόγον. Ἐργον ὅμως εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀποκρουσθὲν καὶ καταδικασθὲν μόνον ἐν μιᾷ περιστάσει δύναται νὰ ἴδῃ μεταβαλλομένην τὴν τύχην του: ἂν ὑπάρξῃ μία ὁμάς ἀκαταπαύστως ἀγωνιζομένη ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἐνίοτε ἀρκεῖ καὶ εἰς μόνος ὅταν εἴνε ἰσχυρὸς, ἀκατάβλητος, σταθερὸς καὶ ἀτάραχος ἀπέναντι τοῦ γέλωτος.

Ἀπὸ τὴν ἀνάλυσιν ταύτην τῆς μεταβολῆς τῆς καλαισθησίας, ἥτις ἐσφαλμένως λέγεται οὕτω διότι δὲν εἶνε μεταβολὴ τῆς καλαισθησίας μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς γενεᾶς ἀλλ' ἐκλειψίς τῶν ἀντιπροσώπων μιᾶς καλαισθησίας καὶ ἀντικατάστασις αὐτῶν δι' ἀντιπροσώπων τῆς ἀντιθέτου, δύναται νὰ προκύψῃ ὁ ἐξῆς ψυχολογικὸς νόμος περὶ τῆς ὑστεροφημίας τῶν ποιητικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν δημιουργημάτων: Ἄν ἔργον τι ἐκτιμῇ καὶ θαυμάσῃ μετὰ μίαν μόνον γενεάν ἀπὸ τῆς παραγωγῆς του, ἡ ἐκτίμησις αὕτη εἶνε θρίαμβος οὐχὶ αὐτοῦ τοῦ ἔργου, ἀλλὰ θρίαμβος μιᾶς θελήσεως, τοῦ ὑπερασπιστοῦ του. Τὴν νίκην αἶρει ἡ δύναμις καὶ ἡ ἀντοχὴ ὑπερόχου ἀτόμου καὶ οὐχὶ ἡ ἐν τῷ ἔργῳ ἀντιληπτὴ τέλος γενομένη ἀξία.

Τὸ κοινὸν δὲν εἶνε εἰς θέσιν νὰ ἐκφράσῃ αὐτοτελεῖς κρίσεις περὶ ἔργων, ἅτινα εἶνε κᾶπως περίπλοκα καὶ ὑπερβαίνουσι τὴν ἀπλὴν καὶ ἀφελὴ τέχνην. Ἐν κωμειδύλλιον, μία χρωματολιθογραφία ὡς αἱ ἀναρτώμεναι εἰς τὰς κιγκλίδας τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, ἐν μυθιστόρημα ὅπως αἱ «Δύο Καρδίαι», ἐν δράμα ὅπως ἡ «Ἐσμή» καὶ ἄλλα τινὰ ἀνάλογα ἢ ὀλίγον τι ὑψηλότερα μουσικά, διηγηματογραφικὰ καὶ ζωγραφικὰ κατασκευάσματα, ὑπόκεινται εἰς τὴν ἄμεσον ἀντίληψιν καὶ κατανόησιν αὐτοῦ. Περὶ

ἔργων ἀνωτέρων αὐτῶν δὲν δύναται νὰ σχηματίσῃ ἄμεσον ἐντύπωσιν· ἀλλὰ βλέπει καὶ ἐννοεῖ τὴν ἐπὶ ἄλλων ἀνθρώπων ἐπίδρασιν τῶν ἔργων τούτων. Ἡ ἐπίδρασις δὲ αὕτη καὶ ὄχι αὐτὸ τὸ ἔργον ἐπενεργεῖ ἐπ' αὐτοῦ· ἀντιλαμβάνεται καὶ ἐκτιμᾷ ἐξ ἀντανεκλάσεως· ἡ κρίσις του εἶνε παρασιτική· εἶνε ἡ ἀπήχησις κρίσεως προεκφρασθείσης.

Ἡ ἐπενέργεια ἐνὸς καλλιτεχνικοῦ ἔργου στηρίζεται ἐπὶ τῆς ὑποβολῆς. Ὁ δημιουργὸς του ὑποβάλλει διὰ τῶν ἐκφραστικῶν μέσων τῆς τέχνης του, τὰς σκέψεις του καὶ τὰς συγκινήσεις του εἰς τοὺς δεχομένους τὴν ἐντύπωσιν. Ἀλλὰ τὸ κοινὸν δὲν εἶνε ἐπιδεκτικὸν ἁμέσως τοιαύτης ὑποβολῆς. Ὁ κριτικὸς ὑποβάλλει εἰς αὐτὸ τί μέλλει νὰ σκεφθῇ καὶ νὰ αἰσθανθῇ πρὸ τοῦ καλλιτεχνήματος. Ἀρκεῖ λοιπὸν νὰ εὐρεθῇ εἰς τολμηρὸς καὶ ἀκούραστος κριτικὸς, ὅστις νὰ φωνάζῃ διαρκῶς εἰς τὸ πλῆθος:

— Θαύμαζε! συγκινήσου! ἐνθουσιάσου!

Καὶ τὸ κοινὸν γονυπετεῖ καὶ θαυμάζει καὶ συγκινεῖται καὶ ἐνθουσιᾷ.

Ἀνάγκη ἀποδείξεων καὶ αἰτιολογιῶν δὲν ὑπάρχει, τοῦτο δὲ γνωρίζουν καλῶς οἱ δεξιοὶ ὑπνωτισταὶ τοῦ πλήθους, οἵτινες ἐνίοτε κάμνουν κατάχρησιν τῆς δυνάμεώς των.

Ὁ Ἰούλιος Ζανέν, ὁ διάσημος ἄλλοτε κριτικὸς τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων», εἶχε τὴν ἀρχὴν νὰ ἐπινοῇ μεγάλους καλλιτέχνας, ἂν δὲν ὑπῆρχον. «Τοῦλάχιστον ἓνα κατῳρῶσα νὰ ἐπινοήσω, λέγει. Τὸ εὐρημά μου ὠνομάζετο Δεβουρῶ. Ὡς θέατρον εἶχεν ἐλεεινὸν παράπηγμα εἰς ἐν προάστειον τῶν Παρισίων, τὸ δὲ κοινὸν τοῦ ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἐργάτας καγχάζοντας διὰ τὰ ἐπὶ τῶν νώτων διδόμενα λακτίσματα. Φαντάζεσθε τί συνέβη ὅταν οἱ ἐκλεκτοὶ καὶ σοβαροὶ ἀναγνώσται τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων» ἀνοίξαντες μίαν πρωίαν τὴν ἐφημερίδα των εἶδον τὴν βιογραφίαν τοῦ Δεβουρῶ. Κεραινοβόλον ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιφυλλίδος· ὄχι δὲ μόνον τὸ σύνθηρος κοινὸν συνέρρευσεν εἰς τὸ διαφημισθὲν θέατρον ἀλλὰ καὶ λόγιοι καὶ ἀριστοκράτιδες. «Εἶδα, πρὸς μεγάλην μου ἐκπληξιν, ἔγραψεν ἔπειτα ὁ Ζανέν, σύμφυρμα τριχάπτων καὶ ρακῶν, τὰ εὐωδέστερα ἀρώματα ἀνεμιγνύοντο μετὰ τὴν ὁσμὴν τοῦ σκορόδου, τὰ μετὰξινὰ πέδιλα μετὰ τὰ ξυλοπάπουτσα».

Ἡ ἔντονος διαβεβαίωσις καὶ ὑποστήριξις εἶνε διὰ τὸ κοινὸν τὸ ἰσχυρότατον τῶν ἐπιχειρημάτων.

Ὁ Βαλζάκ δὲν ἀνεγινώσκετο πλέον καὶ εἶχε σχεδὸν λησμονηθῇ. Κατὰ τὸ 1875 ὁ Ζολᾶ ἀνεκήρυξεν αὐτὸν στεντορείως, ἐπαναλαμβάνων τοὺς

λόγους τοῦ Ταῖν, οἵτινες δὲν εἶχον φθάσει μέχρι τοῦ κοινοῦ, ὡς τὸν Γάλλον Σαίκεσπρ τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος, ὅλοι δὲ οἱ Γάλλοι οἱ ἔφηβοι καὶ εἰκοσαετείς τότε, τιμοῦν σήμερον τὸν Βαλζάκ ὡς τὸν γάλλον Σαίκεσπρ τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος. Τὸ αὐτὸ κατῳρῶσεν ὁ Βουρζὲ διὰ τὸν Στενδᾶλ τῷ 1880. Πρὸ τινων ἐτῶν κατέβη εἰς τὸν Ὀκτᾶβ Μιρμπὼ ν' ἀνακηρύξῃ τὸν Μαίτερλιγκ «βέλγον Σαίκεσπρ», καὶ ὁ Μαίτερλιγκ ἔχει θαυμαστὰς εἰς τὰ δύο ἡμισφαίρια ἀνευρίσκοντας εἰς αὐτὸν μεγαλεῖον Σαίκεσπρ. Ἡ ἀγαθὴ καὶ εὐαίσθητος κυρία Δεβὸρ-Βαλμὸρ πολὺ ὀλίγον ἐξετιμᾶτο ὡς ποιήτρια ὅταν ἔζη, ἁμέσως δὲ μετὰ τὸν θάνατόν της ἐτάφη ἐν τῇ λήθῃ. Ἦρκεσε νὰ γράψῃ περὶ αὐτῆς ὁ κᾶπως ἀνισόρροπος Μοντεσκιὺ ὑστερικῶς ἐνθουσιώδῃ ἄρθρῳ, ὅπως ἐξεγείρῃ θαυμαστὰς δι' αὐτὴν εὐρίσκοντας μεγαλοφυᾶ τὴν γλυκανάλατον αἰσθηματολογίαν

της καὶ ἰδρύνοντας εἰς αὐτὴν μνημεῖον, ἐν ᾧ δὲν εὐρέθη ἀκόμη ὀλίγον μάρμαρον ἢ ὀλίγος χαλκὸς διὰ τὸν Λαμαρτίνον ἢ τὸν Μυσσέ.

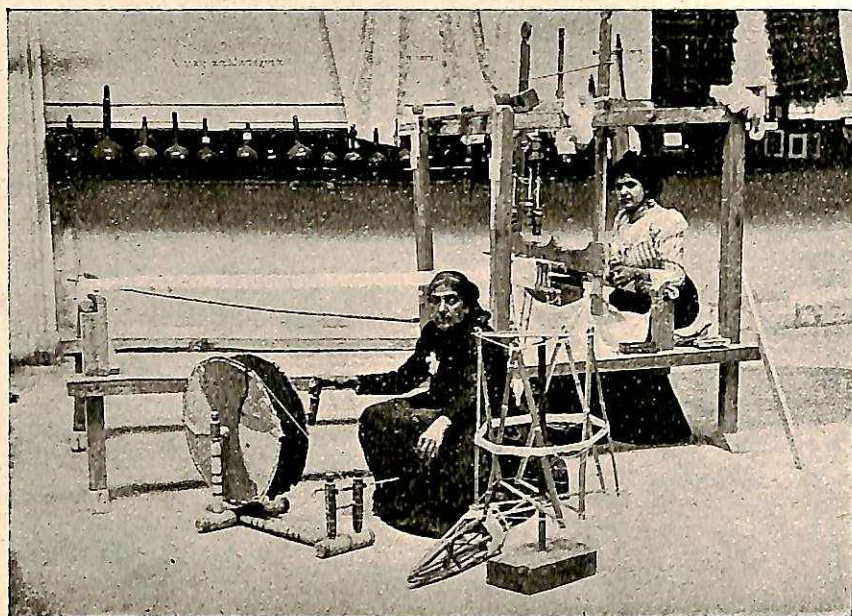
Οὐχὶ λοιπὸν ἐξαίρεσις ἀλλὰ κανὼν εἶνε ὅτι πᾶν φιλολογικὸν ἢ καλλιτεχνικὸν ἔργον μετὰ τριακονταετίαν κρίνεται ὅπως ἀντιθέτως ἢ κατὰ τὴν παραγωγὴν του. Αἱ ἀναρίθμητοι περιστάσεις τῆς μεταπτώσεως ἀπὸ τοῦ θαυμασμοῦ εἰς τὴν ἀδιαφορίαν ἢ τὴν περιφρόνησιν δὲν παρατηροῦνται ἐντύπωσιν ὅμως ἐμποιεῖ τὸ ἀσύνθηδες φαινόμενον τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως. Ἡ ἐναλλαγὴ καὶ ἡ διαδοχὴ τῶν γενεῶν εἶνε ὁ νόμος τῆς αἰσθητικῆς κρίσεως, ἐξηγεῖται δ' ἐπαρκῶς ἐκ τοῦ τρόπου μετὰ τὸν ὁποῖον σχηματίζονται αἱ κρίσεις αὗται: διὰ τῆς ὑποβολῆς τοῦ θαυμασμοῦ, τὸν ὁποῖον ἐν ἄτομον ἢ μία ὁμάς ἐπιβάλλει εἰς τοὺς συγχρόνους καὶ τῆς ὁποίας ἡ ἐπενέργεια περιορίζεται σχεδὸν πάντοτε εἰς μίαν γενεάν.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ

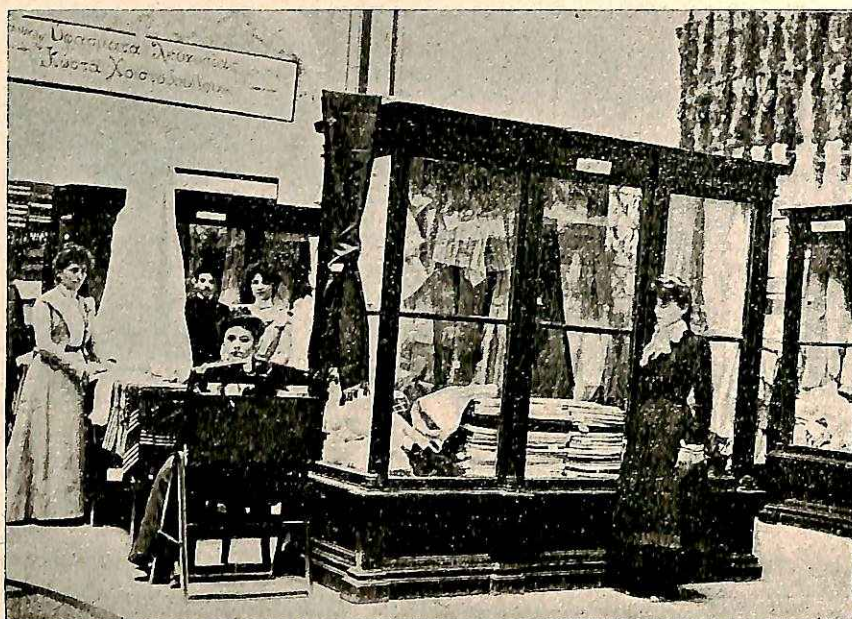
ΕΚ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ

Τμήμα κτηνοτροφίας.

Ἐφαντήριον.

Τμήμα μεταξωτῶν.

ΠΑΝΔΘΗΝΑΙΑ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΕΧΝΗ
ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΑΡΧΑΙΟΝ ΑΛΛΟΚΟΤΟΝ ΟΝΟΜΑ. Ἐν τῇ Βε-
 ρολινεῖῳ Συναγωγῇ τῶν ἐλληνικῶν ἐπιγραφῶν
 (Corp. Inscript. Graec.) ὑπ' ἀριθ. 1487 ὑπάρχει
 ἐκδεδομένη ἀρχαία ἐπιγραφή ἀντιγραφείσα
 ἐν Καλάμῳς ὑπὸ τοῦ Abbé Fourmont περὶ τὸ ἔτος
 1730, ἔχουσα δὲ οὕτω :

ΑΘΑΠΤΩΝ
ΙΕΡΟΣ
ΒΟΥΡΙΟΣ
ΧΑΙΡΕ

Ὁ σοφὸς ἐκδότης τῆς Βερολινεῖου Συναγωγῆς κατόπιν τοῦ ὀνόματος Ἀθάπτον προσέθηκεν ἐρωτηματικὸν ἐκδηλῶν τὴν ἰδίαν ἐκπληξιν ἐπὶ τῷ ἀπροσδοκίῳ καὶ παραδοξοτάτῳ τύπῳ τῆς λέξεως. Μετὰ τινα κῆτῳ καὶ παραδοξοτάτῳ τύπῳ τῆς λέξεως. Μετὰ τινα ἔτη ὁ Γάλλος περιηγητὴς Le-Bas ἀνευρὼν πάλιν ἀντιγραφήν ἀντέγραψεν αὐτὴν ὁμοίως ὡς ὁ Fourmont, τοῦτου δ' ἕνεκα ἐπ' ἐσχάτων (1898) ἐν τῇ συλλογῇ τῶν διαλεκτικῶν ἐπιγραφῶν τοῦ Κόλλητος τοσούτως ὄνομα Ἀθάπτον ἐξεδόθη ἄνευ ἐρωτηματικῶν, καίτοι ἦτο γνωστὸν ὅτι τὰ ἀντίγραφα τοῦ κοῦ, καίτοι ἦτο γνωστὸν ὅτι τὰ ἀντίγραφα τοῦ Le-Bas δὲν διακρίνονται ἐπὶ ἀκριβεῖα. Ἐπειδὴ ἡ νέα ἔκδοσις τῆς Βερολινεῖου Συναγωγῆς θὰ βραδύνη ἀκόμη, ὥστε ἴσως ἔως τότε ἀπατηθῇ καὶ ἄλλος, καὶ ἵνα προληφθῇ ἡ τοιαύτη πλάνη, ἀπαλλαγῇ δε καὶ ἀπὸ τοῦδε τὸ λεξικὸν τῶν κυρίων ὀνομάτων ἀπὸ τέρατος ἀνικάνου νὰ ἀξιοῖ τὸ φῶς τῆς ζωῆς καὶ νὰ φέρῃ τὴν ἔντιμον προσωνομίαν τοῦ ἱεροῦ, ἥτοι ἐπιτετραμμένου τὴν τελετὴν τῶν μυστηρίων, καλὸν εἶνε νὰ ἀνακοινωθῇ ἤδη ἡ παροῦσα διόρθωσις ἀποκαθιστώσα τὸ ἀληθὲς ὄνομα τοῦ ἀνδρός τοῦ θεσπαμένου ὑπὸ τὴν ἐνεπίγραφον στήλην τῶν Καλαμῶν. Ὁ ἀνὴρ ἐκαλεῖτο Ἀθανίων (ῥωρικῶς ἀντὶ Ἀθηνίων), ἕνεκα δὲ φθορᾶς τοῦ λίθου καὶ ἀπροσεξίας τῶν ἀντιγραφάντων ἀνεγνώσθη τὸ ΝΙ ὡς ΠΤ καὶ οὕτω προέκυψε τὸ Ἀθάπτον, ὅπερ δὲν πρέπει πλέον νὰ μὲνῃ ἄθραπτον.

ΑΝΔΡΕΑΣ Ν. ΣΚΙΑΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ Ν. ΣΚΙΑΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΚΑΤΑ τὸ πρέγον ἔτος θὰ ἔγωμεν δύο ἐκδείψεις ἡλίου. Τὴν μίαν κατὰ τὴν 5/18 Μαΐου ὀλικήν, ὁρατὴν δὲ εἰς τὴν ἀνατολικὴν Ἀφρικὴν, τὴν νότιον ὁρατὴν καὶ Αὐστραλίαν. Τὴν δευτέραν κατὰ τὴν 30/11 Νοεμβρίου κυκλικήν, ὁρατὴν δὲ εἰς Εὐρώπην, Ἀσίαν καὶ κεντρικὴν Ἀφρικὴν.

ΘΕΑΤΡΟΝ

ΚΑΘ' ΗΝ ΕΠΟΧΗΝ τὸ ἔργον τοῦ Ἑλλήνων ἡθοιοῦ προσέλαβε μορφήν ἀπέλπιδος πάλης περὶ τοῦ ἄρτου, ἡ δὲ τέχνη οὐδὲν κοινὸν ἔχει πρὸς τὰ βιομηχανικά περὶ εἰσπραξεῶν ὄνειρα τῶν τεμαχι-
σμένων καὶ νομάδων ἑλληνικῶν θιάσων, ὁμοαρόβη-
δὲ ὑποφώσκει ἐλπίς τις ἀνεγέρσεως τῆς γαυαί πε-
σοῦσης δυστυχοῦς ἑλληνικῆς σκηνῆς, ἥ το ἀδύνα-
τον νὰ μὴ ἐπέλθῃ ἀντίδρασις κατὰ τῆς ἀποτελ-
ματώσεως ταύτης καὶ νὰ μὴ ταβοῦν μερικοὶ βρα-
χίονες πρὸς τὴν τέχνην. Καὶ μίαν ὥραιαν ἐαρινὴν
ἡμέραν ὁ κ. Κ. Χρηστομαῆνος εἰς τὸ θέατρον τοῦ
Διονύσου ἀπηύθυνεν ἐνώπιον ὀλίγων φίλων του ἕνα
θαυμάσιον πρὸς τὴν τέχνην ὕμνον γεμάτων συκίνη-
σιν καὶ ποίησιν καὶ ιδρύθῃ ἡ «ΝΕΑ ΣΚΗΝΗ».
Οἱ μεμψίμοιροι συνωφρυνθήσαν, οἱ ἀπαισιόδοξοι
ἐμόρφασαν, ἄλλοι ἐμειδίασαν. Ἰσως ἡδυνάτὸ τις
ν' ἀντίτεγῃ ὅτι τὸ πρόγραμμα ἔχει τὴν ἀοριστίαν, τὴν
ὁποίαν προσδίδει τὸ ποιητικὸν σκίῳφος εἰς τὰς γραμ-
μαὶς καὶ ὅτι τὸ ὄνειρον τὸ ὑπόσιν κατῆλθεν «ἀπὸ τῶν
νεφῶν εἰς τὴν γῆν χωρὶς ν' ἀποδιώξῃ τὰ νέφη αὐτά»
διατρεῖ κατὶ ἐκ τῆς καταγωγῆς του. Ἰσως δὲν θὰ
εὔρισκε κανεὶς πολλὰ δικαιολογημένα καὶ τὴν ἀπολυ-
ταρχίαν τῆς ἐφορέας καὶ τὰ προνόμια τῶν ιδρυτῶν,
ἀλλ' αὐτὰ εἶνε δευτερεύοντα. τὸ οὐσιώδες εἶνε ὅτι
ὑφύσται μία σημαία ἀναγεννήσεως, κυματίζουσα εἰς
αὐραν ζωογόνον καὶ καθαρὰν, εἰς ἀτμοσφαῖραν ἀκρι-
φονοῦς τέχνης καὶ ὅτι ὅλοι ὀφείλομεν νὰ ταχθῶμεν
περὶ αὐτῇ.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Η ΣΥΝΑΥΛΙΑ τῆς δεσποινίδος Αὔρας Δροακοπούλου εἰς τὸ Ὁδεῖον κατὰ τὴν προπαραελθούσαν ἔδδομάδα πολὺ ἤρρεσεν. Ἡ δεσποινὶς Δροακοπούλου ὀρμηικωτέρως ἀνευρίσκει τὴν ποίησιν τοῦ μελοποιήματος καὶ ἀποδίδει μὲ λεπτότητα μεγάλῃν τὸ μουσικὸν τοῦ ἄρρωμα. Εἰς τὴν Berceuse τοῦ Chopin ἀπέδωκεν ὅλον τὸ αἶσθημα, τὸ ὁποῖον ἀνέβλυσε ποτὲ ἐκ τῆς ψυχῆς τοῦ συνθέτου. Τὴν δὲ Ballade, μίαν ἐκ τῶν ὁρασιωτάτων συνθέσεων τοῦ Liszt, ἐξετέλεσε μὲ τέχνην προκαλοῦσαν συγχορηγίαι.

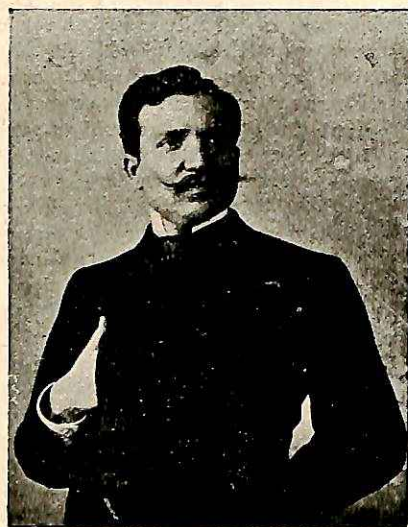
ΕΙΣ τὴν τελευταίαν συναυλίαν τοῦ Ὁδείου, δοθεῖσαν ὑπὲρ τοῦ Ἀσύλου τῶν Ἀνιάτων, ἡ Κυρία Εὐφρηνὴ Καλογερῇ ἔδωκεν ἀκόμη μίαν φορὰν δείγματα τῆς τέχνης της, διὰ τὴν ὁποίαν δικαίως ἡμπορεῖ νὰ λάβῃ τὸν ἡλευτόν τίτλον τῆς virtuose. Ὑπὸ τοὺς δακτύλους της τὰ ἐκτελούμενα τεμάχια λαμβάνουν ζωὴν. Τὴν τέχνην τῆς Κυρίας Καλογερῇ χαρακτηρίζει ἡ καθαρότης τοῦ τόνου, ὁ χρωματισμὸς καὶ ἡ δύναμις περὶ τὴν ἐκτέλεσιν.

ΕΛΗΞΕΝ ἐν Γερμανίᾳ τὸ δικαίωμα τῆς ιδιοκτησίας τῶν ἔργων τοῦ μεγάλου συνθέτου "Εκτορος Μπερλιόζ, ὅστις ὅπως τόσοι μεγάλοι καλλιτέχναι, μόνις κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐξετιμήθη ὑπὸ τοῦ κοινοῦ. "Ἦδη γίνεται ἐν Λευσίᾳ νέα ἔκδοσις τῶν ἔργων του εἰς τιμὰς λαϊκὰς.

* Α θ ν α ῖ κ α *

ΤΗΝ 6 ΑΠΡΙΛΙΟΥ ἔγιναν μετὰ πολλῆς ἐπιστημότητος τὰ ἐγκαίνια τῆς ἐν τῷ Ζαππεῖῳ Κυπριακῆς ἐκθέσεως. Ὁ πρωτεργάτης τῆς ἐκθέσεως ταύτης κ. Γ. Φραγκοῦδης, πρόεδρος τοῦ ἐν Ἀθήναις Πατριωτικοῦ Συνδέσμου τῶν Κυπρίων, ἐξήρε πρῶτον τὰς δυσχερείας τοῦ καταρτισμοῦ ταιαύτης ἐκθέσεως ἔπειτα δὲ ὁμιλήσας μετὰ συγκινήσεως περὶ τῶν ἀγώνων τῆς Κύπρου ὑπὸ τὴν φοβεράν τυραννίαν τεσσά-

Γ. Σ. Φραγκοῦδης.

ρων αἰώνων καὶ τῶν πόθων καὶ τῶν ἐλπίδων τῆς ἐλληνικωτάτης μεγαλονήσου. Ὀλίγους ἄλλ' ἐκφραστικούς καὶ μεμετρημένους λόγους εἶπεν ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων κ. Μερκούρης κηρύξας τὴν ἑναρξιν τῆς Ἀ' Κυπριακῆς ἐν Ἀθήναις ἐκθέσεως. Πλήθος πολὺ ἐπισκέπτεται καθ' ἑκάστην τὴν ἑκθεσιν, εὐάρεστον δ' ἐντύπωσιν προξενεῖ ἡ μεθοδικότης τῆς κατατάξεως, ἡ ποικιλία καὶ ὁ πλοῦτος τῶν ἐκθεμάτων, τμήματα δὲ τινα ὡς τὸ κτηνοτροφικὸν καὶ τῶν ὑφαγμάτων ἐπισπῶσι τὸν θαυμασμόν.

ΕΝ ΟΝΕΙΡΟΝ κινήσεως κνημῶν καὶ βραχιόνων καὶ ἀμύλλης μυῶν καὶ τενόντων καὶ ἐντάσεως πρὸς τὴν νίκην ψυχῶν καὶ σωμάτων διήλθεν ὁλόκληρον τὴν ἑβδομάδα τῆς Διακαινησίμου ὑπὸ τὴν πευκό-

φυτον κορυφὴν τοῦ Ἀρδηττοῦ, ἐν τῇ εὐρεῖᾳ ἀμφιθεατρικῇ ἀγκάλῃ τοῦ Παναθηναϊκοῦ Σταδίου. Ἡ φύσις ἀπέπνεεν ἁρινὸν ἄρωμα καὶ κυανοὺς ἐκαμπυλοῦτο ἐπάνω ὁ ἄττικὸς οὐρανός, ὅστις ἐνίοτε, παιγνιωδῶς, ἐξέτεινε διαβατικὰ νεφύδρια ὡς ἀραχνούφῃ ἀλεξήλια ὑπὲρ τὴν μυρμηκίαν τῶν κεφαλῶν, καὶ τὰς τελευταίας μόνον ἡμέρας συνωφρυνώθη καὶ ἐπεκρέμασεν ἐπὶ τῶν μυριάδων ὄντων τῶν πληρύντων τὰς κερκίδας τὴν σκυθρωπὴν ἀπειλὴν τῆς βροχῆς.

Οἱ σχολικοὶ ἀγῶνες, οἵτινες διήρκεσαν ἀπὸ τῆς Δευτέρας μέχρι τῆς Τετάρτης, ἤρχισαν διὰ τῶν ἀσκήσεων τῶν μαθητῶν τῶν δημοτικῶν σχολείων. Ἡ εἰσόδος εἰς τὸ Στάδιον τῶν παιδικῶν φαλάγγων, ἐν ὁμοιομόρφῳ, κυανολευκῇ κατὰ τὸ πλεῖστον, περιβολῇ, ὑπὸ τοὺς ἥχους τῆς μουσικῆς, ἐξήγειρεν ὡς παρέλασιν τις τοῦ μέλλοντος συγκίνησιν εἰς τὰς ψυχὰς καὶ τὸ Στάδιον ἀντήχησεν ἀπὸ ἐνθουσιώδη χειροκροτήματα. Ἐκαστὸν σχολεῖον κατέλαβε τὴν ὀρισθεῖσαν θέσιν του, ἐν διαστήματι δὲ ὀλίγων λεπτῶν ὅλος ὁ στίβος, ἐπληρώθη ἀπὸ μικροῦς μαθητὰς. Ἐπειτα μὲ φωνὴν Στέντορος, μόνην δυναμένην ν' ἀκουσθῇ ἐν τῇ ἀπεράντῳ ἐκτάσει τοῦ Σταδίου, ἐδόθη τὸ πρόσταγμα τῆς ἀναπτύξεως καὶ ἔπειτα τὸ τοῦ πρώτου γενικοῦ γυμνάσματος, συνοδευομένου ὑπὸ ἤσματος. Αἱ κινήσεις ἐξετελοῦντο ῥυθμικῶς, ἀπταιστώς, ἀπεριγράπτως δὲ γραφικὸν ἦτο τὸ θέαμα τῶν χιλιάδων ἐκείνων μικρῶν βραχιόνων διὰ τῆς αὐτῆς κινήσεως διασχίζοντων τὸν ἀέρα ἄνω, καθέτως, ὀριζοντίως, κατακορύφως. Ἐπειτα ὅλη ἐκείνη ἡ παράταξις ἐπανήλθεν εἰς τὴν ἀρχικὴν τῆς θέσιν καὶ οἱ μαθηταὶ ἐκάστου σχολεῖου ἀπεσπῶντο ὡς ἐνωμοταῖα μικροσκοπικῶν στρατιωτῶν καὶ ἐξετέλουν τὰς ἀσκήσεις, τοὺς βηματισμούς καὶ τὰ συμπλέγματα τῶν. Ἐπειτα εἰσῆλθον εἰς τὸ Στάδιον οἱ μαθηταὶ τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων μὲ τὰς κυματιζούσας σημαίας των καὶ ἐξετέλεσαν ἀσκήσεις διὰ κοντῶν. Ἐν μέσῳ ἐπευφημιῶν καὶ χειροκροτημάτων ἐπερατώθη ἡ πρώτη ἡμέρα τῶν σχολικῶν ἀγώνων.

Διάφορον ἦτο τὸ ἐνδιαφέρον τὴν δευτέραν ἡμέραν ἦσαν οἱ ἀγῶνες τῶν ἐφήβων τὴν ἄβραν παιδικὴν χάριν τῶν κινήσεων τῆς γῆς ἀντικαθίστα καὶ τεχνικώτερον, ἀλκιμώτερον, ἀνδρικώτερον. Ἐκαστὸν Γυμνάσιον εἰσῆλθε βαῖνον εἰς δύο στοίχους μὲ τὴν σημαίαν του καὶ ὑπὸ τοὺς ἥχους μουσικῆς. Τὸ πρῶτον γενικὸν γύμνασμα ἐξετελέσθη διὰ κορυφῶν ὑφ' ὧν ὁμοῦ τῶν μαθητῶν. Ὡς γνωστὸν αἱ διὰ κορυφῶν ἀσκήσεις εἶνε αἱ κατ' ἐξοχὴν προσδίδουσαι εἰς τὸ σῶμα πλαστικὰς στάσεις ὅλον δὲ τὸ Στάδιον ἀντήχησεν ἀπὸ τὰς εὐφημίας. Ἐπειτα ἤρχισαν αἱ κατ' ἰδίαν ἀσκήσεις τῶν γυμνασίων δι' ἄλλήρων, κορυφῶν, βάρην ἢ τροχάδην. Μεγαλειτέραν ἐντύπωσιν προξενεῖ τὸ Γυμνάσιον Πειραιῶς, τοῦ ὁποῦ οἱ μαθηταὶ βαθυκυάνους φλανέλλας φοροῦντες, λινὰς περισκελίδας καὶ λευκὰ ὑποδήματα, διακρίνονται ἀμέσως διὰ τὸ ἀρρενωπὸν τοῦ παραστήματος. Ἀπαράμιλλος εἶνε ἡ ἀκρίβεια τῶν διὰ κορυφῶν ἀσκήσεων καὶ τῶν ἀνοργάνων καὶ οἱ βηματισμοὶ καὶ αἱ κατὰ τετραδάς ἀναπτύξεις καὶ παρατάξεις εἰς φαλάγγα.

Ἐπειτα ἀρχίζουν αἱ ἀσκήσεις τῶν ἰδιωτικῶν Λυκείων.

Ἡ παρέλασις ἔπειτα τῶν ἀλκίμων ἐκείνων ἐφήβων, στρατιωτῶν τῆς αὔριον, στεφανώνει δι' ἀπαραμίλλου γραφικότητος τοὺς σχολικοὺς ἀγῶνες.

Οἱ ΑΓΩΝΕΣ τοῦ «Συνδέσμου τῶν Ἑλληνικῶν Ἀθλητικῶν Σωματείων», εἰς τοὺς ὁποίους ὁρμευτῶς ἐδόθη ἡ σημασία καὶ τὸ νόμα «Πανελληνίων» ἀγώνων, ἐνθύμισαν τοὺς ἀληθμονήτους Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας. Αἱ διαρρέσεις τοῦ στίβου διὰ τὰ μέλλοντα ἀγωνίσματα, ἡ ἀφesis, ὁ βατήρ, ἡ κονίστρα, τὰ δίζυγα, τὰ μονόζυγα καὶ οἱ κρίκοι ἐπανεφέρον εἰς τὴν μνήμην τὸ 1896 καὶ τὰς σφοδρὰς συγκινήσεις του. Οἱ ἀθληταὶ 90 τὸν ἀριθμὸν, οἵτινες παρέμενον εἰς τὰ πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ Σταδίου προχειρῶς κατασκευασθέντα ἀποδυτήρια εἰσῆλθον διὰ τῆς κεντρικῆς εἰσόδου εἰς τὸ Στάδιον ἀνακρουούσης ἐνθουσιώδεις ἐμβατήριον τῆς μουσικῆς τῆς φρουρᾶς, ἐν παρατάξει βαίνοντες, ἐπιδεικνύοντες δὲ σώματα εὐγραμματα καὶ νευρώδεις βραχίονας παρήλασαν πρὸ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας. Οἱ ἀθληταὶ ἐκάστου τῶν γυμναστικῶν συλλόγων ἔφερον ἰδίαν διακριτικὴν στολήν, οἱ τοῦ Πανελληνίου Γυμν. Συλλόγου Ἀθηνῶν χρώματα λευκὸν καὶ κυανόν, τοῦ Παναχαϊκοῦ Πατρῶν ἐρυθρόν, τοῦ Ἑθνικοῦ Ἀθηνῶν λευκὸν καὶ μέλαν, τοῦ Γυμ. Συλλόγου Κύμης κυανὸν κίτρινον καὶ λευκόν, τῆς Γυμν. Ἐταιρείας Πατρῶν μέλαν καὶ πράσινον, τοῦ Γυμν. Συλλόγου «Παγκύπρια» Λευκωσίας κυανόν καὶ κίτρινον, τοῦ Γυμν. Συλλόγου Βόλου λευκόν, τοῦ Γυμν. Συλλόγου Ἀμαρουσίου κίτρινον, τοῦ Γυμν. Συλλόγου «Ἡρώδης ὁ Ἀττικὸς» Κηφισίας κυανόν βαθύ, τοῦ Γυμν. Συλλόγου «Ὀλύμπια» Λεμεσσοῦ ἐρυθρόν καὶ μέλαν, τοῦ Συλλόγου «Ζήνων» Λάρνακος πορτογάλινον, τοῦ Ἀθλητικοῦ Συλ. Βουρβούρων τεφρόχρουν.

Ἐπειτα ἀρχεται τὸ πρῶτον ἀγώνισμα, ὁ δρόμος τῶν 100 μέτρων. Ἡ ὕσπηλξ, ἡ πρὸς τὸ ἄκρον τοῦ δεξιῦ σκέλους, καταπίπτει εἰς τὸν ἥγον πυρβολισμόν καὶ οἱ δρομεῖς, οἱ ἀνυπομόνως ἀναμένοντες τὸ σύνθημα μὲ προτεταμένον τὸν πόδα, ὁρμῶσιν ὡς βέλη ἐπὶ τοῦ μαύρου στίβου τινὲς προτρέχουν, εἰς ἀπομακρύνεται αἰσθητῶς καὶ φθάνει εἰς τὸ τέρμα. Εἶνε ἐν συνόλῳ 11 καὶ διαρροῦνται εἰς δύο ὁμάδας τῆς πρώτης νικητῆς ἀναδεικνύεται ὁ Μ. Ρωσοῖδης, τοῦ Γυμναστικοῦ Συλλόγου «Ὀλύμπια» Λεμεσσοῦ διανύσας τὸ διάστημα εἰς 11' καὶ $\frac{3}{5}$, τῆς δὲ δευτέρας ὁ Ἀλ. Παπαμάκου εἰς ἴσον περίπου χρόνον.

Ὀλιγώτερον ἐνδιαφέρον ἔλκυει τὸ δίζυγον καθ' ὁμάδας, κατὰ τὸ ὁποῖον ἀθλῆται τοῦ «Πανελληνικοῦ» καὶ τοῦ «Ἑθνικοῦ» ἐκτελοῦσιν ἐναλλάξ ἐπὶ δίζυγων ἀσκήσεις καὶ συμπλέγματα. Ἡ ἐπιτροπὴ νικητρίαν κρίνει τὴν πρώτην ὁμάδα.

Ἐπειτα ἀρχεται τὸ ἀγώνισμα τῆς σωματικῆς ρώμης καὶ τῶν σιδηρῶν μυῶν, ἡ ἄρσις βαρῶν δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν. Εἰς τὸν ἀθλητικὸν κόσμον ἔχει ἤδη διαφημισθῇ ἡ ἥρακλειος δύναμις τοῦ Γ. Μάνεση, μέλους τοῦ Ἑθνικοῦ Γυμν. Συλλόγου Ἀθηνῶν, φοιτητοῦ τῆς ἱατρικῆς καὶ προσδοκᾷ μετ' ἀνυπομονησίας οὐχὶ ἡ νίκη του, ἥτις θεωρεῖται βεβαία, ἀλλὰ τὸ μέγεθος τῆς ἐπιδόσεώς του. Τὰ ἐπανεληγμένα χειροκροτήματα τῶν χιλιάδων θεατῶν ἐπισπᾷ ὁ ἀβίαστος, ἀφελέστατος τρόπος δι' οὗ ἐσήκωνε τὰ διαρκῶς αὐξάνοντα βάρη. Τὸ Στάδιον ἐκλονίσθη ἐξ ἐπευφημιῶν, ὅτε ὑπὸ τὰ ἐκπληκτὰ βλέμματα πάντων ἀνύψωσε τετράκις βάρος 96 ὀκάδων.

Συγχρόνως σχεδὸν πρὸς τὸ ἀγώνισμα τοῦτο ἐκτελεῖται καὶ τὸ ἀπλοῦν ἄλμα, εἰς ὃ πρωτεύει ὁ Ἀλ. Τουφερῆς τοῦ Πανελλ. Γυμν. Συλλόγου πηδήσας 5,98 $\frac{1}{2}$ μέτρα. Μετὰ τοῦτο ἀρχεται ἡ λιθοβολία, τὸ ἐλληνικὸν

τατον ἀγώνισμα, τὸ ὁποῖον οὐδὲ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας ἐγκατελείφθη, ἀλλ' ὡς λιθάρη ἐξήγειρε πρὸς ἀμίλλαν τὰς φιλοτίμους ψυχὰς τῶν πολεμοχαρῶν κλεφτῶν καὶ ἀρματολῶν. Νικᾷ ὁ Ν. Γεωργαντᾶς, ρίψας τὸν λίθον 16,83 μ.

Εἰς τὸ ἄλμα εἰς ὕψος ἐνίκησεν ὁ Θ. Διακίδης τοῦ Παναχαϊκοῦ Πατρῶν πηδήσας 1.57 $\frac{1}{2}$.

Τὴν δευτέραν ἡμέραν, ἕνεκα τῆς ἐορτῆς τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, ὑπὲρ τὰς τριάντα χιλιάδας θεατῶν συνέρρευσαν εἰς τὸ Στάδιον.

Πρῶτον ἀγώνισμα ἦτο ὁ δρόμος 110 μέτρων μετ' ἐμποδίων, ἀγώνισμα γραφικὸν καὶ ἐξόχως διαφέρον, εἰς τὸ ὁποῖον ὅλα τὰ βλέμματα συγκεντρῶνται εἰς τὰ σώματα τὰ ὀρμητικῶς τρέχοντα καὶ ἀναπηδῶντα ὑπὲρ τὰ ξύλινα ὑψηλὰ ἐμπόδια. Νικᾷ ὁ Ἀλ. Τουφερῆς.

Εἰς τὸ μονόζυγον κατ' ἄνδρα, εἰς τὴν ἀμίλλαν τῶν αἰωρήσεων καὶ τῶν ἔλξεων καὶ τῶν ἀναβάσεων καὶ τῶν παρατόλμων διὰ πηδήματος ἐπὶ τῶν δύο ποδῶν καταβάσεων ἀναδεικνύεται νικητῆς ὁ Θεόδ. Κουμαῖης, τοῦ Ἑθν. Γυμν. Συλλόγου.

Τὸ ἄλμα ἐπὶ κοντῷ ἐλκύει εἰς ἄκρον τὸ ἐνδιαφέρον ὅταν ὁ ἀθλητῆς μὲ τὸν μακρὸν κοντόν, τὸν ὅμοιον πρὸς λόγῃν λογοφύρου οὐλάνου, ὁρμᾷ λαμβάνων φοράν, καὶ στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ κοντοῦ ἀνατίνασται ὑπὲρ τὸ ὀριζόντιον ξύλον τὸ καθορίζον τὸ ὕψος καὶ ὑπερπηδᾷ αὐτὸ χωρὶς νὰ τὸ ἐγγίσῃ καὶ τὸ ρίψῃ, τὸ θέαμα εἶνε ὠραϊότατον καὶ οἱ θεαταὶ χειροκροτοῦσι. Τὸ ὀριζόντιον ξύλον ὁλοῦν ἀναδιδάσκει. Ὁ εἰς τῶν τριῶν ἀγωνιστῶν ἀποσύρεται οἱ δύο ἀγωνίζονται ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν ἐναμίλλως, καὶ τέλος, συναινέσει καὶ αὐτῶν τούτων, κρίνονται ἰσόπαλοι. Εἶνε ὁ Π. Παπανάγος τοῦ Πανελληνίου καὶ ὁ Π. Ἀγγελίδης τοῦ Ἑθνικοῦ πηδήσαντες 2 μέτρα καὶ 90.

Ἐπειτα ἦλθεν ὁ δίσκος. Τὸ ἀγώνισμα τοῦτο ἀπαίτεῖ καὶ ῥώμην ἀλλὰ καὶ χάριν κινήσεων, ὁ δὲ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον δύο τῶν ἀθλητῶν κρατοῦν τὸν δίσκον καὶ ἡ κάμψις τοῦ ἐνὸς ποδὸς καὶ ἡ πρὸς τὰ ἐμπρὸς κλίσις τοῦ κορμοῦ καὶ ἡ συγκέντρωσις ὅλων τῶν δυνάμεων εἰς στιγμιαίαν καὶ ἐντονωτάτην κίνησιν καὶ ἡ ἀνατίναξις τοῦ σώματος ὀρθοῦ μετὰ τὴν ἐκσφενδόννησιν τοῦ δίσκου ἀνεμίμηστον τὸν περιφτημὸν δισκοβόλον τοῦ Μύρωνος. Πρωτεύει καὶ πάλιν ὁ Γεωργαντᾶς ρίψας τὸν δίσκον 34,04 μ.

Συγχρόνως πρὸς τὴν δισκοβολίαν γίνεται καὶ ἡ ἀραρόχησις ἐπὶ κάλω, εἰς τὴν ὁποῖαν ὑπερτερεῖ ὁ Β. Κουμανὸς τοῦ Πανελληνίου.

Τὸ ἐνδιαφέρον ἐντείνεται σφοδρῶς εἰς τὸν τελικὸν ἀγῶνα 100 μέτρων, τοῦ ὁποῦ μετέχουν οἱ ἐλθόντες πρῶτοι καὶ δευτεροὶ ἐκ τῶν δύο ὁμάδων. Νικᾷ ὁ Μ. Ρωσοῖδης διανύσας τὸ διάστημα εἰς 12' $\frac{1}{5}$. Εἰς τὸν δρόμον τῶν 800 μέτρων πρῶτος ἀνεδείχθη ὁ Π. Χατζηδημητρίου τοῦ Ἑθνικοῦ, διανύσας τὸ διάστημα εἰς 2' 12' $\frac{4}{5}$.

Ἡ ἄρσις βαρῶν διὰ τῆς ἐτέρας χειρὸς ἐπαναφέρει εἰς τὴν σκηνὴν τὸν Γ. Μάνεση, ὅστις προφανῶς κατέστη δημοτικώτατος καὶ τοῦ ὁποῦ ἡ ἀληθὴς ἥρακλειος στιβαρότης κινεῖ τὸν ἐνθουσιασμόν καὶ τὰ χειροκροτήματα καὶ αὐτοῦ τοῦ Βασιλέως. Νικᾷ καὶ πάλιν σηκώνας 66 ὀκάδας.

Εἰς τὸ τριπλὸν ἄλμα νικᾷ ὁ Ἀλ. Τουφερῆς. Ἐπειτα ἦλθεν ὁ ἀγὼν βάρην 1000 μέτρων. Τὸ

ἀγώνισμα τοῦτο ἀπαιτοῦν ταχύτητα καὶ ἀντοχήν εἶνε δυσχερές, διότι ἀπαγορεύει αὐστηρῶς τὸν δρόμον. Οἱ ἀγωνισταὶ παρὰ τὴν ἀγωνιώδη προσπάθειαν νὰ χωρήσουν ἔμπρός, νὰ νικήσουν ἔπρεπε νὰ προχωροῦν βάζον· τοῦτο δ' ἐφαίνετο εἰς τοὺς θεατὰς κομικὸν καὶ γέλωτες ἐπλήρουν τὸ στάδιον. Νικητὴς ἀνεδείχθη ὁ Χ. Βασιλάκος τοῦ Πανελληνίου, διανύσας τὸ διάστημα εἰς 5' 11" καὶ $\frac{3}{5}$.

Τὴν τρίτην ἡμέραν τῶν «Πανελληνίων ἀγώνων» εἰς τὸν δρόμον τῶν 400 μέτρων νικητὴς ἀναδεικνύεται ὁ Αλ. Παπαμάρκου τοῦ «Πανελληνίου» διανύσας τὸ διάστημα εἰς 53' $\frac{1}{5}$, εἰς δὲ τοὺς κρούους ὁ Αθ. Λακιδῆς τοῦ «Ἐθνικοῦ». Εἰς τὴν σφαιροβολίαν, τὴν ὁποίαν μετὰ πολλῆς προσοχῆς παρακολουθοῦν οἱ θεαταί, νικᾷ καὶ πάλιν ὁ ἡλιοκαῆς καὶ καλλίσωμος Ν. Γεωργαντᾶς βίβας τὴν σφαῖραν 11 μέτρα. Εἰς τὸ δίζυγον κατ' ἄνδρα νικητὴς ἀναδεικνύεται ὁ Χαρ. Κοιτῆς τῆς Γυμναστ. Ἑταιρείας Πατρῶν.

Τὰ ἀγωνίσματα τὰ ἐξεγείροντα τὴν προσδοκίαν, τὰ αἰσθητῶς πρὸ τῶν ὁμμάτων συγκρίνοντα τὰς δυνάμεις τῶν ἀγωνιζομένων, τὰ δεικνύοντα τὴν ὑπερέντασιν τῆς προσπάθειας κινοῦν εἰς ἄκρον τὸ ἐνδιαφέρον. Τοιοῦτον ἀγώνισμα εἶνε ἡ πάλη. Εἰς τὴν κονίστραν κατέρχονται ὁκτώ ζεύγη· τινὲς τῶν ἀγωνιζομένων καταβάλλουν ἀμέσως τοὺς ἀντιπάλους· ἄλλοι σχεδὸν ἰσόπαλοι καταβάλλουν πολὺν κόπον. Ἐπειτα ἀγωνίζονται οἱ νικηταὶ πρὸς ἀλλήλους. Νικητὴς πάντων ἀναδεικνύεται ἐν μέσῳ φρενιτιωδῶν χειροκροτημάτων ὁ Σ. Χρησιόπουλος τοῦ Γυμν. Συλλόγου Πατρῶν.

Μετὰ ἄκρον ἐνδιαφέρον ἐπιστέφει τοὺς ἀγῶνας ὁ δρόμος τῶν 1500 μέτρων· εἶνε δρόμος ταχύτητος ἀλλὰ πρὸ πάντων ἀντοχῆς. Νικητὴς ἀναδεικνύεται διατρέξας τὸ διάστημα εἰς 4' 28' $\frac{1}{8}$ ὁ ὠκύπους Χαρ. Νάνος τοῦ «Ἐθνικοῦ», εἰς τὸν ὁποῖον πτωχὸν ἄλλοτε τρόφιμον τῆς ἐσπερινῆς σχολῆς τῶν ἀπὸρων παιδῶν τοῦ «Παρνασσοῦ» ἐπεφυλάσσετο ἡ τιμὴ ν' ἀναδειχθῇ νικητὴς ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ Σταδίῳ.

Τὴν Κυριακὴν παρὰ τὸν οὐρανὸν τὸν σκυθρωπὸν καὶ τὰς ψεκᾶδας τῆς βροχῆς ὅλαι αἱ κερκίδες τοῦ μεγαλοπρεποῦς ἀμφιθεάτρου εἶνε κατὰ μέρος θεατῶν καὶ ὅλος ὁ στίβος πλήρης πολυθρόνων μικροσκοπικῶν μαθητῶν παρατεταγμένων.

Κατ' ἀρχὰς οἱ μαθηταὶ τοῦ Διδασκαλείου ἐν ὁμοιομόρῳ λευκοκυάνῳ περιβολῇ ἐκτελοῦν ἀσκήσεις ἀνοργάνους τὸ πρῶτον καὶ ἔπειτα ἐνοργάνους διὰ κορυφῶν, χειροκροτοῦνται δὲ διὰ τὸ ἀκριβὲς καὶ τὸ ἐντονὸν καὶ τὴν χάριν τῶν κινήσεων.

Μόλις ἐπερατώθησαν αἱ ὠραῖαι ἀσκήσεις, ἀνηγγέλη ὁ πρῶτος δρομεὺς τοῦ δρόμου 10 χιλιομέτρων. Ἀφῆσις τοῦ δρόμου τούτου τῆς ἀντοχῆς ἦτο τὸ Ἀμαρουσίον, τέρμα δὲ ὁ δεξιὸς Ἑρμῆς τῆς σφενδόνης τοῦ Σταδίου, ὅπου εἶχε τάβη κλωστή. Ὅτε ἐνεφανίσθη ἀπὸ τῆς μεσαίας πύλην ὁ δρομεὺς, καθίδρος καὶ προφανῶς κατάκοπος, συγκίνησις διέδραμε τὰς μυριάδας τῶν θεατῶν καὶ ἐνθουσιῶδεις ἐπευφημίαι ἐπλήρωσαν τὸ Στάδιον. Ἦτο ὁ Χαρ. Νάνος, ὁ χθεσινὸς νικητὴς τοῦ δρόμου τῶν 1500 μέτρων, διατρέξας τὰ 10 χιλιομέτρα εἰς 32' καὶ 35'.

Ἐπειτα ἠνωρθώθησαν πάντες καὶ ἀπεκαλύφθησαν. Ἐφάλλετο ὑπὸ ἑξ' ἑκατῶν μαθητῶν ὁ Ἐθνικὸς Γυμνασιῶν. Ἐνὰ φρικίᾳσι διέδραμε τὸ Στάδιον, καὶ οἱ

ὠραῖοι λόγοι τοῦ Σολωμοῦ μετὰ τὴν πνοὴν τοῦ Μαντζάρου εἶχον ἐπισημότητα ὅρκου πρὸς τὴν Πατρίδα ἐπὶ τῶν παιδικῶν καὶ ἐφηβικῶν ἐκείνων χειλέων.

Ἐπειτα ἐγένεεν ἡ ἀπονομὴ τῶν βραβείων. Πρὸ τῶν βασιλικῶν θρόνων τράπεζα καὶ ἐπ' αὐτῆς διπλώματα, στέφανοι καὶ κλάδοι κοτίνου. Πρῶτον ἀπονέμονται τὰ βραβεῖα τῶν σχολικῶν ἀγώνων καὶ ἔπειτα τῶν Πανελληνίων. Οἱ νικηταὶ ἀνέρχονται τὴν πρὸ τῶν βασιλικῶν θρόνων κλίμακα καὶ λαμβάνουν ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ βασιλέως τὸ δίπλωμα καὶ τὸ μετάλλιον τῆς νίκης, τοὺς δὲ στεφάνους ἢ τοὺς κοτίλους παρὰ τῆς μικρῆς πριγκιπισσῆς Ἑλένης τοῦ Διαδόχου, ἥτις μετὰ παιδικῆς χάριτος ἐγγχειρίζει αὐτὰ διὰ τῶν μικρῶν χειροκτιοφόρων χειρῶν τῆς εἰς τοὺς νικητὰς.

Ἐπειτα προηγουμένης χαλκοτεύκτου Νίκης μετὰ χρυσῇν ταινίαν, τὴν ὁποίαν κρατοῦν οἱ νικηταὶ παρελάνουν αἱ χιλιάδες τῶν μαθητῶν μετὰ τῶν σημαιῶν τῶν. Ἐξόχως γραφικὴ παρέλασις διαρκέσασα περὶ τὴν ἡμέσειαν ὥραν.

NEA BIBLIA

Ἐξεδόθησαν: ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΑ ΤΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ ΝΗΣΩΝ ΚΑΤΑ ΜΕΡΟΣ, ὑπὸ Ἀντωνίου Μηλιαράκη. ΚΙΜΩΛΟΣ. Μεθ' ἐνὸς γεωγραφικοῦ πίνακος καὶ δύο εἰκόνων. Ἀθήνησιν, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Π. Δ. Σακελλαρίου. 1901. 8ον. Σελ. 1—48. δρ. 3.

Ὁ κ. Ἀντ. Μηλιαράκης συνεχίζων ἄλλας προηγουμένας περιγραφάς, ἃς ἐξέδωκε κατὰ μέρος, νήσων Κυκλάδων, ἐδημοσίευσεν ἄρτι περιγραφὴν τῆς μικρᾶς νήσου Κιμώλου, ἣν ἐπιτοπῶς ἐπεσκεψθῇ, ὡς τοῦτο ἐπραξε καὶ περὶ τῶν νήσων Κεφαλληνίας καὶ Ἰθάκης, Κυθήρων, Ἀνδρου, Κέω, Ἀμοργοῦ καὶ Ὀλοκλήρου τοῦ νομοῦ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας.

Ἐν τῇ περιγραφῇ τῆς Κιμώλου διεξέρχεται πάντα τὰ θέματα, ἅτινα δίδουσιν εἰς τοὺς μὴ γνωρίζοντας τὰ κατ' αὐτὴν πλήρη γνώσιν τῆς γεωγραφίας αὐτῆς φυσικῶς καὶ πολιτικῶς, τῶν προϊόντων, τῆς ναυτιλίας, τῆς ἐμπορίας, τῆς ἀρχαιολογίας καὶ τῶν ἐλαχίστων περισωθεισῶν εἰδήσεων τῆς ἀρχαίας καὶ νέας ἱστορίας. Ἰδιαιτέρως δὲ πραγματεύεται εὐκρινῶς δύο ἰδιάζοντα τοπικὰ θέματα εἰς τὴν νήσον ταύτην, ὧν τὸ ἐν εἶνε πότε ἀπεδόθη καὶ διὰ τίνα λόγον εἰς αὐτὴν τὸ ὄνομα Argentiera ὑπὸ τῶν ναυτικῶν καὶ χαρτογράφων τῆς Δύσεως, δι' οὗ καὶ μόνον ἦτο γνωστή, ὄνομα ὅπερ καὶ νῦν ἔτι φέρουσιν ἀναγεγραμμένον οἱ γεωγρ. πίνακες τῶν ἐλληνικῶν χωρῶν οἱ ἐκδιδόμενοι ὑπὸ Εὐρωπαίων, καὶ αἱ γεωγραφίαι. Τὸ ἕτερον θέμα εἶνε αἱ παρατηρήσεις ἃς φέρει ὡς πρὸς τὴν σύγγυσιν, εἰς ἣν ἐπὶ δύο ἑκατονταετηρίδας τὴν 15 καὶ 16 εὐρίσκοντο οἱ νησιογράφοι τῆς Εὐρώπης ὡς πρὸς τὴν ἀκριβῆ γεωγρ. θέσιν τῆς νήσου, ἣν πολλοὶ συνεταύτιζον μετὰ τῆς Πολυαίγου.

Ἐν τῇ περιγραφῇ ὁ κ. Μηλιαράκης κατεχώρισε καὶ μελέτην τοῦ κ. Ι. Σβορώνου ἰδίων περὶ τῶν ἀρχαίων νομισμάτων τῆς Κιμώλου, καὶ ἐκθεσιν τοῦ καθηγητοῦ τῆς χημείας κ. Ἀν. Χρηστομάνου χημικῆς ἀναλύσεως τοῦ ἐκ μόνης τῆς Κιμώλου, ἐξ ὧν τῶν ἐλληνικῶν χωρῶν, ἐξαγομένου κιμωλίτου, ἢ τῆς κιμωλίας γῆς, δηλαδή τοῦ γνωστοῦ τοῖς πᾶσι πηλοῦ, τοῦ χρησιμεύοντος πρὸς καθαρισμὸν τοῦ σώματος καὶ τῶν ὑφασμάτων εἰς τε τὰ γλυκεὰ καὶ θαλάσσια ὕδατα.

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Ἀφιερωμένον εἰς τὴν Α. Υ. τὸν βασιλόπαυδα Νικόλαον

ΑΘΗΝΑΙ, 18, ΟΔΟΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΤΙΜΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ δι' ἐν ἔτος δρ. 25. ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ δι' ἐν ἔτος φρ. 25.
δι' ἐξ μηνῶν > 13. δι' ἐξ μηνῶν > 13.

— Πᾶσα αἰτησις πρὸς ἐγγραφὴν συνοδεύεται ἀπαραιτήτως ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου εἰς τραπεζὴν ἢ ταχ. ἐπιταγὴν, ἢ τραπεζ. γραμμάτια, ἐντὸς συστημένης ἐπιστολῆς διευθυνομένης:

πρὸς τὸν κ.

ΚΙΜΩΝΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΝ

Διευθυντὴν τῶν «Παναθηναίων», ὁδὸς Φιλελλήνων 18, Ἀθήνας,

ἢ πρὸς τὴν

ΤΡΑΠΕΖΑΝ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ

Ὁδὸς Ἀριστείδου 11Α-11Β, Ἀθήνας.

— Τὰ χειρόγραφα δημοσιευόμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται.
— Ἐκάστος τόμος τῶν «Παναθηναίων» ἀποτελεῖται ἐκ 12 τευχῶν.
— Αἱ ἐγγραφαὶ λογίζονται ἀρχόμεναι ἀπὸ 15 Ὀκτωβρίου ἢ 15 Ἀπριλίου.
— Ἐν τευχὸς ἀποστέλλεται δωρεὰν πρὸς πάντα αἰτοῦντα τοῦτο παρὰ τῆς Διευθύνσεως.
— Ἀγγέλλεται πᾶν νέον βιβλίον, τοῦ ὁποῖου ἀποστέλλονται εἰς τὸ γραφεῖον δύο ἀντίτυπα.
— Τὰ «Παναθηναία» δημοσιεύουν εἰδοποιήσεις εἰς τὸ ἐξώφυλλον καὶ εἰς πρόσθετα χρωματιστὰ φύλλα.

Ἐξεδόθησαν:

ΙΩ. ΠΟΛΕΜΗ

ΑΛΑΒΑΣΤΡΑ

Συλλογὴ ποιημάτων ἐκ 242 σελίδων, ἐπὶ καλοῦ χαρτον.

Πωλεῖται εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα Ἑστίας, Βίλμπεργκ καὶ Μπέκ, ἀντὶ 3. δρ.

Εἰς τοὺς συνδρομητὰς τῶν «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ», τοὺς ἀποστέλλοντας πρὸς τὴν Διεύθυνσιν:

Δρ. 2 ἐκ τοῦ Ἑσωτερικοῦ

Φρ. 2 ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ

ἀποστέλλεται τὸ βιβλίον ἐλεύθερον ταχυδρομικῶν τελῶν.

DER LOTSE

Hamburgische Wochenschrift für Deutsche Kultur.

CARL MÖNCKEBERG | Dr. S. HECKSCHER

für Kunst und Wissenschaft | für Volkswissenschaft u. Politik.

Verlag: ALFRED JANSSEN in Hamburg.

Vierteljährlich 5 Mark, im Ausland 6.30 Mark.

K. ΜΠΕΡΙΓΓΕΡ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ ΚΑΙ ΝΙΚΗΣ

HOMMAGE A TOLSTOÏ

La Revue «La Plume» prépare un fascicule illustré, consacré au grand écrivain russe Léon Tolstoï.

Cet Hommage à Tolstoï orné de compositions lithografiées et gravées sera composé de Poèmes et de Pages signés des plus beaux noms de la littérature française vivante.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΛΕΞΙΚΑ

ΑΠΑΝΤΑ ΕΠΙ ΑΡΙΣΤΟΥ ΧΑΡΤΟΥ ΤΥΠΩΜΕΝΑ

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΗΣ ὑπὸ Α. Α. Σακελλαρίου Τόμοι 3	σελ.	4400	δρ.	48
ΛΑΤΙΝΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ε. Α. Τσακαλώτου	»	780	»	10
ΕΛΛΗΝΟΛΑΤΙΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ε. Α. Τσακαλώτου	»	872	»	12
ΟΜΗΡΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Δ. Ι. Ὀλυμπίου	»	360	»	9
ΓΑΛΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ν. Κομποπούλου	»	1087	»	10
ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ν. Κομποπούλου	»	1100	»	10
ΑΓΓΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ι. Πεοβάνογλου	»	1087	»	11
ΕΛΛΗΝΟΑΓΓΛΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ι. Πεοβάνογλου	»	1000	»	11
ΓΕΡΜΑΝΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Α. Ν. Γιάνναρη	»	1146	»	11
ΕΛΛΗΝΟΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Γ. Ρουσοπούλου	»	1080	»	12

Ευρίσκονται ἐν τοῖς κυριωτέροις βιβλιοπωλείοις καὶ ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ
Π. Δ. Σακελλαρίου, ὁδὸς Λυκούργου 8.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ

ΤΜΗΜΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΝ

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ. Ἐκδόσεις ἐπιταγῶν ἐπὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ. — Ἀγοραπωλησίαι συναλλαγματικῶν, ἐπιταγῶν, χρυσοῦ, ξένων τραπεζικῶν γραμματίων καὶ τίτλων.

ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ συναλλαγματικῶν, τίτλων καὶ τοχομεριδίων ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ.

ΔΑΝΕΙΑ. Προκαταβολαὶ ἐπὶ τίτλων. Λογαριασμοὶ τρεχοῦμενοι.

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ :

3 $\frac{1}{2}$	ἐτησίως,	ἀπόδοσις	εἰς	πρώτην	ἀναζήτησιν.
4	»	»	»	μετὰ	ἓνα μῆνα.
4 $\frac{1}{2}$	»	»	»	»	τρεις μῆνας.
5	»	»	»	»	ἕξ μῆνας.
5 $\frac{1}{2}$	»	»	»	»	ἐν ἔτος καὶ πλέον.

ΤΜΗΜΑ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΩΣ

Πώλησις πάσης λαχειοφόρου ὁβολογίας εἰς μηνιαίας δόσεις, μετὰ τὴν τύχην ὑπὲρ τοῦ ἀγοραστοῦ ἀπὸ τῆς καταβολῆς τῆς πρώτης δόσεως.

ΤΜΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

Ἀγοραπωλησίαι τίτλων ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ ἐπὶ ἀπλῇ μεσιτείᾳ.

ΤΜΗΜΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΑΙ. Προμήθεια παντὸς εἶδους ἐμπορευμάτων, μηχανῶν κλπ. ὑπὸ συμφέροντας ὁρους, μετρητοῖς καὶ ἐπὶ προθεσμίᾳ.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΟΙΚΩΝ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
ΣΙΔΝΕΥ ΝΟΕΛ

ΑΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΙΔΗ

ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΣΚΕΥΗ ΕΠΑΡΓΥΡΩΜΕΝΑ

ΕΚΤΟΣ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΑΛΛΗ & ΚΟΤΖΙΑ

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ—ΑΘΗΝΑΙ

Πλούτος γραφικῆς ὕλης. — Ἐντυπα καὶ ἐπισκεπτήρια καλλιτεχνικά. — Ἐργοστάσιον φακέλλων τέλειον. — Χάρτης τυπογραφικὸς λευκὸς καὶ ἐξωφύλλων παντὸς εἶδους καὶ ποιότητος.

Ἐφθονία, Ταχύτης, ἀκρίβεια.

ΑΤΛΑΝΤΙΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΣΟΛΩΝ Ι. ΒΛΑΣΤΟΣ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΕ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΦΡ. 15

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται παρ' ἡμῶν.

ΔΑΝΕΙΣΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΘΗΝΩΝ

ΥΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΝ

ΤΗΣ Α. Β. Υ. ΤΗΣ ΠΡΙΓΚΙΠΙΣΣΗΣ ΣΟΦΙΑΣ

ΟΔΟΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ 18

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ: Ἀθηνῶν ἐνὸς μηνὸς δρ. 3, τριμηνίας δρ. 8, ἑξαμηνίας δρ. 15, ἐνὸς ἔτους δρ. 25. Ἐπαρχιῶν ἑξαμηνίας δρ. 25, ἐνὸς ἔτους δρ. 40.